

ท ล ว ง พ อ ต อ บ ป ัญ ห า

ท ม ว ด ๖

ศ า ส น า - วั ต ม น ธ ร ร ม
ป ระ เ พ ณี

ด อ ย

พ ร ะ ภ า ว น า วิ ริ ย คุ ณ

(เ พ ติ จ ท ตู ต ชี โ ว)

ร อ ง เ จ้ า อ า ว า ส วั ต พ ร ะ ฐ ร ร ม ก า ย

ต.คลองสาม อ. คลองหลวง

จ. ปทุมธานี

จัดทำโดย : กองวิชาการ สำนักพัฒนาบุคลากร วัดพระธรรมกาย

ค ำ น ำ

เมื่อเกือบ ๓๐ ปีที่ผ่านมา มีอุบาสิกาท่านหนึ่ง คือ **คุณยาย อุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง** ศิษย์เอกของ**พระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร)** หลวงพ่อวัดปากน้ำภาษีเจริญ ท่านได้ปักหลักสอนสมาธิภาวนาให้แก่ผู้สนใจการประพฤติปฏิบัติธรรมเพื่อเข้าถึงธรรมกาย ที่บ้านธรรมประสิทธิ์ วัดปากน้ำภาษีเจริญ แม้ว่าในขณะนั้นหลวงพ่อดปากน้ำจะมรณภาพแล้วก็ตาม

ครั้งนั้น คุณยายอาจารย์ได้รวบรวมศิษยานุศิษย์ ผู้รักการปฏิบัติธรรมได้จำนวนหนึ่ง จนกระทั่งได้พบกับ**คุณไชยบุญย์ สุทธิผล** ซึ่งปัจจุบันคือ**พระราชภาวนาวิสุทธิ** (หลวงพ่อัมมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกาย และคุณไชยบุญย์ได้ไปตามรุ่นพี่มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มาอีกท่านหนึ่ง คือ **คุณเผด็จ ผ่องสวัสดิ์** ซึ่งปัจจุบันคือ **พระภาวนาวิริยคุณ** (หลวงพ่อดตชิว) รองเจ้าอาวาสพระธรรมกาย

ในช่วงเวลาที่พระเดชพระคุณหลวงพ่อดมชโยอุปสมบทใหม่ๆ ท่านได้ช่วยคุณยายอาจารย์ต้อนรับแขก และไขปัญหาข้อข้องใจต่างๆ ของสาธุชนที่มาประพฤติปฏิบัติธรรมที่บ้านธรรมประสิทธิ์ ต่อมาเมื่อหลวงพ่อดตชิวบวชแล้ว คุณยายอาจารย์ก็ได้ขอให้หลวงพ่อดตชิว ทำหน้าที่รับแขกและตอบคำถามต่างๆ แทน เพื่อสงวนเวลาให้หลวงพ่อดมชโย ได้มีโอกาสการปฏิบัติธรรม ศึกษาค้นคว้าวิชาธรรมกายอย่างเต็มที่

ทุกครั้งหลังจากที่สาธุชนลากลับไปแล้ว คุณยายอาจารย์มักจะคอยแนะนำว่าปัญหาต่างๆ ที่เขากถามมานั้น ควรจะตอบอย่างไร จึงจะถูกต้องตามหลักธรรม และเกิดประโยชน์ต่อผู้ถามอย่างเต็มที่ และนี่ก็คือที่มาของ “หลวงพ่อดอกปัญหา”

ต่อมา ศิษยานุศิษย์ของคุณยายอาจารย์ได้เพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ จนบ้านธรรมประสิทธิ์คับแคบลง ไม่อาจรองรับได้ทั้งหมด คุณยายอาจารย์และศิษยานุศิษย์รุ่นแรกๆ จึงได้ขยับขยายมาสร้างสถานที่ปฏิบัติธรรมแห่งใหม่ ตั้งชื่อสถานที่แห่งนี้ว่า “ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม” ซึ่งต่อมาก็คือ “วัดพระธรรมกาย”

ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา หลวงพ่อทัตตชีโว ก็ได้เป็นพระอาจารย์อบรมเยาวชน ในโครงการอบรมธรรมะภาคฤดูร้อน “ธรรมทายาท” ซึ่งจัดขึ้นสำหรับนิสิต นักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่างๆ ท่านต้องคอยตอบปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมของเยาวชนเหล่านั้นอยู่เป็นประจำ แม้ว่าท่านจะเพ่งบวชได้ไม่กี่เดือนก็ตาม

ครั้งเริ่มต้นสร้างวัดพระธรรมกาย ทุกวันอาทิตย์ ภาคบ่าย หลวงพ่อทัตตชีโวยังได้ทำหน้าที่เทศน์สอนธรรม และตอบปัญหาข้อสงสัยต่างๆ มาโดยตลอด จำนวนผู้ฟังได้เพิ่มมากขึ้นจากหลักสิบ หลักร้อย หลักพัน หลักหมื่น และก้าวสู่หลักแสนตามลำดับ เริ่มจากการนั่งเทศน์ได้ร่วมไม้แล้วขยายเข้าในเต็นท์ จนต้องสร้างเป็นศาลาถาวรให้จุคนได้ถึง ๕๐๐ คน ต่อจำนวนสาธุชนได้มากเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว จนกระทั่งต้องขยายเป็นศาลามุงจากขนาดใหญ่ จุได้หนึ่งหมื่นคน และกำลังจะเป็นสภารธรรมกายสากล ซึ่งเป็นอาคารถาวรจุได้กว่าแสนคนในไม่ช้า

เป็นที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวาง ในหมู่นักศึกษานุศิษย์ว่า การตอบ

ปัญหาธรรมของหลวงพ่อดัตตชีโว สามารถข้อสงสัย ให้ความกระจ่าง ซึ่งแนวทางแก้ไขปัญหาชีวิตของสาธุชนได้เป็นจำนวนมาก บางครั้งยังสามารถกลับใจบางคน ให้เปลี่ยนจากที่เคยหลงผิด ยึดถือผิดๆ มานาน ให้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงตามพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

บทพิสูจน์ความสามารถในการตอบปัญหาขอหลวงพ่อก็คืออย่างหนึ่ง คือเมื่อได้มีการรวบรวมคำถามคำตอบเหล่านี้ ลงพิมพ์ในวารสาร กัลยาณมิตร คอลัมน์ “หลวงพ่อดับปัญหา” แล้ว ไม่ว่าจะทำการสำรวจ ก็ครั้งก็ตาม คอลัมน์ “หลวงพ่อดับปัญหา” ก็ยังเป็น คอลัมน์ที่ได้รับความนิยมสูงสุดอยู่เสมอ

อาจกล่าวได้ว่า การตอบปัญหาของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัตตชีโว ประสบความสำเร็จอย่างกว้างขวาง ควบคู่มากับการเจริญเติบโตของวัดพระธรรมกาย ได้ช่วยสร้างสัมมาทิฐิบุคคลให้เกิดขึ้นในสังคมเป็นจำนวนมาก ทั้งยังเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อผู้ฟังมีความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องโลกและชีวิต ก็ย่อมมีศรัทธา พร้อมทั้งจะทุ่มเทกายใจ สร้างสรรค์ประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่พระพุทธศาสนาในที่สุด

แม้ว่าในระยะหลัง ภาระกิจต่างๆ ของพระเดชพระคุณหลวงพ่อดัตตชีโว จะมากขึ้น จนไม่มีเวลาเทศน์สอนในบ่ายวันอาทิตย์เหมือนอย่างเคย แต่ก็ยังมีผู้อ่านคอลัมน์ “หลวงพ่อดับปัญหา” เขียนคำถามส่งมาขอให้ท่านช่วยตอบเป็นประจำ นอกจากนี้ยังมีรายการตอบปัญหาทางวิทยุ และโทรทัศน์อีกด้วย

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา เมื่อฝ่ายวิชาการรวบรวมคำถามคำตอบได้จำนวนหนึ่งแล้ว ก็ได้ดำเนินการจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มขึ้นครั้งหนึ่ง จน

ถึงปัจจุบัน มีหนังสือหลวงพ่อดอบปัญหาที่จัดพิมพ์เป็นรูปเล่มไปแล้วจำนวน ๖ เล่ม มีจำนวนคำถามคำตอบมากพอ สมควรอย่างยิ่งที่จะได้จัดแบงหมวดหมู่ปัญหาให้เป็นมาตรฐาน สะดวกแก่การศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมในภายหลัง

ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมกาย จึงได้กราบขออนุญาตพระเดชพระคุณหลวงพ่อดอบ จัดพิมพ์หนังสือ “หลวงพ่อดอบปัญหา” ฉบับรวมเล่มขึ้น โดยได้จัดหมวดหมู่ปัญหาใหม่ และค้นคว้าที่มาของคำตอบต่างๆ จากพระไตรปิฎก ตลอดจนได้จัดทำเชิงอรรถไว้ท้ายเล่ม เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

“หลวงพ่อดอบปัญหา” ฉบับรวมเล่มนี้ จึงเป็นหนังสือที่ประมวลคำถามคำตอบในแง่มุมต่างๆ อย่างเป็นหมวดหมู่ สะสมมากกว่า ๒๖ ปี ใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย แฝงไว้ด้วยข้อคิดสะกิดใจมากมาย แต่คงไว้ซึ่งสาระทางวิชาการอย่างครบถ้วน

ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมกาย มีความมั่นใจเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือ “หลวงพ่อดอบปัญหา” ฉบับรวมเล่มนี้ จะเป็นประดุกแสงสว่างทางปัญญา ที่ส่องสว่างเข้าไปในใจของผู้อ่านทุกๆ ท่าน สามารถขจัดปัดเป่าความทุกข์ ความเดือดร้อนใจ แก้ไขปัญหา อุปสรรค และข้อสงสัยต่างๆ ให้มลายหายไปได้ และหากผู้ใดได้ศึกษาและปฏิบัติตามอย่างจริงจังแล้ว ย่อมสามารถนำพานาวาชีวิตไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ทั้งทางโลกและทางธรรม จนกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรมได้ในที่สุด

ฝ่ายวิชาการ มูลนิธิธรรมกาย

หมวดที่ ๖

ศาสนา - ประเพณี

วัฒนธรรม

ส า ร บั ญ

๑.	ชุดพระพุทธรูป อย่าขัดใจ -----	๑๑
๒.	ความเห็นไม่ลงรอย -----	๑๓
๓.	คาถานี้ของใคร -----	๑๔
๔.	ฆ่าวัวล้มควาย ชายลูกสาว -----	๑๙
๕.	จระเข้ - กฐิน -----	๒๒
๖.	จะบวชแต่มีหนี้ -----	๒๓
๗.	จะบวชไม่สึก...ถ้าสึกล่ะ -----	๒๔
๘.	จะพูดว่าอะไร ขณะไหว้วัด -----	๒๙
๙.	เจ้าที่เจ้าทางตัวจริง -----	๓๐
๑๐.	โจรสล่อมยาก -----	๓๒
๑๑.	ชายสามโบสถ์ -----	๓๔
๑๒.	ชีวิตที่ประเสริฐ -----	๓๕
๑๓.	ดอกไม้ รูป เทียน -----	๓๗
๑๔.	ดุฤกษ์สิก -----	๓๘
๑๕.	เด็กรถีย์ - อลัชชี -----	๔๐
๑๖.	ตั้งพระพุทธรูป -----	๔๑
๑๗.	ตายแล้วจะให้กิน -----	๔๒
๑๘.	เตรียมงานสงกรานต์ -----	๔๓
๑๙.	เตรียมตัวตาย -----	๔๖
๒๐.	เตรียมบวชตลอดชีวิต -----	๔๙

๒๑. ถอดรองเท้าใส่บาตร -----	๕๐
๒๒. ถ่ายทอดนိสสัย -----	๕๑
๒๓. ทำไมไม่จุดธูปเทียน -----	๕๔
๒๔. ทำเลสร้างบ้าน -----	๕๖
๒๕. ธรรมะกับพระธรรม -----	๕๙
๒๖. น้บอสงไขย -----	๖๑
๒๗. กลัวจะบวชกันหมดโลก -----	๖๔
๒๘. บวชมากเสียเศรษฐกิจ -----	๖๖
๒๙. บ้านหลังนี้มีห้องเดียว -----	๖๗
๓๐. บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย -----	๖๘
๓๑. แบบจากวัดเบญจมบพิตร -----	๗๐
๓๒. แบบพระพุทธรูป -----	๗๑
๓๓. โบสถ์วัดพระธรรมกาย -----	๗๒
๓๔. ปัญหามนุษย์ -----	๗๕
๓๕. ผู้หญิงขอบวช -----	๘๐
๓๖. ผู้หญิงขัดพระพุทธรูป ..บาปหรือไม่ -----	๘๒
๓๗. เผาศพวันพระ -----	๘๕
๓๘. พรหม ๔ หน้า -----	๘๖
๓๙. พระเกเร -----	๘๗
๔๐. พระไตรปิฎกในสายตาฝรั่ง -----	๘๙
๔๑. พระบรมสารีริกธาตุ -----	๙๑
๔๒. พระปกครองพระ -----	๙๖

๔๓. พระพุทธรูปลีลา -----	๙๗
๔๔. พระธรรมกายเป็นพระประธาน -----	๙๙
๔๕. พระภิกษุสงฆ์ -----	๑๐๑
๔๖. พระพุทธเจ้ามีกึ่งองค์ -----	๑๐๓
๔๗. พระพุทธรูปถูกติดสินบน -----	๑๐๔
๔๘. พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่ง -----	๑๐๘
๔๙. พิธีรดน้ำดำหัว -----	๑๑๑
๕๐. พุทธมามกะ -----	๑๑๓
๕๑. เพลงธรรม -----	๑๑๘
๕๒. ฟักแฝงแดงกวาง -----	๑๒๐
๕๓. ฟังสวดไม่เข้าใจ -----	๑๒๑
๕๔. ภิกษุณีปัญหา -----	๑๒๒
๕๕. เมรุเผาศพ -----	๑๒๔
๕๖. เมื่อไรพระศรีอริยมุตไตรยจะมาบังเกิด -----	๑๒๕
๕๗. ไม่รับสวดศพในวัดพระธรรมกาย -----	๑๒๗
๕๘. ลูกนิมิต-ใบสีมา -----	๑๒๘
๕๙. หลังกาโบสถ์ -----	๑๓๐
๖๐. ไหว้ศาลพระภูมิ -----	๑๓๑
๖๑. สมณศักดิ์ -----	๑๓๓
๖๒. สวดมนต์ตามบ้าน -----	๑๓๕
๖๓. สวดมนต์เป็นภาษาไทย -----	๑๓๗
๖๔. สวดมนต์ไม่รู้คำแปล -----	๑๓๘

๖๕. ลีจิวร -----	๑๓๙
๖๖. สร้างสมภารธรรมกายสากล -----	๑๔๑
๖๗. สภาหลังคาจาก - สภาของสัตบุรุษ -----	๑๔๓
๖๘. สุขานี้ลีน่าสน -----	๑๔๕
๖๙. ห้องน้ำสะอาด -----	๑๔๗
๗๐. หัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา -----	๑๔๘
๗๑. หินยาน - มหายาน -----	๑๕๐
๗๒. อานิสงส์ของการสวดมนต์ -----	๑๕๕
๗๓. อารยธรรม -----	๑๕๗
๗๔. อาหารบริสุทธิ์ -----	๑๕๘
๗๕. อาลัยศิลปะไทย -----	๑๖๐
๗๖. ฮวงซุ้ย -----	๑๖๒

๑. ชัดพระพุทธรูป อย่ายัดใจ

พระพุทธรูปบูชาทำด้วยทองเหลือง แต่เดี๋ยวนี้นี้ไม่ค่อยจะสวยงาม เหมือนเมื่อก่อน จะเอามาชัดให้สวยงามได้ไหมคะ ? ผู้หญิงชัดพระได้หรือเปล่า ?

ได้ลูก ชัดเข้าไปเถอะ แต่ระวัง! เจ้าของพระพุทธรูปท่านจะยอมให้ชัดหรือเปล่านั้น คือคนในโลกนี้มีแปลกแยกกันอยู่ ๓ จำพวก ^(๑)

พวกที่ ๑ เป็นพวกที่ชอบของสวยๆ งามๆ เวลาจะคบคน จะคบเพื่อน ไม่ว่าจะเพื่อนชายหรือเพื่อนหญิง ถ้าไม่สวยไม่หล่อ ไม่ชอบคบ ไม่อยากเข้าใกล้ จะตัดเสื้อผ้าก็ต้องเอาชนิดที่มันตะตา มันเฉียบเฉียว ชนิดคนเดินผ่านไปแล้วยังหันหลังมามองอีกนั่นแหละ คนพวกนี้จะไปเรียนสถาบันไหนก็ต้องเป็นสถาบันดังๆ ถึงจะไปเรียน แม้ที่สุดจะไปหาพระอาจารย์ก็ต้องเป็นพระหล่อๆ เทศน์ได้เรื่องไม่ได้เรื่องไม่เป็นไร แต่หลวงพี่นี่ต้องหล่อไว้ก่อน ขอไปดูหน้าท่านให้ชื่นใจ คนพวกนี้มีจำนวนไม่น้อย

พวกที่ ๒ เป็นพวกที่ชอบเสียงไพเราะ หล่อหรือไม่หล่อ สวยหรือไม่สวยไม่เกียง ขอให้เสียงเพราะๆ เป็นใช้ได้ คนพวกนี้ชอบดนตรี และเขาจะมีลักษณะจำเพาะเจาะจง เช่น เขาจะชอบแบบโน้มนั้นไม่ชอบแบบนั้น มีของชอบเฉพาะๆ ของเขา แม้ที่สุดถ้าจะไปฟังเทศน์ ผู้เทศน์จะเทศน์ได้เรื่องได้ราวหรือไม่ก็ตาม หล่อไม่หล่อไม่ว่า ขอให้เสียงเพราะๆ ถ้าได้อย่างนี้ละก็นั่งฟังเฉยเลย นี่ก็เป็นอีกพวกหนึ่ง คนในโลกส่วนหนึ่งเป็นอย่างนี้ คน ๒ พวกนี้หาได้ง่ายในที่ต่างๆ ไป

พวกที่ ๓ เป็นพวกชอบของเก่าๆ ปอนๆ เช่น ถ้าจะสะสมแสตมป์ ก็ต้องเป็นแสตมป์เก่าๆ รุ่นแรกๆ ถ้าจะเล่นดนตรี ก็ต้องเป็น

ดนตรีโบราณ ถ้าจะมีพระพุทธรูปบูชา ก็ต้องเป็นพระที่มีคราบสนิม
เขลอะเต็มเซียว ถ้าไม่มีคราบกรุเกาะเป็นไมเอา

งานข้าวถ้าจะใช้ต้องงานสังคโลกหรืองานลายคราม ไม่
อย่างนั้นกินข้าวไม่ลง แม้จะไปหาพระ ถ้าเป็นพระหนุ่มๆ ก็ไม่ไป
หลวงพี่จะเทศน์เสียงดีอย่างไรก็ไม่ไป จะไปหาเฉพาะหลวงตาหลวงปู่
ประเภทจิวรเก๋าๆ คร่ำๆ พระที่ห่มจีวรสีออกสีเหลืองๆ ทองๆ ไมเอา
ต้องห่มจีวรสีกรัก เคี้ยวหมากปากเขลอะนั้นแหละชอบนัก

ส่วนเรื่องการขัดพระพุทธรูปบูชา คุณหนูมีสิทธิ์ขัดได้ แม้
เป็นผู้หญิงก็ขัดพระได้ แต่ขออนุญาตคุณพ่อก่อนนะ ถ้าคุณพ่อชอบ
สะสมของเก่าละก็ หนอย่าไปขัดของท่านเข้าทีเดี๋ยวนะ เดี๋ยวจะถูกดู
เพราะท่านจะเก็บความเก่าเอาไว้ ก็ไม่รู้เหมือนกันว่าท่านจะเก็บเอาไว้
ทำไม แต่ท่านชอบของท่านอย่างนั้น

ถ้าไปขัดพระเมื่อไรอย่าลืมต้องไปขออนุญาตคุณพ่อก่อน
ถ้าท่านไม่ห้ามละก็ขัดเลยลูกเอ๊ย ขัดให้เป็นมันวับไปเลย

๒. ความเห็นไม่ลงรอย

ในการทำงานของพระเถระผู้ใหญ่ หากท่านมีความเห็นขัดแย้งกัน จะทำอย่างไร ?

การทำงาน ไม่ว่าจะป็นงานของพระหรืองานของฆราวาส มีจุดมุ่งหมายเหมือนกัน ๒ ประการ คือ

๑. ทำให้เสร็จ

๒. ทำให้ดี

พระสงฆ์ปกครองกันด้วยความเคารพตามอาวุโส เวลาทำงานที่จะต้องทำร่วมกัน ถ้าเห็นดีด้วยก็ตกลงช่วยกันทำ แต่ถ้าพระเถระท่านใดไม่เห็นด้วยกับส่วนใหญ่ ท่านก็ไม่ค้าน พยายามทำในส่วนที่ทำได้

ในขณะที่ทำงานร่วมกัน ถ้ามีเรื่องที่จะต้องตักเตือนกันบ้าง ท่านก็ค่อยๆ เตือนเหมือนพ่อเตือนลูก ถ้าลูกดื้อไม่ทำตาม พ่อเตือนไม่เชื่อก็แล้วไป แต่ไม่ถึงกับตัดพ่อตัดลูก หรือ เหมือนสามีภรรยาทัศนคติเห็นในเรื่องการทำมาหากินอาจจะต่างกัน ก็เป็นเรื่องธรรมดาไม่ผิดอะไร ไม่ขาดจากการเป็นสามีภรรยา

ในวงการสงฆ์ ถ้าพระผู้ใหญ่ด้วยกัน มีความเห็นขัดกันในเรื่องต่างๆ ไป ไม่เกี่ยวกับเรื่องวินัยสงฆ์ ท่านมักจะยอมทำตามเสียงส่วนใหญ่

๓. คากานี่ของใคร

หนอยากทราบวาคาถาต่างๆ เช่นชัยมงคลคาถา คาถาชิน-
บัญชร มีกำเนิดมาอย่างไร ใครเป็นผู้แต่งคาถาเหล่านี้
เจ้าคะ ?

ชัยมงคลคาถาเป็นบทสวดที่กล่าวถึงชัยชนะของพระลัมมา-
ลัมพุทธเจ้า เนื้อหาของคาถากล่าวถึงการเอาชนะผู้มารุกรานด้วยวิธี
ต่างๆ ซึ่งล้วนแต่เป็นการชนะที่ไม่ก่อเวรทั้งสิ้น กำเนิดของคาถาชุด
นี้ ได้ทราบมาว่าโบราณจารย์รุ่นหลังท่านช่วยกันรวบรวม และบันทึก
เป็นข้อความไว้ในลักษณะบทร้อยกรอง

ชัย แปลว่า ชนะ ชัยมงคล จึงแปลว่า การชนะแบบมีมงคล
ไม่ใช่ชนะแบบจองเวร ยกตัวอย่างเช่น

ชัยมงคลคาถาท่อนแรก พระพุทธองค์ทรงชนะมาร คือ
“พาหุง สหัสสมภินิมิตตสาธุอันตั้ง ศรีเมขลัง ฯลฯ” เป็นเหตุการณ์เมื่อ
พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงชนะพญามาร ที่เนรมิตร่างกายให้มีแขน
ตั้งพัน พร้อมอาวุธครบมือ การชนะพญามารครั้งนั้นเกิดขึ้นเมื่อวันที่
จะตรัสรู้เป็นพระลัมมาลัมพุทธเจ้า

ถามว่าพระองค์ทรงเอาหอกเอาดาบเองจ้าวไปไล่พันพญามาร
หรือ? เปล่านะ แต่ทรงตั้งใจระลึกถึงความดีอย่างยิ่งยวดของพระ
องค์ ที่ทรงทุ่มเททำมาตลอดทุกภพทุกชาติ คือบารมีทั้ง ๑๐ ทัศ ที่
ทรงสร้างมาอย่างดีนับแต่อดีต

เมื่อกำหนดนึกถึงความดีหนักเข้า ใจก็ไม่ฟุ้งซ่าน ใจอึมเอิบ
พอใจอึมเอิบหนักเข้าก็มีพลังมาก จนพญามารทำอะไรพระองค์ไม่ได้
ต้องล่าถอยไป นี่เป็นการชนะของพระองค์ซึ่งไม่มีการเสียเลือดเสียเนื้อ
ไม่มีการจองเวร เรียกว่าเป็นชัยชนะที่มีมงคล

ตอนที่ ๒ ทรงชนะด้วยขันติบารมี เป็นเรื่องของการชนะ **อาฬวกยักษ์** เจ้านี้เป็นยักษ์นักเลงโตที่ครั้งหนึ่งเคยแกล้งให้พระลัมมา ลัมพุทธเจ้าทรงเดินเข้าเดินออกในที่อยู่ของมัน ตามคำสั่งตั้งหลายเที่ยว แต่แรกพระพุทธรองค์ต่างๆ ที่ทรงรู้ว่ามันกลั่นแกล้งแบบอันธพาล ก็ **ทรงใช้ขันติ คืออดทน** ยอมทำตาม เพื่อให้จิตใจของยักษ์อ่อนโยนลงและเป็นการแสดงให้เห็นว่าทรงเจตนามาดี นี่ก็เป็นวิธีการอย่างหนึ่งสำหรับปราบคนพาล

ครั้นพระองค์ทรงเห็นว่ายอมให้มากพอแล้ว จึงทรงเฉยๆ เสีย จนเจ้ายักษ์ต้องใช้วิธีใหม่ โดยตั้งปัญหาธรรมะมาถามพระองค์ แล้ว คาดโทษไว้ว่า ถ้าตอบไม่ได้ จะทำร้ายต่างๆ นานา แต่พระพุทธรองค์ ก็ทรงตอบปัญหาเหล่านั้นได้จนหมด ในที่สุดเจ้ายักษ์ก็ยอมแพ้ประกาศมอบตัวเป็นลูกศิษย์ นั่นก็เป็นการชนะแบบชัยมงคล คือไม่มีการ จองเวรจองกรรมกันต่อไป

ตอนที่ ๓ ทรงชนะด้วยพระเมตตา คือชนะช้างตกมันชื่อ **นาฬาคีรี** ซึ่งถือว่าเป็นชัยชนะที่ยิ่งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง

ช้างตัวนี้นอกจากตกมันแล้ว ยังถูกพระเทวทัตมอมเหล้าอีกด้วย ที่เอาเหล้าให้ช้างกิน ก็เพราะต้องการให้ช้างคลั่งจัด กล้าเข้าไป เหยียบพระลัมมาลัมพุทธเจ้าเสียให้ตาย สาเหตุเพราะพระเทวทัต อยากจะเป็นพระพุทธรเจ้าเพื่อปกครองสงฆ์เสียเอง ปราบกฏว่าเจ้าช้าง ตกมัน ช้ำยังเมาเหล้าด้วย ครั้งแรกก็วิ่งปรี๊ดมาเชียว

พระลัมมาลัมพุทธเจ้ากำลังเสด็จออกบิณฑบาต ทรงเห็นช้าง ปรี๊ดเข้ามา ก็ทรงแผ่เมตตาให้ เจ้าช้างร้ายเลยสร้างเมา คุกเข่าลงหมอบ กราบพระลัมมาลัมพุทธเจ้าพลากร้องให้น้ำตาไหลพรากเลย นี่ก็เป็น ชัยชนะที่ไม่มีเวร เป็นชัยมงคลอีกครั้งหนึ่ง

ตอนที่ ๔ เป็นชัยชนะที่พระองค์มีต่อโจรองคูลิมาล วันนั้น เจ้าโจรองคูลิมาลควงดาบวิ่งร่ามาทีเดียว หมายถึงฆ่าพระพุทธองค์ จะตัดนิ้วไปร้อยเป็นมัลลย์คล้องคอให้ครบเป็นคนที่หนึ่งพัน เอาไปมอบให้อาจารย์เพื่อขอเรียนวิชาสุดยอดสำหรับครองโลก แต่พอมาถึงกลับถูก**พระองค์แสดงอิทธิปาฏิหาริย์** ให้วิ่งตามไม่ทันสักที เป็นการแสดงให้เห็นว่า**เหนือฟ้ายังมีฟ้า** ใครๆ ก็ไม่สามารถเป็นเจ้าโลกได้จริง

พองคูลิมาลร้องตะโกนไล่หลังมาว่า **“สมณะหยุดก่อน”** พระองค์ยังไม่หยุดเสด็จดำเนิน แต่ทรงกล่าวคำสั้นๆ เป็นเทศนาโวหารว่า **“เราหยุดแล้ว ท่านยังไม่หยุด”** องคูลิมาลก็เลยได้คิดแล้ว ออกบวชตามพระองค์ไป นี่ก็เป็นชัยชนะที่ไม่มีเวร

ตอนที่ ๕ เป็นชัยชนะด้วยความสงบ อันเนื่องจากการถูกใส่ร้ายป้ายสี คือมีผู้หญิงคนหนึ่งชื่อนาง**ฉิมจมาณวิกา** มาใส่ร้ายพระองค์ว่าทรงทำเขาท้อง

ดูซิ.. แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังถูกข้อหาแบบนี้เลย พวกเราอย่าทำเป็นเล่นไป ต้องหมั่นระมัดระวังตัวให้ดี ครั้งนั้น**พระองค์ทรงใช้ความสงบเข้าสู่**ไม่ต่อล้อต่อเถียง ในที่สุดความจริงก็เผยออกมาว่าไม่ได้ท้องไม่ได้เป็นอะไรทั้งสิ้น แกเอาผ้าพันให้หน้า ท้องนูนๆ เท่านั้นเอง แล้วมายืนร้องด่าพระพุทธองค์ เผอิญผ้าที่พันไว้เกิดหลุดลงมา ความก็เลยแตก นี่ก็เป็นชัยชนะที่ไม่มีเวร

ตอนที่ ๖ เป็นชัยชนะด้วยอำนาจสังฆวาจา คือมีนักโต้วาที ฝิปากเอกในยุคนั้น ซึ่งตลอดชีวิตไปโต้วาทีที่ไหนไม่เคยแพ้ใครเลย เป็นนักโต้วาทีที่อาศัยความกลัปกลกต่างๆ นานา จนไม่มีใครหาญสู้ได้ มีหน้าซำยังชอบพูดจาตู่ถูกคนทั้งแผ่นดิน เป็นที่ยำเกรงของศาสดา เจ้าลัทธิทั้งหลายในยุคนั้น แต่พระองค์ก็ทรงอาศัย**สังฆวาจา** จนกระทั่ง**สังฆนิครนถ์**ก็ยอมแพ้เป็นการแสดงให้เห็นว่า **คำจริงย่อมชนะคำ**

กลับกลอก ตลบตะแลงทั้งหลาย นี้ก็เป็นชัยชนะที่ไม่ก่อเวร

ตอนที่ ๗ เป็นชัยชนะด้วยฤทธิ์ มีชัยต่อสัตว์ที่มีฤทธิ์ร้ายกาจ คือ พญานาค ซึ่งมีฤทธิ์ขนาดพ่นไฟออกจากปากได้ สามารถเหาะเหินเดินอากาศได้ เช่นเดียวกับเทวดา ชัยชนะครั้งนี้พระองค์ทรงใช้ให้พระโมคคัลลานะไปแสดงฤทธิ์ที่เหนือกว่า แต่ไม่ได้ทำร้ายให้พญานาคบาดเจ็บ เมื่อพญานาคสำนึกตัวว่า ฤทธิ์ของตนเมื่อเทียบกับพระอรหันต์แล้วก็น้อยนิด เหมือนเอาแสงหิ่งห้อยไปแข่งกับแสงอาทิตย์ ในที่สุดพญานาคยอมละพยศกลับสงบเสงี่ยมเจียมตัวเสมือนไส้เดือนตัวหนึ่ง แล้วไม่ทำร้ายใครอีกต่อไป นี้ก็เป็นชัยชนะที่ไม่ก่อเวร

ตอนที่ ๘ ทรงชัยชนะด้วยเทศนาญาณอันวิเศษ เป็นชัยชนะที่ยิ่งใหญ่ประจำกัป คือชนะท้าวพกาพรหมผู้มีฤทธิ์ ซึ่งใครๆ ก็หลงเข้าใจผิดว่าเป็นผู้สร้างโลกและสรรพสิ่งทั้งหลาย แต่แล้วพระองค์ก็ทรงชัยชนะด้วยเทศนาญาณอันวิเศษ ทำให้ท้าวพกาพรหมสำนึกได้ เปลี่ยนจากมิจฉาปฏิภาณเป็นสัมมาปฏิภาณได้ แม้ข้อนี้ก็เป็นชัยชนะอันยิ่งใหญ่และไม่มีการก่อเวรกรรมใดๆ ทั้งสิ้น

ชัยมงคลคานานี้เป็นบทสวดสรรเสริญความชนะ ที่ไม่มีการก่อเวร ถ้ามว่าทำไมถึงชอบสวดกันมาก ?

ตอบว่าที่ชอบ ก็เพราะบทสวดนี้เตือนใจว่า คนเราพอมีเรื่องอะไรร้ายแรงเกิดขึ้น ควรพยายามหาวิธีแก้ไขที่นุ่มนวลที่สุด ไม่พยายามต่อความยาวสาวความยืด รีบทำเรื่องให้มันสงบเรียบร้อย โดยเร็วที่สุด เหตุการณ์ชนิดเลือดล้างด้วยเลือด ฟันต่อฟัน ตาต่อตาในพระพุทธศาสนาไม่มี ในจิตใจของชาวพุทธไทยไม่มีเรื่องเหล่านี้ ใจจึงสงบเร็วและอีกส่วนหนึ่งเป็นเพราะอาศัยอิทธิพลของชัยมงคลคานา ที่อุตส่าห์สวดพร่ำกันมาแต่ปู่ย่าตาทวดนั่นแหละ โบราณจารย์ท่านแต่งโดยเอาเนื้อความในพระไตรปิฎกมาประพันธ์เป็นบทร้อยกรอง เป็น

ลักษณะที่เรียกว่าฉันท พวกเรียนอักษรศาสตร์จะเข้าใจฉันทลักษณะแบบนี้ดี

คาถาชัยมงคล เป็นคาถาสรรเสริญความสามารถพิเศษว่า อัครรย์ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในการผลบุญมารประเภทต่างๆ เพราะฉะนั้นพวกเราเวลาโกรธใครขึ้นมาก็สวดมนต์บทนี้เข้า นึกถึงเหตุการณ์ที่พระพุทธองค์ทรงผลบุญมาร นึกไปนึกมาเดี๋ยวก็ลืมโกรธ ไม่ไปทำร้ายเขา อย่างนี้ก็เป็นอุบายอย่างหนึ่งที่ทำให้ผ่องใส เพราะฉะนั้นถ้าท่องได้ก็ดีท่องเถอะ ถ้าท่องไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ท่องบทสั้นๆ “**สัมมาอะระหัง สัมมาอะระหัง**” ไปเรื่อยๆ อีกหน่อยใจก็สงบได้เหมือนกัน

เท่าที่สืบค้นจากตำรับตำรา ชัยมงคลคาถาหรือพุทธชัยมงคลคาถา ผู้รู้ฝ่ายไทยบางท่านเล่าว่า แต่งขึ้นในเมืองไทย แต่พระธัมมานันทเถระ วัดท่ามะโอ จังหวัดลำปาง ได้กล่าวว่าแต่งโดยพระพุทโธสมาจารยในลังกา มีเรื่องราวปรากฏอยู่ในพุทธโฆสนิทาน นักวิชาการทางพระพุทธศาสนาท่านใดสนใจความเป็นมาที่แท้จริงโดยละเอียด ก็ลองไปค้นคว้าดูนะ

ส่วนคาถาชินบัญชร ซึ่งเป็นที่นับถือสวดกันแพร่หลายในเมืองไทย กล่าวกันว่าเป็นของเจ้าประคุณสมเด็จพระพุฒาจารย์ (โต พรหมรังสี) วัดระฆังโฆสิตาราม ยิ่งกว่านั้นยังมีฉบับของลังกาและพม่าอีกด้วย พระธัมมานันทเถระได้เล่าถึงความเป็นมาของคาถาชินบัญชรว่า ในสมัยตองอู พระเจ้าบุเรงนองทรงแต่งตั้งพระราชโอรสนามว่าอินธามมาเป็นเจ้านครเชียงใหม่ ทรงปรึกษากับพระเถระผู้ใหญ่ประพันธ์คาถาขึ้นสวดแทนมนต์ในลัทธิมนตรยาน ซึ่งเป็นความเชื่อที่หลงผิดในสมัยนั้น คาถาชินบัญชรจึงเกิดขึ้น แล้วแพร่หลายไปสู่ลังกาและพม่า จึงมีหลายฉบับซึ่งมีส่วนคล้ายคลึงกัน

๔. บ่าววัลลภควาย ขายลูกสาว

หลวงพ่ोज้าคะ ในชนบทของเรามีความเชื่อว่า ถ้าลูกชายได้บวช พ่อแม่อีกจะได้อาศัยเกาะขายผ้าเหลืองไปสวรรค์ จึงพยายามจูงใจให้ลูกชายอยากบวชทุกวิถีทาง มีการจัดงานใหญ่โต ล้มวัว ล้มควาย บางทีก็มีการแสดง มหรสพต่างๆ เช่น มีรำวง ลำตัด สตริง บางครอบครัวไม่สามารถจัดงานใหญ่ได้ เพราะทุนทรัพย์ไม่พอลงถึงกับเอาลูกสาวไปขาย เพื่อจะเอาเงิน ไปบวชลูกชาย อย่างนี้จะได้บุญไหมคะ ?

ตรงนี้เป็นความเข้าใจผิดของกลุ่มชาวพุทธของเราก็ดูได้ การฆ่าสัตว์ตัดชีวิตเพื่อจะเอาไปทำบุญคิดว่าจะได้บุญ เอาเถอะอย่าว่า แต่เพื่อเอาไปบวชลูกชายเลย ฆ่าเปิดฆ่าไก่ที่บ้านแต่เช้ามีด แกงเสริจ เรียบร้อยแล้วก็เอาไปถวายให้พระท่านฉัน

ถามว่าได้บุญไหม? ก็ต้องบอกว่าได้บาปเสียก่อนเรียบร้อยแล้ว บาปตั้งแต่คิดจะฆ่าไก่ พอลงมือฆ่าไก่ก็ได้บาปเพิ่มขึ้นอีก

ครั้นแกงไปเสริจเรียบร้อยเอาไปถวายพระ เข้าใจว่าจะได้บุญมาก แต่ความจริงแล้วได้บุญอยู่ส่วนหนึ่ง แต่ทำไมคุ้มกับบาปที่ได้ บางคนยังสงสัยว่าทำไมได้บุญน้อย ระหว่างชีวิตไก่กับชีวิตพระ ชีวิตพระน่าจะมีค่ามากกว่า เพราะพระทำประโยชน์ทำความดีมากกว่า

คิดอย่างนั้นก็ถูก แต่สมมติก็แล้วกันว่า มีใครสักคนหนึ่งมาขอเนื้อคุณ บอกว่าจะเอาไปถวายให้พระฉัน พระอุตุค้ท่านเพ็งออก จากป่ามาทำทางนำเลื่อมใส ถามว่าคุณยินดีให้เนื้อคุณไหม?

คุณก็ไม่ยินดีให้ ทำนองเดียวกัน ไก่มันไม่รู้เรื่องอะไรกับคุณ ถึงรู้มันก็ไม่อนุโมทนากับความคิดของคุณหรอก มันไม่ยอมให้ใครมา เชือดเนื้อเถื่อนหนังมัน แต่มันหนีไม่พ้นจึงจำยอม ก่อนตายมันคง อาฆาตคนฆ่ามันแน่ๆ เลย ก็มันทั้งตื่นทั้งร้อง จนไม่เป็นภาษาไก่อย่าง นั้น

ฆ่าไก่เอาไปแกงถวายพระ คุณเอ๋ย...บาปมันกองสูงท่วมภูเขา ถ้าจะมีบุญเกิดขึ้นมันก็แค่จ่อมปลวก เพราะฉะนั้นอย่าไปทำเลยมันไม่คุ้มกันหรอก **บาปก็ส่วนบาป บุญก็ส่วนบุญ ทดแทนกันไม่ได้**

คนที่บงการหรือลงมือฆ่าสัตว์ตัดชีวิต สิ่งที่จะต้องตามมาแน่ ๆ เลยคือ ไม่ว่าจะชาตินี้ หรือชาติไหนข้างหน้าอายุจะสั้น

ส่วนที่ไปตักบาตรทำบุญให้ทานก็ได้บุญ ติดตัวไป ทำให้ไม่ว่าชาตินี้ชาติไหนจะทำมาหากินอะไร ก็มีรายได้ดีไปเสียทั้งนั้น

ถ้าบุญกับบาป ทั้งสองอย่างนี้ส่งผลในชาติเดียวกัน ผลจะเป็นอย่างไร?

เราลองคิดว่าถ้าเอาไปชั่งน้ำหนักเปรียบเทียบกันดูมันจะสมดุลกันไหม? คือเกิดไปชาติหน้าทำมาหากินคล่องหยิบจับอะไรขึ้นมา ทำสำเร็จทุกอย่าง มีเงินทองมากมาย แต่ว่าอายุสั้น รวยอยู่ไม่เท่าไรก็ตาย หรือไม่ตายง่ายๆ ก็เป็นอัมพาต นั่งกินนอนกินอยู่ในคฤหาสน์เป็นสิบปี จะเอาไหม?

ยิ่งชนิดชายลูกสาวไปแล้วเอาเงินมาบวชลูกชาย ยิ่งทั้งผิดทั้งบาป ลูกสาวก็ลูกของเราแต่เอาไปขาย ก็เท่ากับส่งลูกสาวไปตกนรก รู้เลยว่าลูกสาว จะถูกเขาเอาไปขายต่อตามช่อง ตามบาร์ตามไนท์คลับ ที่นั่นมันนรกแท้ๆ ยังทำได้ลงคอ ลูกสาวทุกคนส่งไปตกนรกทั้งเป็น

ส่วนลูกชายที่บวชเป็นพระ จะตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม หรือไม่ยังไม่แน่ บุญ น่ะยังไม่แน่ว่าจะได้หรือเปล่า แต่บาปนะได้แน่ๆ อยู่แล้ว หรือถึงแม้ว่า ลูกชายที่บวชตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ทำให้พ่อแม่ได้บุญในฐานะส่งเสริมให้ลูกชายบวช แต่ก็ไม่คุ้มกับการที่ส่งลูกสาวไปลงนรกหรอก และถ้าลูกชายจะได้บุญที่บวชก็เป็นเรื่องของลูกชาย แต่พ่อแม่ที่ส่งลูกสาวลงนรกนั้น ต้องแบกบาปไปเยอะเลย เพราะฉะนั้นอย่าทำนะ

ถ้ารู้ว่าพรรคพวกคนใดคิดจะขายลูกสาว เพื่อเอาเงินไปบวชลูกชายละก็ รีบไปห้ามเขาทีนะ อย่าปล่อยให้ผ่านไปเลย สงสารเถอะ สงสารทั้งลูกสาวที่จะตกนรกทั้งเป็น สงสารพ่อแม่ที่โง่งมฉายเรื่องบาป-บุญ สงสารพระลูกชายที่จะต้องไปนอนเป็นทุกข์ทั้งผ้าเหลืองว่า น้องสาวของตนจะไปเป็นตายร้ายดีอย่างไร ไม่ได้บุญกันทั้งบ้านแหละคุณเอ๋ย ยังมีมหาสมุทรแปรร้องเชิญกันมา เลี้ยงเหล้ายาปลาปิ้ง นั่นก็เท่ากับแจกบาปกันถ้วนหมู่บ้านเลย

เพราะฉะนั้นฝากบอกต่อๆ กันไปด้วย จะทำบุญอะไรก็ตามที ขอให้บุญล้วนๆ อย่าให้เป็นบุญปนบาปเลย มันจะแทงใจตนเองข้ามภพข้ามชาติไป

๕. จระเข้ - กฐิน

เวลาจะทอดกฐิน ทำไมจึงมีรูปจระเข้แห่หน้าหน้าไปด้วย ขอความกรุณาหลวงพ่อบรรณช่วยเล่าประวัติย่อๆ ให้หนูฟังหน่อยเถิดคะ ?

รูปจระเข้มีติดไว้ที่ธงนำขบวนกฐินนี้ในสมัยพุทธกาลไม่มี มีแต่ในสมัยหลังๆ แล้วก็เฉพาะในเมืองไทยเท่านั้น ความเป็นมาเกิดจากการเล่าขานต่อๆ กันมาเป็นเชิงนิทานปรัมปรา เอาจริงเอาแน่ไม่ได้

กรณีที่ ๑ เป็นปริศนาธรรม ให้ความหมายว่าเนื่องจากจระเข้มีลักษณะเฉพาะอยู่ว่า มันเป็นสัตว์ประเภทที่เห็นแก่กิน กินไม่รู้จักอิ่ม พอทอดกฐินเสร็จเรียบร้อยเขาก็เอาธงปักไว้ที่หน้าวัด เป็นธงรูปจระเข้ ก็คือต้องการเตือนพระภิกษุว่าอย่าเห็นแก่กินให้ตั้งใจปฏิบัติธรรม กรณีที่หนึ่งเป็นอย่างนี้

กรณีที่ ๒ มินิยายปรัมปรา เล่าสืบต่อกันมาว่า หลวงหม้ายคนหนึ่งไปทอดกฐิน สามิที่ตายไปแล้วไปเกิดเป็นจระเข้ เวลาภรรยาเก่าไปทอดกฐินโดยทางเรือ จระเข้ตัวนั้นก็ว่ายน้ำนำเรือไป จนกระทั่งถึงวัดที่ทอดกฐิน ชาวบ้านรำลึกถึงความดีของจระเข้ที่อุทิศส่าห์มานำทาง วันหลังจึงให้มีรูปจระเข้มาทำเป็นธงติดนำขบวน อันนี้เป็นนิยายปรัมปราเอาเรื่องเป็นจริงเป็นจังไม่ได้

เรื่องธงรูปจระเข้นี้ ไม่ได้มีทุกวัด เท่าที่เห็นมีเฉพาะวัดที่อยู่ติดแม่น้ำ ลำคลอง ที่วัดพระธรรมกายทอดกฐินแล้วไม่เคยติดธงรูปจระเข้เลยนะ

๖. จะบวชแต่มีหนี้

บุคคลที่ตกลงใจจะบวชแล้วแต่ยังมีหนี้สิน คือติดค้างเงินเพื่อน
แล้วยังไม่ได้ชำระ จะบวชได้หรือไม่ ?

วันบวช พระอุปัชฌาย์จะถามเลย ถามกันในโบสถ์เป็นภาษา
บาลีแปลเป็นภาษาไทยว่า **คุณมีหนี้ไหม?** ถ้ามีหนี้พระอุปัชฌาย์ท่านจะ
บอกว่า ถ้าอย่างนั้นออกไปใช้หนี้ก่อน ไม่ให้บวช ชนให้บวชเป็นพระ
แล้วจะเอาอะไรมาใช้คืนเขาละ ประเภทพอบวชปุ๊บ ตำรวจมาเคาะ
ประตูแจ้งข้อหา “หลวงพี่เช็คเด็งนะนี่”

หลวงพี่จะเอาอะไรมาใช้คืนเขา จะบอกว่าโยม...เอาจีวรไป
แทนหนี้ได้เมื่อไร หรือโยมเอาศาลาหนีไปก็แล้วกันนะ เอาไปได้อย่างไร
ละ ของวัดของสงฆ์ส่วนรวมจะเอาไปขายล้างหนี้ให้ใครไม่ได้ทั้งนั้น

ผู้ที่มีหนี้ พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังไม่อนุญาตให้บวช แต่ถ้า
เราอยากบวชจะทำอย่างไร ถ้าอยากจะบวชจริงๆ มีวิธีหนึ่งคือไป
กราบเจ้าหนี้เขาเสียดีๆ แหม..คุณลุงคุณป้า คุณน้าคุณอา ผมมีศรัทธา
อยากจะบวชนะ แต่ตอนนี้ก็ยังไม่เงินจะใช้หนี้คืนเลย คุณลุงคุณป้า
คุณน้า คุณอา นึกว่าอนุโมทนากับการบวชของผมด้วยก็แล้วกัน ยกหนี้
ให้ผมเถอะ

ถ้าเขายกให้ก็บวชได้ แต่ถ้าเขาไม่ยกให้ เขาริบเรียกตำรวจ
จับเลย หว่าเรากำลังจะบวชหนี้หนี้ ถ้าอย่างนั้นก็ช่วยไม่ได้นะ ไปดู
แก้ไขเอา ทางที่ดีหาเงินไปใช้หนี้เขาเสียให้หมดก่อน แล้วค่อยมาบวช

ใครที่มีโอกาสจะมาบวชพระ รีบๆ มาบวชเสียนะ ก่อนที่จะ
ไปทำงานทำการอะไร เพราะว่าพอทำงานแล้ว โอกาสที่จะมีหนี้เกิด
ขึ้นได้ตลอดเวลา ยิ่งงานใหญ่ หนี้ก็ยิ่งมากนะ

๗. จะบวชไม่สึก...ถ้าสึกล่ะ

นมัสการหลวงพ่อกับเศียรพระ มีคนในที่ทำงานของดิฉันรุมตั้งคำถามว่า ทำไมวัดพระธรรมกายจึงต้องโฆษณาว่า ปีนี้จะมีผู้บวชไม่สึก เขาวิจารณ์ว่า ตามปกติวิสัยแล้วคนทั่วไปจะไม่พูดว่าบวชไม่สึก เพราะคำนี้เป็นลักษณะของการโอ้อวด มีพระหลายองค์ที่บวชแล้วไม่สึก แต่ไม่เห็นท่านโฆษณาให้ชาวบ้านรู้ เพราะว่ามันจริงแล้วจะสึกหรือไม่สึกเป็นเรื่องของอนาคต ไม่มีใครสามารถรู้ได้ บอกว่าจะบวชไม่สึก หากเกิดสึกขึ้นมาละก็จะมีเป็นเรื่องน่าอัปยศหรือ ? (ดิฉันถอดคำพูดจากของเขามาเลยนะคะ)

เป็นคำถามที่ดีมาก เมื่อตอนหลวงพ่อบวช หลวงพ่อก็กไม่ได้บวชทันที ก็คิดอยู่หลายปีจนกระทั่งมั่นใจแล้วจึงบวช ก่อนหน้านั้นก็ทดสอบตัวเองหลายอย่าง ตั้งแต่เอ..เราจะวัดใจตัวเองได้อย่างไร ถ้าเราบวชแล้วจะไม่สึก ก็ลองมีวัดใจตั้งแต่ถือศีล ๕ ไม่ขาดเลยเป็นปี พอทำได้จะถือว่าใช้ได้หรือยัง ยัง นั่นยังไม่ใช่ชีวิตพระ จึงเริ่มสวดมนต์ไม่ขาดเลยเป็นปี นั่งสมาธิไม่ขาดเลยเป็นปี

ถามตัวเองว่ากำลังใจเราขนาดนี้ บวชแล้วยังจะสึกไหมนี้ ได้คำตอบว่ายังไม่แน่ะ ก็ทดสอบใจต่อไปอีก เออ..ผู้หญิงที่สวยๆ แบบที่แต่ก่อนเราว่าสวย เดี่ยวนี้เป็นอย่างไร เอ๊ะ..ไม่สวย มันซักจะเป็นยายแรงทั้งเสียแล้ว คิดได้อย่างนี้ เออ...ซักเข้าท่าแล้วสิเรา

ถามว่ามันมั่นใจหรือยังว่าบวชแล้วจะไม่สึก ไม่แน่ ลองไปอีกสักปีก่อน นั่งสมาธิมากเข้าๆ จนมองเห็นทุกข์เห็นโทษเห็นภัยของการอยู่ครองเรือนอย่างแท้จริงด้วยใจจริง

หลวงพ่อมั่นใจเต็มที่แล้วจึงตัดลิ้นใจบวช ยังจำได้เมื่อวันบวช พอโกนผมปอยแรกขาดตกลงถึงพื้น หลวงพ่อก็หยิบขึ้นมาแล้วอธิษฐานซ้ำอีกว่า ถ้าผมปอยนี้ไม่กลับมาติดบนหัวละก็ ชาตินี้ไม่สึกหรอก แต่แหม...ถ้าผมขาดตกลงถึงพื้นแล้วกลับลอยขึ้นมาติดใหม่ได้ คงไม่ใช่ปาฏิหาริย์ธรรมดาๆ แน่

ถามว่าที่หลวงพ่อกำหนดแบบนี้ได้อะไร? ได้สิ ได้อธิษฐานบารมี ถ้าจะเปรียบเทียบระหว่างคนที่รักษาศีล ๕ เพราะว่าตั้งใจไว้ก่อน ว่าวันนี้จะรักษาศีล ๕ กับคนที่ยังไม่ได้ตั้งใจรักษา แต่ว่าเมื่อไปเจอเหตุอะไรเฉพาะหน้าที่จะมีโอกาสให้ผิดศีล กลับรักษาศีล ๕ ไว้ได้ ถามว่า คน ๒ คนนี้ที่รักษาศีลมาตลอดวันเหมือนกันจะได้บุญเท่ากันไหม ตอบว่าไม่เท่ากันนะ

คนที่ตั้งใจรักษาศีลตั้งแต่เช้าว่า หัวเด็ดตีนขาดจะรักษาศีลให้ได้ แล้วก็รักษาได้จริง คนนี้ได้บุญมากกว่า คนที่ไม่ตั้งใจรักษาศีล แต่พอไปประสบเหตุเฉพาะหน้าเข้ายังสามารถรักษาศีลเอาไว้ได้ การที่คนหลังนี้ได้บุญหย่อนหน่อย เพราะเขาขาดอธิษฐานบารมี ขาดความตั้งใจจริง

ลูกศิษย์ของหลวงพ่อก ๔ รูปที่นั่งอยู่นี้ หลวงพ่อบ้านอยู่ ๑๓ ปี กว่าจะได้มาบวช เริ่มจากเมื่อหลวงพ่อบวชได้ ๓-๔ เดือน ยังไม่ครบพรรษาแรกเลย บวชวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๑๔ พอประมาณวันที่ ๒๗-๒๘ เมษายน ๒๕๑๕ หลวงพ่อเปิดอบรมธรรมทายาทเป็นปีที่หนึ่ง ลูกศิษย์รุ่นแรกนั่งอยู่นี้ เพราะฉะนั้นได้เคี้ยวขี้ญ่อบรมมานานพอคุณหลวงพ่อก็เชื่อว่าท่านมั่นใจตัวเองว่าบวชแล้วจะไม่สึก

พระที่อธิษฐานบวชไม่สึก ท่านจะได้อธิษฐานบารมี ถ้ารักษาได้อย่างนี้คือบวชไปเรื่อยๆ จนกระทั่งตลอดชีวิต คือไม่ได้สึก พวกที่

ตั้งแต่วันบวช ไม่ได้ตั้งใจว่าชาตินี้จะบวชไม่สึก ๒ รูปนี้ได้บุญไม่เท่ากัน เหมือนกับคนตั้งใจถือศีลกับไม่ตั้งใจนั้นแหละ

ตั้งใจตั้งแต่วันแรกว่าจะบวชไม่สึกกับคนที่อยู่ไปเรื่อยๆ คิดว่าถ้าไม่สบายก็จะสึก บังเอิญสบายก็บวชตลอดไปนี่คน ที่ตั้งใจตั้งสัจจะไว้แต่แรกจะได้บุญมากกว่า เพราะเข้มชีวิตของเราเที่ยงตรง ไม่มีวอกแวกระหว่างทาง

แต่ถ้าถ้าไปเสียสัจจะเข้า คนพวกนี้ไปตกนรก ไม่ต้องโผล่เลยนะ เรื่องนี้เติมพินยิ่งกว่าเล่นเกม เพราะเอาบุญที่ทำมาเป็นอสงไขยๆ ชาติเป็นเติมพิน ประกาศออกไปว่าจะบวชตลอดชีวิต ถ้ารักษาสัจจะได้ ท่านก็ได้บุญมหาศาล แต่ถ้าเสียสัจจะ อ้อฮือ..พระพุทธรเจ้ามาบังเกิดก็อสงไขยพระองค์ ก็ยังขึ้นมาพบไม่ได้ นี่สึกกว่าเทวดาก็เป็นเรื่องที่จะต้องเสียดกันยิ่งกว่าการพนัน

การพนันอย่างมากก็แค่เทหมดกระเปาะลงไปเล่น ถ้าแพ้มันก็หมดแค่ทรัพย์ แต่มันยังไม่หมดบุญ แต่ถ้าตั้งสัจจะอธิษฐานว่าบวชไม่สึกแล้วไปสึกเข้านี้ บุญที่ทำมาก็อสงไขยชาติก็อสงไขยกับหมดคราวนี้เอง ต้องมาเริ่มต้นนับหนึ่งกันใหม่ ซึ่งไม่คุ้มเลย แต่ถ้าผ่านกันได้ตลอด บุญก็มหาเป็นภูเขาเลย อะไรก็ขวางไม่ได้ ภพชาติต่อไปเพียงอธิษฐานต้องการอะไร มันจะเกิดพรึบขึ้นมาทันที เพราะกำลังใจดี

ของทุกอย่างในโลกนี้มันเกิดขึ้นด้วยอำนาจใจนะคุณนะ ยกตัวอย่าง สมมติว่าเราอยากจะมีบ้าน บ้านที่เราจะมีหลังนี้เกิดด้วยอำนาจจิตนะ ที่เป็นเช่นนั้นเพราะเราจะต้องคิดก่อนว่าเราจะมีบ้าน คิดหนักเข้าๆ มันก็เกิดเป็นภาพบ้านขึ้นมาในใจว่า เราจะเอาบ้านลักษณะนี้ จากภาพในใจก็เขียนออกมาเป็นแบบแปลนในพิมพ์เขียวจากแปลนในกระดาษพิมพ์เขียวเราก็ให้ช่างก่อสร้างขึ้น ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าบ้านหลังนี้มันเริ่มมาจากความคิด คิดจะสร้างบ้านแต่กว่าจะได้บ้านนี้คิดตั้ง

ก่อนชีวิตจึงได้ บางคนคิด ๕ ปี ๑๐ ปีจึงจะได้ บางคนคิดวันนี้อีก ๓ เดือนได้แล้ว

เหตุที่ได้ช้าได้เร็วต่างกัน เพราะอำนาจจิตมันต่างกัน อำนาจจิตต่างกันเพราะสังสมอธิฐานบารมีมาไม่เท่ากัน บางคนนึกอยากจะได้อะไรก็นึกวาดเป็นมโนภาพขึ้นมาได้ แต่บางคนวาดไม่ออกต้องไปตามดูที่เขาวาดแล้ว ที่เป็นเช่นนั้นเพราะอธิฐานบารมีมากน้อยต่างกัน

อธิฐานบารมีที่บุคคลทำขึ้น นอกจากจะได้บุญมากเป็นพิเศษเฉพาะตัวแล้ว ยังได้ผลต่อไปถึงคนอื่นอีก ได้ผลคือคนที่มิเจ็ดเดียวอย่างนี้ระหายาก เดี่ยวนี้อยู่มุมไหนของโลกบ้างก็ไม่รู้

คนที่ตั้งใจวชไม่สึกหลวงพ่อกเคยอ่านพบในพระไตรปิฎกว่า ในสมัยพุทธกาล มีการตั้งใจวชไม่สึกกันจริงๆ จังๆ แต่เดี๋ยวนี้ไม่เคยได้ข่าวเลย อ่านหนังสือพิมพ์ก็ฉบับๆ เจอแต่พาดหัวตัวเบ้งว่า ไฉนข่มขืนแล้วฆ่า ไฉนนัน คำเฮโรอินข้ามประเทศ ถูกจับได้พันล้าน ไฉนโนงกำลังเดินขบวน ข่าวหนังสือพิมพ์มีแต่เรื่องร้อนใจประเภทนี้

อ่านหนังสือพิมพ์มากๆ เข้าแล้วจะมีความรู้สึก ว่า ตายจริง เมืองไทยนี้กำลังจะลุกเป็นไฟแล้ว คนชั่วคงเต็มเมือง คนดีคงไม่มีเลย ตอนที่หลวงพ่อกำลังศึกษาอยู่ต่างประเทศ พรรคพวกจากเมืองไทยส่งหนังสือพิมพ์ไปให้อ่าน ตอนนั้นมีความรู้สึก ว่า ไ้อ้โฮ..เมืองไทยนี้กลียุคแล้ว คนดีคงไม่มีเลย

พอเรียนจบปุ๊บก็เลยรีบกลับมาดู โถ...ไม่เห็นมีอะไร แต่ว่าถ้าปล่อยเหตุการณ์ให้คนชั่ว ทำความชั่วหนักเข้าๆ แล้วก็เขียนให้มันเป็นข่าวลือลั่นไปทั่วเมือง บางทีอาจทำให้คนที่จะทำความดีนึกว่า เมืองไทยนี้คงจะไม่มีคนดีเหลืออยู่แล้ว ใครๆ ก็ทำความชั่วกันทั้งนั้น ถ้าเราจะทำความชั่วเพิ่มอีกสักคนคงจะไม่หนักหนาอะไร

ถ้าบังเอิญมีคนคิดอย่างนี้มากๆ บ้านเมืองคงจะลุกเป็นไฟเร็วขึ้น แต่ถ้าสื่อมวลชนเปลี่ยนวิธีการเสียใหม่ คือพอได้ข่าวว่ามีคนตั้งใจจะบวชตามอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตามอย่างพระอรหันต์ หนังสือพิมพ์ก็ประโคมข่าวชวนกันไปอนุโมทนาเป็นการใหญ่ เราอ่านข่าวแล้วก็ตามไปอนุโมทนาด้วย ไปแล้วมีกำลังใจที่จะทำความดีตาม ถ้าเป็นอย่างนี้สิ่งที่จะเกิดขึ้น คือ

๑. ผู้ที่คิดจะทำความดี ก็มีกำลังใจลงมือทำความดีเร็วขึ้น

๒. ผู้ที่เห็นผิดเป็นชอบว่าคนทำดีในโลกนี้หมดแล้ว เขาก็จะได้กลับใจว่า เออ...คนดียังมีอยู่ ที่คิดชั่วๆ ไว้ แต่ยังไม่ได้ลงมือทำก็กลับใจไม่ทำ

ถามว่าถ้าเป็นอย่างนี้ใครเป็นต้นบุญ ก็ผู้ที่ประกาศนั้นแหละเป็นต้นบุญ ได้บุญเพิ่มขึ้นอีกตั้งหลายเท่า นี่เป็นวิธีการที่ฉลาดหาบุญอีกประการหนึ่ง คนหาบุญนี้ขอให้ฉลาดเถอะหาได้ง่ายๆ เขียนหนังสือไม่กี่ตัว แต่หาบุญให้คนอนุโมทนาได้ทั่วประเทศ

คนฉลาด คนมีบุญเขาทำอย่างนี้ คือเอาบุญไปต่อบุญ ส่วนคนที่ไม่ฉลาดในเรื่องบุญ ฉลาดแต่ในเรื่องบาป พอเห็นพระไปสอนผู้พิทักษ์ป่าที่บนยอดเขาเพื่อจะให้ผู้พิทักษ์ป่ามีกำลังใจช่วยกันรักษาป่า กลับเขียนข่าว หรือเอาไปพูดว่าพระไปโค่นป่าเหลือแต่ต่อไม้ อะไรทำนองนี้ ซึ่งต้องบอกว่าเขาหาบาปด้วยปากแท้ๆ

คนมีปัญญาก็เอาบุญไปต่อบุญ คนกิเลสหนาปัญญาหายากก็เอาบาปไปต่อบาป เมื่อมีโอกาสจะเอาบุญต่อบุญ จะมีคนบวชไม่สึกก็ต้องประกาศกัน ต้องโฆษณาให้ชาวบ้านรู้ ไม่ใช่อยากโอ้อวด อยากดังหรอกนะ

๘. จะพูดว่าอะไร ขณะไหว้

เดินผ่านวัดทุกวัน แล้วยกมือไหว้วัด นอกจากไหว้แล้ว ควรกล่าว
คำพูดอะไรดีเจ้าคะ ? ไหว้ทุกวันแต่ไม่ได้พูด

ที่เราไหว้วัดนะ ไหว้อะไร ไหว้วัดหรือไหว้พระ ปู่ย่าตาทวดของ
เราเวลาท่านเดินผ่านวัดวาอาราม ผ่านโบสถ์ท่าน นึกถึงพระ
ประธานในโบสถ์ นึกไหว้พระสัมมาสัมพุทธเจ้า นึกถึงคำสอนของ
พระองค์แล้วนึกรายนึกไหว้ไป นึกถึงพระสงฆ์องค์เจ้าที่ประพฤติ
ปฏิบัติดี แล้วก็ไหว้ก็กราบกันไป

อาคารสถานที่ที่เป็นเพียงวัตถุ ที่เกี่ยวเนื่องถึงสิ่งที่ท่านเคารพ
บูชา พวกเราจะไหว้วัดตามอย่างท่าน ต้องนึกเหมือนอย่างที่ท่านนึก อย่า
ไปนึกเพียงว่าช่อฟ้า ใบระกาของโบสถ์หลังนี้สวยงามจริงๆ เลยกยกมือ
ไหว้ ไหว้อย่างนี้ไม่ถูกต้องนะ

เราเป็นชาวพุทธควรไหว้ให้ถูก นึกให้ถูกต้องจริง แก่นแท้
ของสิ่งที่เราให้ความเคารพ ส่วนจะพูดหรือไม่พูดก็ไม่ว่ากัน

๙. เจ้าที่เจ้าทางตัวจริง

การที่เราไปเคารพเจ้าที่เจ้าทาง เช่น พระภูมิ พระพรหมเป็น
การสมควรหรือไม่คะ ?

เรื่องเจ้าที่เจ้าทาง เช่น พระภูมิเคยได้พูดกันมามากแล้ว
พระภูมินั้นเราเคารพก็ดี แต่เราควรเคารพให้ถูกต้องตัวจริง **พระภูมิตัวจริง**
ที่เป็นเจ้าของที่ เจ้าของทางควรมีชื่ออยู่ในโฉนด อยู่ในทะเบียน

อยากรู้ว่าใครเป็นพระภูมิตัวจริงของบ้านให้ไปดูได้ที่ทะเบียน
บ้าน ถ้าคุณพ่อของเรามีชื่อเป็นเจ้าบ้านท่านก็คือพระภูมิตัวจริง เคารพ
ท่านเถอะ อย่าไปตี้อกับท่าน เดียวท่านไล่ออกจากบ้านเอาง่ายๆ พบ
ท่านก็ไหว้ท่านเสียดีๆ แล้วก็ช่วยท่านทำมาหากิน รักษากรรมสิทธิ์ใน
บ้านเอาไว้ให้ได้ ถ้าท่านเอาที่เอาบ้านไปจำนอง ไปเล่นแชร์ละก็ยุ่ง
ตายเลย

ถ้าเปิดโฉนดที่ดินเห็นเป็นชื่อเรา ก็แน่นอนว่าเราคือพระภูมิ มี
หน้าที่รักษาแผ่นดินนี้ไว้จะได้มีที่อยู่อาศัย แต่ถ้าเป็นบ้านเช่า พระภูมิ
คือเจ้าของบ้าน ถึงเวลาก็เอาค่าเช่าไปให้เจ้าของบ้านซะนะ มิฉะนั้น
เขาอาจจะไม่ให้เราอยู่ก็ได้

เรื่องไปไหว้พระพรหม จะไปไหว้ที่ไหน หน้าตาพระพรหมเป็น
อย่างไรก็ไม่รู้จัก ยิ่งเขาเล่าว่ามี ๔ หน้า มีแขนมากยังกับปู ยิ่งคิดไม่
ออกเลยว่าจะนอนจะนั่งท่าไหน ทศกัณฐ์ในรามเกียรติ์มี ๒๐ มือ ยัง
แพ้พระรามที่มี ๒ มือ

คิดดูให้ดีๆ ว่าไหว้พวกนี้แล้วได้อะไร ไปไหว้พระสัมมา-
สัมพุทธเจ้าดีกว่า พระองค์มีคำสั่งสอนอันประเสริฐ กราบไหว้แล้วศึกษา

คำสั่งสอนดีๆ ของท่าน ซึ่งมีธรรมะถึง ๘๔,๐๐๐ ข้อให้เราได้ศึกษาได้ปฏิบัติตาม

ชาวพุทธที่แท้จริงจะกราบไหว้บูชาสิ่งใด ก็ะกราบไหว้บูชาด้วยเหตุผล เป็นต้นว่า บุคคลนั้นเป็นผู้มีพระคุณ หรือสิ่งนั้นทำให้ระลึกถึงคุณงามความดี เขากราบไหว้เพื่อเทิดทูนความดีที่มีอยู่จริงๆ ไม่ใช่ไหว้เพราะกลัว เพราะไม่รู้ หรือทำไปตามๆ กันโดยหาเหตุผลไม่ได้ ซึ่งเป็นความมมงาย

ศาสนาพุทธเป็นศาสนาที่อยู่บนพื้นฐานของเหตุและผล เพราะฉะนั้นชาวพุทธจึงควรเป็นผู้ที่มีทั้งเหตุและผล

๑๐. โจรเสื่อมยาก

ได้ยินผู้เฒ่าผู้แก่คุยกันโดยเอ่ยถึง “โจรเสื่อมยาก” โจรเสื่อมยาก เป็นอย่างไรครับ ?

โจรเสื่อมยากเป็นโจรสมัยโบราณ สมัยนี้คงหาโจรประเภทนี้ ยากมาก โจรเสื่อมยากตามคำบอกเล่าของผู้เฒ่า คือโจรที่มีคุณสมบัติ ๘ ประการ ถือเป็นคุณธรรมของโจร คือ

๑. ถ้าเจ้าทรัพย์ไม่ต่อสู้ จะไม่ฆ่า
๒. ปล้นเอาทรัพย์แต่พอสมควร เมื่อได้ทรัพย์มาแล้ว ก็เอามาแบ่งกันเป็น ๓ ส่วน คือ

ส่วนที่ ๑ กินเลี้ยงกัน

ส่วนที่ ๒ เอาไปตั้งตัว

ส่วนที่ ๓ เอาไปเสียภาษีให้หลวง

นอกจากนี้ยังถือคติว่า ปล้นบ้านไหน ถึง ๓ ครั้งแล้ว ต้องหยุด ไม่ปล้นบ้านนั้นซ้ำอีก ถ้าโจรชุดอื่นมาปล้นบ้านนี้อีก เป็นครั้งที่ ๔ ถือว่าฉีกหน้ากัน เลือคนื้ออยู่ถ้าเดียวกันไม่ได้เสียแล้ว

๓. ไม่ลวนลาม ไม่ล่วงเกินภรรยาของเจ้าทรัพย์
๔. ไม่ลวนลาม ไม่ล่วงเกิน ลูกสาวของเจ้าทรัพย์
๕. ปล้นได้ทรัพย์แล้วต้องแบ่งส่วนหนึ่งไปทำบุญเสมอ
๖. ไม่ปล้นบ้านใกล้เคียง หรือถิ่นของตนเอง
๗. ไม่ขโมยราชทรัพย์ คือ ถ้าเป็นทรัพย์สินของพระมหากษัตริย์ จะไม่หยิบฉวยไปเด็ดขาด และไม่ต่อสู้กับทหารหลวง
๘. ไม่ปล้นไม่ทำร้ายนักบวช

ก็ฟังๆ เอาไว้ อย่าไปเอาเป็นอารมณ์ หรืออย่าไปอยากเป็น
โจรประเภทนี้เข้า ยังไงๆ เป็นโจร ก็มีแต่นรกเป็นที่ไป หลวงพ่อเคย
อ่านพบในพระไตรปิฎกว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้是这样นี้

“โจรประกอบตัวของค์ ๘ ย่อมถึงความพินาศโดยพลัน ไม่
ตั้งอยู่นาน คือทำร้ายผู้มีได้ทำร้าย ๑ ขโมยของไม่ให้มีเหลือ ๑ พาส
ตรีไป ๑ ช่มชืด หญิงสาว ๑ ปล้นนักบวช ๑ ปล้นพระคลังหลวง ๑
ทำกรรมในที่ใกล้ เกินไป ๑ ไม่ฉลาดในการฝังทรัพย์ ๑”

สันนิษฐานว่าโจรโบราณรู้ธรรมะเหมือนกัน จุดส่าห์เอาไปถือ
ปฏิบัติ แต่เจ้ากรรมที่ตัดใจไม่ขาด ยังรักษาอาชีพโจรเอาไว้ ฉลาดแบบ
นี้ไม่พ้นนรกหรอกนะ

๑๑. ชายสามโบสถ์

หลวงพ่อกับ ชายสามโบสถ์หมายความว่าอย่างไรครับ ?

จริงๆ แล้วในสมัยพุทธกาลชายสามโบสถ์ หมายถึงคนที่เปลี่ยนศาสนา ๓ ครั้ง เช่น ตอนนี้เป็นพุทธ อีกพักหนึ่งกลายเป็นพราหมณ์ อีกสักพักไปบวชเป็นชีปะขาว ชายสามโบสถ์ คือชายที่เปลี่ยนศาสนา ๓ หน แต่คนไทยเอามาเรียกคนที่บวชแล้วก็สึก สึกแล้วบวชใหม่ บวชๆ สึกๆ ถึง ๓ หน

การที่คนเราจะบวชถึง ๓ หน สึก ๓ หน นี้ว่ากันไม่ได้ เนื่องจากแต่ละคนมีความจำเป็นไม่เหมือนกัน ในสมัยพุทธกาล มีพระภิกษุรูปหนึ่งบวชแล้วสึกถึง ๗ หน จนในการบวชครั้งสุดท้ายได้บรรลุเป็นพระอรหันต์

ฉะนั้น คำๆ นี้ส่วนมากจะเป็นสำนวนเรียกคนที่ทำอะไรไม่จริง โลเล เปลี่ยนไปเปลี่ยนมา ทำอะไรแบบจับจดนะ

๑๒. ชีวิตที่ประเสริฐ

คนเราถ้าตั้งใจปฏิบัติธรรมอย่างเต็มที่แล้ว จะบวชหรือไม่ก็คง
ได้ผลไม่แตกต่างกัน ใช่หรือไม่ครับ ?

ต่างกันแน่ๆ เพราะการตัดสินใจว่าจะบวชนี้ ไม่ใช่เรื่องง่าย
ชีวิตพระชีวิตสามเณร เป็นชีวิตที่เรียกว่า**บำเพ็ญเนกขัมมบารมี** คือ
ปลีกตัวออกจากครอบครัว เพราะเรื่องของครอบครัวนี้เป็นเรื่องยุ่ง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า **“ชีวิตฆราวาสนั้นคับแคบ
เป็นทางมาแห่งธุลี คือกิเลส บรรพชาเป็นทางปลอดโปร่ง”**

มันยุ่งอย่างไรหรือ? แล้วทำไมจึงต้องปลีกตัว ขอให้ทุกคนมอง
อย่างนี้ ในแต่ละวันที่ชาวโลกเขาอยู่กัน เขามีเรื่องเยอะแยะ บ้างก็
ก่อกรรมดีและกรรมชั่วปนๆ เปๆ กันไป ทั้งวัน ถ้าจะอุปมาว่ากรรมที่
ก่อไว้เปรียบเหมือนอย่างกับเส้นด้าย ถ้าทำกรรมดีก็เปรียบเหมือนด้าย
ที่เป็นเส้นตรงทั้งเรียบ ทั้งเหนียว ถ้าทำกรรมชั่วมก็เปรียบเหมือนกับ
ไปขมวดปมที่เส้นด้ายไว้ตรงโน้นตรงนี้ ด้ายเส้นนั้นก็ปมเป็นปมไป
ทั้งเส้น ไม่น่าใช้

ชาวโลกโดยทั่วไปมีใจซึ้นๆ ลงๆ ทั้งวัน เดี่ยวทำดี เดี่ยวทำชั่ว
ตื่นขึ้นมาแต่เช้าตรู่ ตั้งใจทำความดี ตั้งใจที่จะตักบาตรพระ ครั้นใส่
บาตรแล้วใจก็ซุ่มซึ้นเบิกบานแจ่มใส แต่พอสายลั๊กหน้อย ออกจาก
บ้านจะไปทำงาน ไปเจอรถติดเข้าก็อารมณ์เสีย ด่ารถที่มันแซงซ้าย ด่า
มอเตอร์ไซด์ที่มันขับปาดหน้า ที่มันเฉี่ยว กว่าจะไปถึงที่ทำงานก็หน้า
หงิกหน้างอทีเดียว

พอถึงที่ทำงานได้คุยเล่นกับเพื่อนๆ จนกระทั่งใกล้เพลใกล้
เที่ยงอารมณ์ซั๊กดี คิดทำโครงการโน้นโครงการนี้ ที่มันดีๆ พอตกบ้าย

ตกเย็นไปกระทบเรื่องนั้นเรื่องนี้เข้าอีกแล้ว ก็ออกจ้าวออกไขน ทะเลาะ
ทุ่มเถียงกันไป

ตกลงวันหนึ่งๆ นิกรรมที่เขาทำเอาไว้มีทั้งดีทั้งชั่ว เปรียบ
เหมือนเส้นด้ายเส้นยาวๆ ที่ผูกปมเอาไว้ตรงโน้นตรงนี้ เมื่อรวมเส้นด้าย
แห่งกรรมที่เขาทำเอาไว้ละก็ สางกันไม่ไหว มันยุ่งไปหมด ไม่รู้จะจับ
ต้นชนปลาย เริ่มแก้ที่ปมไหน บางปมแก้ไม่ออก และเพราะแก้ไม่ออก
นี่แหละ ชีวิตของชาวโลกจึงทุกข์ร้อน วุ่นวาย สับสนกันอย่างนี้

เจ้าชายสิทธัตถะทรงเห็นว่าชีวิตทางโลกยุ่งยากอย่างนี้ ขึ้น
อยู่ครองเมืองคงแก้ปมชีวิตที่ยุ่งๆ ไม่ออกแน่ จึงไม่ยอมอยู่ในวังวน
ทรงขึ้นม้ากัณฐกะ เสด็จออกจากวังไปทีเดียว ออกผนวชแสวงทาง
พ้นทุกข์ จนกระทั่งตรัสรู้ แล้วจึงย้อนกลับมาโปรดชาวโลก สอนพระ
ญาติของพระองค์ให้รู้จักถอนตัวออกจากวังวน ออกจากปมยุ่งๆ เหล่า
นั้น ด้วยการออกบวช มาอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดีกว่า ไม่ต้องไปก่อกรรม
เลวร้ายใดๆ อีกแล้ว มีแต่เรื่องทำความดี ทั้งฝึกตัวเอง แล้วก็ฝึกผู้อื่น
ให้ทำดี ละความชั่วทั้งหลายตามไปอีกด้วย

ถ้าบวชเป็นสามเณรก็รักษาศีล ๑๐ ข้อ บวชเป็นพระภิกษุก็
รักษาศีล ๒๒๗ ข้อ ความระมัดระวังก็มากขึ้นตามส่วน ทำให้ใจจด
จ่ออยู่ที่ศูนย์กลางกายได้นานขึ้น สติก็ดีขึ้น บุญก็เลยได้มากขึ้น

ใครอยากได้บุญมากๆ อยากไปนิพพานได้เร็วๆ ก็ตามหลวง-
พ่อมาบวชกันนะ

๑๓. ดอกไม้ รูป เทียน

เวลาบูชาพระ จุดเทียนดอกเดียวได้ไหมคะ ?

โดยทั่วไปแล้วเวลาบูชาพระ เราใช้เทียน ๒ เล่ม เราใช้รูป ๓ ดอก โบราณจารย์ท่านให้เหตุผลว่า

รูปเป็นการบูชาพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีพระคุณยิ่ง ๓ ประการ คือ พระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิคุณ และพระมหากรุณาธิคุณ ท่านจึงให้ใช้รูป ๓ ดอก

เทียนเป็นการบูชาคุณของพระธรรม หรือคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งมีพระคุณ ๒ ประการใหญ่ๆ คือ

๑. เป็นความจริงตลอดกาล
๒. เมื่อใครปฏิบัติตามแล้ว ย่อมช่วยตัวเองให้พ้นทุกข์พ้นภัยได้

พระธรรมมีพระคุณอย่างนี้ท่านก็เลยให้บูชาด้วยเทียน ๒ เล่ม

ดอกไม้เป็นการบูชาพระสงฆ์ เป็นอุปมาอุปไมยว่าพระสงฆ์บวชมาจากคนต่างวรรณะกัน ลูกยากก็มี ลูกเจ้าขุนมูลนายก็มี มาบวชด้วยกัน พอบวชแล้วก็มีพระธรรมวินัยในพระพุทธศาสนาหรือศีล ๒๒๗ ข้อร้อยรัดไว้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่ว่าจะเป็ลลูกใคร พอบวชแล้วถือว่าอยู่ในวรรณะเสมอกันหมด เป็นความมดงามอย่างหนึ่ง เช่นเดียวกับดอกไม้ต่างสีลัน เมื่อนำมาจัดให้เป็นกลุ่มเป็นช่อ ก็ดูสวยงามเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ท่านจึงใช้ดอกไม้บูชาคุณของพระสงฆ์

ที่ถามว่าจะจุดเทียนเล่มเดียวได้ไหม ตอบว่าได้นะได้หรอก แต่ทำให้ถูกรธรรมเนียม คือจุด ๒ เล่มจะดีกว่านะ

๑๔. ฤกษ์สีก

ผมอยากเข้าอบรมเป็นธรรมทายาทและอุปสมบท มาเกือบ ๓ ปี แต่ไม่มีโอกาสได้ลางาน พอมีโอกาสได้ลา ก็เจออุปสรรคอีก เพราะคุณแม่ต้องการให้สีกตามฤกษ์สีก ซึ่งคงเป็นไปได้ ถ้าบวชในโครงการธรรมทายาทสำหรับผมไม่เป็นปัญหา แต่ไม่รู้จะอธิบายให้คุณแม่ฟังอย่างไร ?

เอาอย่างนี้ก็แล้วกันนะ ถึงเวลาเขาจะอบรมธรรมทายาท คุณมาก็แล้วกัน อย่าไปห่วงฤกษ์ยามกันให้มากนัก

ดวงอาทิตย์ ดวงดาว ดวงจันทร์อยู่บนฟ้าจะทำอะไรได้ ทำดีเมื่อไร ก็ฤกษ์ดีเมื่อนั้น คิดดี พูดดี ทำดี ฤกษ์ดีทันที คิดชั่ว ทำชั่ว พูดชั่ว เมื่อใดฤกษ์ร้ายเมื่อนั้น ^(๑๖)

เพราะฉะนั้นเมื่อเราคิดบวช เราคิดดีได้โอกาสบวชเมื่อไรก็บวชเลย ไม่ต้องดูฤกษ์ เวลาจะสีกก็เหมือนกัน สมัยเมื่อหลวงพ่อดี ปากน้ำยังมีชีวิตอยู่ เวลาพระที่ลางานมาบวชในช่วงพรรษาจะสีก ท่านก็มาหาหลวงพ่อดีปากน้ำ แล้วกราบเรียนว่า

“หลวงพ่อดีครับผมจะสีก”

“เออ...ได้ฤกษ์หรือยัง”

“ยังเลยครับ”

“เอาฤกษ์อะไรล่ะ จะเอาฤกษ์พระพุทธรูปเจ้า หรือจะเอาฤกษ์โหรา”

ท่านถามให้โอกาส ถ้าจะเอาฤกษ์โหรา ท่านก็บอกว่า

“ไปให้หมอดูเขาหาให้ก็แล้วกัน” ท่านไม่ว่าอะไรท่านตามใจ

แต่ถ้าใครบอกเอาฤกษ์พระพุทธรเจ้าท่านจะชมทันที “เออๆ
ยังงี้คนฉลาด” แล้วท่านก็พูดต่อ

“วันไหนสบายใจดี ฉันเพลแล้วไปนอนหลับเสียตื่นหนึ่ง ตื่นมา
แล้วไปอาบน้ำอาบทำแล้วมานั่งสมาธิ พอใจใสเป็นเพชรเป็นแก้วเมื่อไร
นั้นฤกษ์ดีแล้ว มาบอกหลวงพ่อก่อน หลวงพ่อก่อนจะไปสักให้”

นี่เรียกว่า ฤกษ์พระพุทธรเจ้า ไม่ต้องไปผูกดวงโน่นดวงนี่หรอก

พระพุทธรศาสนา เป็นศาสนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความ
เป็นเหตุเป็นผล เป็นศาสนาที่ทำทายการพิสูจน์ ชาวพุทธทั้งหลาย
จึงควรเชื่อด้วยเหตุด้วยผล เชื่อด้วยปัญญา

๑๕. เตียรถีย์ - อลัชชี

คำว่าเป็นเตียรถีย์ กับคำว่าอลัชชี แปลว่าอย่างไรครับ?

คำว่า “เตียรถีย์” เป็นชื่อเรียกนักบวชนอกพระพุทธศาสนา ซึ่งเขาก็มีวิธีการปฏิบัติของเขาหลายอย่าง เช่น ยืนขาเดียว ทรมาณตน

ส่วน “อลัชชี” แปลว่า ไม่อาย นอกจารีต หมายถึงผู้ที่บวชในพระพุทธศาสนา แล้วไม่ตั้งใจรักษาศีล ไม่ตั้งใจประพฤติอยู่ในพระธรรมคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เช่น บวชแล้วก็ยังไปกินเหล้า บวชแล้วก็ยังเล่นไพ่ บวชแล้วก็ประพฤตินอกลุ่มนอทางของพระพุทธศาสนา

ใครที่บวชแล้วประพฤติดิตจารีตของความเป็นพระ ท่านเรียกว่า “อลัชชี”

๑๖. ตั้งพระพุทธรูป

ทำไมพระพุทธรูปที่สภာธรรมกายสากลของวัดพระธรรมกาย จึงหันหน้าไปทางทิศตะวันตก ผมเคยได้ยินว่าถ้าจะให้ เป็นมงคล ไม่ควรตั้งพระพุทธรูปให้หันหน้าไปทางทิศตะวันตกนะครับ ?

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะหันพระพักตร์ไปทางทิศไหน ก็เป็นมงคลทั้งนั้น เพราะพระองค์เป็นผู้ที่หมดกิเลสแล้ว แม้พระพุทธรูปที่เราทำขึ้นเอง เพื่อรำลึกถึงพระองค์ ก็เป็นมงคลไปทั้งองค์

เพราะฉะนั้นการจะตั้งพระพุทธรูปหันหน้าไปทางทิศใด ก็เป็นมงคลทุกทิศ ไม่มีข้อบังคับใดๆ ทั้งสิ้น แต่ที่พระพุทธรูปซึ่งเป็นพระประธานในสภာธรรมกายสากลหันหน้าไปทางทิศตะวันตกขณะนี้ ก็เพราะว่าต้องการความสะดวกในการใช้งานของศาลาที่วัดนี้ โดยทั่วไปแล้วเราใช้กันในเวลามีงานวันอาทิตย์ตั้งแต่เช้าเริ่มตั้งแต่ ๙.๓๐ น. แดดส่องมาทางทิศตะวันออกมากเลย

เพราะฉะนั้น ถ้าเวลาประกอบพิธีแล้วหันพระพุทธรูปไปทางทิศตะวันออก ศาลานี้จะถูกแดดไล่เข้ามาตั้งเยอะ ทำให้เสียเนื้อที่สำหรับนั่งมาก ถ้าตั้งพระพุทธรูปหันหน้าไปทางทิศตะวันตกศาลานี้จะรับคนได้มากกว่า เพราะตอนช่วงเช้าแดดส่องทางทิศตะวันออก เงานศาลาทอดไปทางตะวันตก ทำให้มีเงาทอดไปทางด้านตะวันตกอีกมาก

การหันหน้าพระธรรมกายองค์ประธานไปทางทิศตะวันตก ก็เป็นเหตุผลในเรื่องการใช้สถานที่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด แต่โดยแท้ๆ แล้ว พระพุทธรูปจะหันหน้าไปทางทิศไหน ก็ไม่มีข้อบังคับ ถือเป็นมงคลทั้งนั้น

๑๗. ตายแล้วจะให้กิน

การเอาอาหารไปเช่นไหว้หน้าศพบรรพบุรุษนั้น อยากทราบว่า
ท่านสามารถรับอาหารที่เราเช่นไหว้ได้หรือไม่ ?

ไม่ได้ อาหารที่ไปตั้งหน้าศพ แล้วจะให้ศพลุกขึ้นมากินได้
อย่างไร กินก็ไม่ได้ สูดกลิ่นก็ไม่ได้ มีแต่ที่เราเอาอาหารนั้นไปทำบุญ
แล้วอุทิศส่วนกุศลไปให้ จึงอาจจะได้ บางคนตอนยังมีชีวิตอยู่ป่วย
นอนชม ยังกินไม่ค่อยจะได้เลย ตายแล้วจะลุกขึ้นมากินได้อย่างไร

(อ่านเพิ่มเติมใน หมวดที่ ๑ ทาน - บุญ ข้อที่ ๓๑. อุทิศส่วน-
กุศล หน้า ๖๖)

๑๘. เตรียงานสงกรานต์

หลวงพ่อกะ วันสงกรานต์หรือวันขึ้นปีใหม่ของคนไทยเรา สมัยนี้ เขาทำอะไรกันแปลกๆ หลายอย่าง การจัดงานสงกรานต์ที่เป็นธรรมเนียมไทยแท้ๆ เขากันอย่างไรคะ ?

ในวันสงกรานต์ ซึ่งถือเป็นวันขึ้นปีใหม่ของคนไทยเรามาแต่โบราณ ปู่ย่า ตาทวด ท่านทำหลายสิ่งหลายอย่าง ซึ่งล้วนแต่เป็นกิจกรรมที่ประสานงานทางโลกและทางธรรมให้กลมกลืนกันไป และงานสงกรานต์นี้ท่านก็ไม่ได้ทำกันเฉพาะในวันที่ ๑๓ เมษายน ท่านประกอบพิธีแบบไทยๆ มาตั้งแต่วันตรุษ ซึ่งถือเป็นวันสิ้นปี นับทางจันทรคติตรงกับวันแรม ๑๔ หรือ ๑๕ ค่ำ เดือน ๕ ก่อนวันสงกรานต์หลายวัน ท่านตั้งหลักการจัดงานไว้ดังนี้ คือ

๑. ถือความกตัญญูตเวทิตเป็นที่ยึด เพราะฉะนั้นช่วงนี้ลูกหลานว่านเครือทั้งหลาย ไม่ว่าจะไปทำมาหากินอยู่ที่ไหน ต้องจัดแจงการงาน จัดเวลาให้ว่างไว้ เพื่อกลับมาเยี่ยมบ้านในวันสงกรานต์ให้ได้ นอกจากจะกลับไปเยี่ยมผู้เฒ่าแล้ว เขายังไม่ไปมือเปล่าจะต้องมีสิ่งของที่สมควร เช่น ผ้าผ่อนท่อนสไบ ของกินบำรุงสุขภาพติดมือไปเป็นเครื่องกราบเครื่องไหว้ หรือที่เรียกว่า **เครื่องสักการะ**

ปู่ย่าตายายที่บ้านแม่ล่งลับไปแล้ว ก็ควรที่จะแสดงความกตัญญูตเวทิตต่อท่าน ด้วยการทำบุญอุทิศส่วนกุศลไปให้ เพราะฉะนั้นประเพณีไทยในวันสงกรานต์ ท่านจึงกำหนดให้**จัดพิธีทำบุญกระดุกบรพบุรุษกันด้วย**

๒. ถือหลักเมตตากรุณา ความเมตตากรุณาเป็นคุณธรรม

คำจุนโลก ให้มีสันติสุขตลอดไป ท่านจึงจัดให้มีการปล่อยสัตว์ปล่อยปลาให้ชีวิตสัตว์เป็นทาน ในช่วงวันสงกรานต์ ชาวบ้านจะพากันไปดูตามห้วยหนองคลองบึงที่แห่งขอด ถ้าพบปลาเล็กปลาน้อยติดค้างรอวันตายอยู่ ก็จะจับจะช้อนเอาไปปล่อย ตามแม่น้ำลำคลองใหญ่ๆ

๓. ถือหลักอภัยทาน คนเราอยู่ด้วยกันก็เหมือนล้นกับฟัน อดที่จะกระทบกันโกรธกันไม่ได้ แต่ไม่ควรผูกโกรธ เก็บความอึดอัดขัดเคืองจากการกระทบกระทั่งไว้ในใจ เป็นแรมเดือนแรมปีตามธรรม - เนียมไทย

ใครที่รู้ว่าทำผิดทำพลาดล่วงเกินใครไว้ เขาจะใช้โอกาสวันสงกรานต์นี้ไปขอขมาลาโทษ ส่วนคนที่มีใครมาขอขมาลาโทษมาขออภัยในความผิด ก็ต้องให้อภัยเขาด้วย แล้วเวลานั้นก็ไม่จำเป็นต้องรื้อฟื้นเรื่องที่ทำผิดพลาดขึ้นมาจระไนอีกหรือคะ เดียวพุดพลาดไปจะกลับโกรธขึ้นมาใหม่อีก

คนที่มีใครมาขออภัยแล้ว ยังไม่ยอมให้อภัยเขา **บัณฑิตทั้งหลายตำหนิว่าเป็นคนพาลคนเลว** ด้วยเหตุนี้พุทธศาสนิกชนไทยเรา แม้มีเรื่องบาดตาบาดใจกันหนักหนาแค่ไหนก็ไม่โกรธข้ามปี **เขาจะถือโอกาสวันสิ้นปีเก่าขึ้นปีใหม่จัดการปิดบัญชีบาป เปิดบัญชีบุญกันเป็นประจำทุกปี** ปู่ย่าตาทวดของเรานอกจากจะถือหลักให้มีอภัยทานแล้ว ท่านยังถือว่าเป็นโอกาสที่ทุกคนจะได้แสดงน้ำใสใจจริงต่อกัน

กิจกรรมในช่วงวันสงกรานต์ตามหลักการข้างต้น ท่านผู้ใหญ่ของแต่ละบ้านมักจะเตรียมงานกันอย่างรอบคอบ ใช้เวลาไม่น้อยทีเดียว ถ้ามีการเลี้ยงพระที่บ้านด้วย สิ่งที่ท่านต้องเตรียมโดยทั่วไป ได้แก่

๑. เตรียมของใช้ในงาน เช่นโตะหมูบูชา ชันน้ำพานรองดอกไม้ของหอม ของใช้ในพิธีรดน้ำดำหัว รวมตลอดไปถึงถ้วยโถโอชามต่างๆ

๒. เตรียมสถานที่ ได้แก่สถานที่สำหรับพระสงฆ์ที่นิมนต์มารับบาตร หรือมาฉันภัตตาหาร สถานที่สำหรับให้ลูกหลานมารดน้ำดำหัว มารดน้ำขอพรผู้ใหญ่ ตลอดจนที่สำหรับเลี้ยงข้าวปลาอาหาร สังสรรค์ กันระหว่างพี่ๆ น้องๆ เครือญาติที่เคารพนับถือ

๓. เตรียมคน ในการจัดงานจะต้องมีการหุงอาหารเลี้ยงคน แม่ครัวพ่อครัว ตลอดจนกระทั่งคนล้างถ้วยล้างชามคนปัดกวาดเช็ดถู จะต้องใช้ใครบ้างต้องรีบไปไหว้วาน ไปทาบทามเขาให้มาช่วยเสียเนิ่นๆ เพราะวันอย่างนี้ใครๆ ก็อยากจัดงานสำหรับครอบครัวของตนถ้าเข้าไปไม่ได้คนที่เราหมายตาเอาไว้

๔. เตรียมกาย คือเตรียมเครื่องแต่งตัวให้เหมาะสม และควรเตรียมสุขภาพ ด้วยการไปหาหมอตรวจสุขภาพประจำปีเสียเลย

๕. เตรียมใจ คือทำใจว่า วันสงกรานต์คงมีลูกหลานมาราบ ขอขมา มาราบขอพร เราผู้ใหญ่ต้องเตรียมคำให้พรว่า ถ้าคนนั้นคน นี้มาจะให้พรเขาว่าอย่างไร

เมื่อเตรียมพร้อมหมดทุกอย่างแล้วก็ลงมือทำงานได้ ส่วนมากปุ่ย่าตาทวด ท่านจัดงานสงกรานต์กันอย่างนี้ สมัยปัจจุบันใครจะทำอย่างไร ก็อย่าให้หลุดไปจากหลักการที่ท่านผู้ใหญ่ท่านวางไว้ เมืองไทยจะได้ร่มเย็น เป็นสุขเป็นสยามเมืองยิ้มตลอดไป

๑๙. เตรียมตัวตาย

ทำไมเมื่อคนตายแล้ว จึงให้มีดอกไม้ธูปเทียนอยู่ในมือ หนอยาก
ทราบว่าจะทำไปทำไมคะ ?

คนเราเวลาจะตายมีอาการก่อนตายอยู่ ๒ ลักษณะ ได้แก่

๑. ตายแบบขาดสติ คือร้องโอยๆ จนกระทั่งขาดใจตาย หรือ
กินเหล้าจนกระทั่งตายคาขวดเหล้า บางคนประสบอุบัติเหตุตาย หรือ
กำลังคิดอะไรเพลินๆ ก็ถูกยิงตาย ตายลักษณะนี้เขาเรียกว่าตายแบบ
ขาดสติ เมื่อตายแล้วส่วนมากไปไม่ได้ ที่ว่าไปไม่ได้คือไปอยู่ในที่ลำบาก
ส่วนจะลำบากแค่ไหน ก็ขึ้นอยู่กับว่าตอนกำลังจะตายใจชุน่มากหรือ
ชุน่น้อย ถ้าชุน่มากก็ลงนรก ถ้าชุน่น้อยก็แค่ไปเกิดเป็นสัตว์เดรัจฉาน
แต่ไม่ว่าจะเป็นสัตว์นรกหรือสัตว์เดรัจฉาน ถือว่าไม่ได้ทั้งนั้น คนตาย
แบบขาดสติต้องไปอย่างนี้อย่างแน่นอน

๒. ตายแบบมีสติ ผู้ที่มีศีลสมาธิหรือตั้งใจรักษาศีลเป็นประจำ
ใจจะหนักแน่นมั่นคง ไม่เผลอสติไปคิดเรื่องไร้สาระใจท่านกำหนดถึง
คุณธรรมความดี กำหนดถึงองค์พระ ถึงดวงแก้วเป็นประจำจนคุ้น
พอใกล้ตายมักรู้ตัวว่าจะตาย ท่านรู้ตัวก่อนเพราะมีสติ พอรู้ตัวท่านก็
กำหนดจิตละเอียดเข้าไปอีกเลยว่า ไหนๆ เราก็คะตายแล้ว เราจะทำใจ
ให้ผ่องใสที่สุด

การทำใจให้ผ่องใสด้วยวิธีง่ายๆ ทำอย่างไร? ผู้ที่นั่งสมาธิ
เป็น เขาจะเอาใจจรดเข้ากลางพระธรรมกายในตัว หรือเข้ากลางดวง
ปฐมมรรคตรงกลางองค์พระเรื่อยไป ทำอย่างนี้ไม่นานใจจะใสขึ้นๆ ใส
จนเป็นเพชร ถ้าใครตายตอนนี้ก็ไปดีแน่

อีกพวกสถิติเหมือนกันแต่มีแบบอ่อนๆ เพราะไม่เคยทำสมาธิ สวดมนต์ เคยแต่ไหว้พระ แม้มีสติอ่อนๆ อย่างนี้ก็ตาม พอรู้ตัวว่าจะตายแน่แล้วเขาจะพยายามทำให้ผู้กติดอยู่กับพระ ด้วยวิธีใช้เครื่อง ชักนํ้าง่าย ๆ คือเขาเรียกคนที่อยู่ใกล้ๆ เข้ามาสั่งว่า “ลูกเอ๊ย...น้องเอ๊ย ...พี่เอ๊ย...ช่วยจัดดอกไม้ธูปเทียนให้หน่อย จะขอไหว้ขอบูชาพระเป็นครั้งสุดท้าย”

พอได้ดอกไม้ ธูปเทียนมา เขาก็เอาใจจรดนิ่งที่เครื่องบูชา สวดมนต์ไปเรื่อยๆ จนกระทั่งขาดใจตายละโลกไป ตายอย่างนี้เรียกว่าตายแบบมีสติ พอตายไปแล้วก็ไปสู่ที่ดีๆ อย่างน้อยก็ไปเป็นเทวดา

ที่นี้ในปัจจุบัน เวลาคนทั่วๆ ไปจะตาย ส่วนมากไม่ค่อยมีสติ เห็นมีสติกันน้อยรายเต็มที พอขาดใจตายไป ญาติที่อยู่ข้างตัวอยากให้ไปดี ก็เลยเอาดอกไม้ธูปเทียนยัดใส่มือให้

ที่คุณหนูกถามว่าใส่ให้ทำไม ก็ตอบว่าให้ไปไหว้พระ แต่โอเอ๊ย! ขนาดมีชีวิตอยู่เขายังไม่อยากไหว้พระเลย ตายแล้วไปไหว้พระไม่ได้ แน่นนอน จะเอาอะไรใส่มือใส่ปากให้ไป เขาก็เอาไปไม่ได้ ทำไปก็แค่นั้นแหละ คนตายเอาดอกไม้ในมือไปด้วยไม่ได้หรอก

เพราะฉะนั้น พวกเราอย่ารอเวลาว่าใกล้ตายค่อยไหว้พระ เล่นนะ ไหว้กันตอนยังแข็งแรงอยู่นี้แหละ พยายามฝึกสมาธิ เข้าถึงองค์พระในตัวให้ได้ พอใกล้ตายก็ไม่ต้องไปเรียกหาใคร ยิ่งพวกที่ชอบคร่ำครวญรำพัน ยิ่งต้องให้ออกไปให้หมด แล้วนั่งสมาธิหรือนอน ทำสมาธิให้เห็นองค์พระใสแจ๋ว ตายก็ตายไป ทำอย่างนี้ไปดีแน่ ไม่ต้องมีดอกไม้ธูปเทียนอย่างเขาก็ได้ ถ้าเราทำสมาธิเป็นแล้ว

โยมยายของหลวงพ่อเมื่อใกล้ตาย เนื่องจากท่านให้ท่านรักษาศีลเป็นประจำ และชอบสวดมนต์มาก แต่ทำสมาธิไม่เป็น ใกล้ตาย

ท่านรู้เวลาตาย ท่านลึนลมประมาณ ๒ ทุ่ม แต่ประมาณ ๖ โมงเย็น ท่านเรียกลูกๆ หลานๆ มา บอกว่า “คืนนี้ ๒ ทุ่มยายไปแล้วนะ ยายจะไม่อยู่ละ” แล้วท่านก็ลั้งว่า “ตอนใกล้จะไป ใครอย่าร้องไห้ นะ ร้องแล้วเดี๋ยวยายใจชุ่มมัว จะไปไม่ได้ ยายตายนี้ใครไม่ต้องมาร้องให้”

ครั้งพอประมาณอีก ๑๕-๒๐ นาที จะถึง ๒ ทุ่ม ท่านเรียกโยมแม่ของหลวงพ่อกับให้เตรียมดอกไม้ธูปเทียนให้ท่าน แล้วท่านก็นอนกำดอกไม้ธูปเทียนไว้ในมือ ตอนนั้นท่านสวดมนต์ไม่ไหวแล้ว ท่านให้โยมแม่สวดมนต์ให้ฟัง พอ ๒ ทุ่ม ท่านสุดลมหายใจเข้าเต็มที เข้าแล้วไม่มีออก ท่านสะดุ้งนิดหนึ่ง แล้วก็จากไป ไม่มีอาการทุรนทุรายอะไรไปอย่างนี้ไปดี เพราะไปแบบมีสติ รู้ล่วงหน้าว่าฉันจะไปแล้ว แต่ว่ารู้ล่วงหน้าช่วงสั้น

๒๐. เตรียมบวชตลอดชีวิต

ผมศรัทธาบวชตลอดชีวิต ต้องถือศีล ๘ เป็นเวลาที่ปีครบ
หลวงพ่อก็จะอนุญาตให้บวช ถ้าหากแม่ไม่เห็น
ด้วย หลวงพ่อมีข้อเสนอแนะอย่างไรครับ ผมจึงจะ
สามารถบวชได้ ?

ขอแนะนำว่า ควรจะนั่งสมาธิอย่างน้อยวันละ ๑ ชั่วโมง แล้ว
รักษาศีล ๘ ไปทุกวัน ทำอย่างนี้ให้ผ่านไปได้สัก ๑ ปีก่อน โดยไม่ขาด
ตกบกพร่องแม้แต่วันเดียว แล้วค่อยมาคุยกันนะ

ส่วนเรื่องแม่จะเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยอะไรนั้น อย่าเพิ่งไป
กังวล เราทำแค่นี้ให้ได้ก่อน เป็นการวัดกำลังใจตัวเอง ถ้าไม่ผ่าน ต่อ
ให้แม่อ่อนวอนขอให้บวช จะยอมบวชหรือเปล่ายังไม่รู้เลยนะ

๒๑. ถอดรองเท้าใส่บาตร

เวลาใส่บาตรจำเป็นต้องถอดรองเท้าหรือไม่ เห็นบางคนถอดแล้วยังยืนอยู่บนรองเท้าตัวเอง ?

อุตุสำหรับถอดแล้วยังยืนบนรองเท้า มันก็คือไม่ถอดนะลิ ที่มาของเรื่องก็คือว่าเวลาพระออกบิณฑบาตนี้ พระท่านถอดรองเท้านะ โดยพระวินัยแล้วต้องถอดรองเท้า เป็นการให้ความเคารพในทานของผู้ให้

เวลาเดียวกันผู้ที่ตักบาตรก็ต้องถอดรองเท้าด้วย เพื่อให้ให้ความเคารพในพระภิกษุ ซึ่งมีศีลถึง ๒๒๗ ข้อ

พระภิกษุถอดรองเท้าบิณฑบาต เพราะเคารพในทานของผู้ตักบาตร ส่วนผู้ตักบาตรเองก็ถอดรองเท้า ในฐานะให้ความเคารพกับพระภิกษุ ซึ่งมีศีล ๒๒๗ ข้อ ธรรมเนียมชาวพุทธไทยการถอดรองเท้าเป็นการแสดงความเคารพ

ทีนี้ถ้าถอดแล้วยังยืนอยู่บนรองเท้า มันก็คือไม่ได้ถอดนะ ทำท้าวจะทำถูก แต่แล้วก็ผิดอีกจนได้ ไปแก้ไขเสียใหม่เถอะ

๒๒. กายทอดนีสัย

เคยได้ยินเขาพูดกันว่า พระบวชใหม่ต้องถือนีสัย คือรับถ่ายทอดนีสัย การถ่ายทอดนีสัยมีเพื่ออะไร ทำไมพระจึงต้องถ่ายทอดนีสัย แล้วถ่ายทอดกันได้อย่างไร ?

ตอนที่หลวงพ่อกับไปเยี่ยมชมมหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด เมื่อหลายปีก่อน ได้พบว่าการสอนของเขากำหนดว่านักศึกษาทุกคนจะต้องมีติวเตอร์ คือมีพี่เลี้ยง และนักศึกษาต้องอยู่หอพัก อยู่ภายใต้การดูแลอย่างใกล้ชิดของติวเตอร์

ได้ถามท่านอธิการบดีของมหาวิทยาลัยว่า เห็นตัวอย่างไรจึงมีระบบพี่เลี้ยง เหมือนธรรมเนียมการบวชในพระพุทธศาสนา ทั้งๆ ที่เขาไม่ได้นับถือศาสนาพุทธ เท่ากับว่าเขาปฏิบัติตามหลักธรรมในพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว

เขาตอบชัดเจนว่า การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการนั้นไม่ยาก เพราะตำรับตำราในท้องตลาดเดี๋ยวนี้มีมาก แต่การถ่ายทอดนีสัยสันทานนั้นยาก และสำคัญที่สุดเขาพยายามศึกษากันมากกว่า ทำอย่างไรถึงจะทำให้ความรู้ทางวิชาการที่ถ่ายทอดไปนั้น ไม่ถูกนำไปใช้ในทางที่ผิด

ก็พบว่ามีทางเดียวคือจะต้องถ่ายทอดนีสัยด้วยเทคนิคการถ่ายทอดนีสัยที่ได้ผลอย่างหนึ่ง คือการให้อยู่ใกล้ชิดกัน เพราะฉะนั้นจึงยังต้องใช้ระบบพี่เลี้ยงต่อไป

พอเขาพูดอย่างนี้ หลวงพ่อก็นึกถึงระบบปกครองของพระสงฆ์ ซึ่งพระวินัยกำหนดว่าพระภิกษุที่บวชใหม่ ต้องอยู่กับอุปัชฌาย์ ๕

ปี เพื่อรับการถ่ายทอดนิสัย พระภิกษุสมัยนี้บวชปีสองปีแรก ไม่ค่อยจะอยู่กับอุปัชฌาย์กัน เพราะกลัวอุปัชฌาย์เข้มงวด เพราะฉะนั้นการถ่ายทอดนิสัยจึงขาดตอน คุณภาพของสงฆ์ก็หย่อน เหมือนกับลูกๆ ของโยมนั่นแหละเดี๋ยวนี้ พ่อโตเป็นหนุ่มเป็นสาว ก็ไม่อยากจะอยู่กับพ่อแม่ อยากรอยู่หอพัก นิสัยก็เลยเหมือนคนแฉๆ หอพัก ไม่เหมือนพ่อแม่ เหมือนแม่ **นี่คือความผิดพลาดที่เกิดขึ้นในสังคม**

ด้วยเหตุนี้หลักสูตรของพระภิกษุจึงกำหนดไว้ว่าพรรษาที่ ๑-๕ เรียกว่า **“พระนวกะ”** (นะ-วะ-กะ) เทียบทางโลกในระบบมหาวิทยาลัยก็เท่ากับ **“เฟรชชี”** คือน้องใหม่ ถ้าผิดอะไรก็ขอภัยด้วย

สำนวนชาวบ้านบอกว่าเป็นประเภท **“มะม่วงยังไม่ลิ้มต้น”** คือพระที่ยังติดทางโลกอยู่มาก เพราะฉะนั้นถ้าใครต้องการบวชนานๆ ระยะเวลาพรรษาที่ ๑-๕ จึงยังไม่ควรกลับบ้าน เพราะถ้ากลับบ้านแล้วเดี๋ยวจะบวชอยู่ได้ไม่นาน เช่น พอกลับไปเห็นเสื้อผ้า เห็นกางเกงที่แขวนอยู่ ก็มักจะคิดอยากกลับไปสวมใส่ใหม่

ตัวหลวงพ่อกเองตอนบวชใหม่ๆ ทำใจแข็งไม่ยอมกลับบ้าน แต่พอเพื่อนที่เคยเรียนด้วยกันมาเยี่ยม ขนาดเขายังไม่ได้พูดอะไร แค่เห็นเขาใส่เสื้อผ้าใหม่ๆ มา ก็อดคิดไม่ได้ว่าแฟชั่นใหม่นี้เข้าทีดีนะ ถ้าเราใส่คงหล่อแน่ ทั้งที่ตัวเองก็ไม่หล่อ อ้วนก็อ้วน ยังไม่วายเข้าข้างตัวเอง หรือพอไปเห็นกับข้าวที่เคยกินแก้มเหล้ามาก่อน เขาเอามาถวาย แหม ...รสชาติมันถูกปาก สัญญาเก่าความทรงจำเก่ามันหวนกลับมา ขวดเหล้ามาลอยเด่นในมโนภาพทันที

หลวงพ่อกก็เคยตกอยู่ในสภาพเหมือนมะม่วงยังไม่ลิ้มต้นนะ **นี่คือชีวิตนักบวช ใครไม่เคยบวชจะไม่เข้าใจ เป็นพระก็ต้องรบกับกิเลสของตนเอง ไม่ได้รบกับใคร มีพระอุปัชฌาย์คอยกำกับบ้าง**

โอกาสพลาดก็น้อยลง การยอมให้พระอุปัชฌาย์กำกับ หรือมีพระพี่เลี้ยง
คอยประคองอบรมให้รักษาศีล ๒๒๗ ข้อได้ตลอดรอดฝั่ง นี้แหละเรียกว่า
การถือนิสสัย

๒๓. ทำไมไม่จุดธูปเทียน

ผมอยากถามว่า งานมงคลหรืออวมงคล ถ้าประธานไม่จุดธูปเทียนก่อน พระที่นิมนต์มาถึงก็สวดเลย ตามวินัยขุโม ๒ ของนักธรรมโทและวินัยสงฆ์ พระจะผิดวินัยไหมครับ ?

ไม่ผิดหรอก เพราะนี่เป็นเรื่องศาสนพิธี พิธีกรรมเกิดตามหลังวินัย ถ้าจะเอาผิดวินัย ถือว่าไม่ผิด แต่ว่าถ้าจะถามเกี่ยวกับพิธีกรรมละก็ เราเคยชินกันมาว่าประธานต้องจุดธูปเทียนก่อน พอไม่ได้จุด บางทีอาจจะรู้สึกขัดตาบ้าง แต่ถ้าถามว่าผิดไหม ก็ต้องบอกว่าไม่ผิด

หลวงพ่อกับที่วัดพระธรรมกายเวลาทำวัตรเช้า-ทำวัตรเย็น ทำไมจึงไม่จุดธูปเทียนเหมือนวัดอื่นๆ ครับ ?

เป็นคำถามที่ดีมากเลย ที่ถูกต้องก็ควรจะจุดธูปเทียนก่อนที่จะสวดมนต์ทำวัตรเช้า-ทำวัตรเย็นกัน และในบทสวดตอนต้นก็เป็นบทสวดบูชาคุณของพระรัตนตรัย ของที่นำมาใช้เป็นเครื่องบูชา นั้น ตั้งแต่สมัยปู่ย่า ตายายมาแล้ว ท่านใช้ธูป ๓ ดอก สำหรับบูชาพระคุณของพระพุทธเจ้า ทั้งอดีตปัจจุบันและอนาคต หรืออีกนัยหนึ่งบูชาพระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิคุณและพระมหากรุณาธิคุณ

ท่านจุดเทียนอีก ๒ เล่ม ก็เพื่อบูชาพระธรรม ที่ใช้ ๒ เล่มก็ เพราะว่าธรรมะนั้นแบ่งออกเป็น **ธรรมและวินัย** หรือพระธรรมมีคุณ ๒ ประการคือ ๑. เป็นความจริงตลอดกาล ๒. ปฏิบัติตามธรรมแล้วพ้นทุกข์ได้

ส่วนดอกไม้ที่จัดไว้ในแจกันก็เพื่อบูชาพระสงฆ์ ซึ่งบวชมา

จากสกุลต่างๆ กัน พอบวชแล้วก็ถือเป็นสกุลเดียวกัน คือลูกพระพุทธรเจ้า นี้ก็เป็นเหตุผลในมุมมองหนึ่ง

ถ้าจะว่าจริงๆ ถ้ามว่าจุดธูป จุดเอาอะไร ก็บอกว่าจุดเอา ความหอม ปูย่า ตายายเวลาทำธูป ก็อาศัยทั้งกำยาน ทั้งกฤษณา ท่านเอาของหอมสารพัดชนิดมาผสมกัน จุดแล้วก็หอมดี แต่ขณะนี้ทำธูปหอมจริงๆ เหมือนสมัยโบราณหายากเหมือนงมเข็มในมหาสมุทร เพราะเดี๋ยวนี้ส่วนมากเขาใช้ซีลี้อยผสมกับกาวแล้วไปพอกกับกำธูป เอาหัวน้ำหอมมาหยดๆ ลงไปหน่อย เพราะฉะนั้นมันเลยหอมตอนยังไม่จุด พอจุดแล้วกลับมีกลิ่นฉุนแสบจมูก เดี่ยวนี้ธูปนอกจากไม่หอมแล้ว เวลาจุดยังมีกลิ่นแสบจมูก แถมมีควันมากอีกด้วย

ที่วัดพระธรรมกายเลยปักธูปไว้เฉยๆ ไม่ได้จุด ธูปหอมๆ อย่างตำราโบราณเราทำไว้ใช้เองในวัดเหมือนกัน แต่ทำไว้ใช้ในงานใหญ่ เช่น วันมาฆบูชาที่จะถึงนี้ก็สั่งทำไปแล้ว ธูปดอกหนึ่งใหญ่ขนาดลำแขน จุดแล้วต้องให้คุ้ม ให้หอมไปทั้งวัด ปีหนึ่งเลยจุดไม่กี่ครั้ง ในเมื่อจะจุดเอาหอมก็ต้องให้หอมจริงๆ

สำหรับเทียน สมัยปู ย่า ตา ยาย ท่านทำเทียนหอม แต่เดี๋ยวนี้เทียนหอมก็หายาก ที่วัดพระธรรมกายใช้เทียนหอม ซึ่งทำเตรียมเอาไว้แล้วกว่าร้อยกิโลกรัม จะจุดในวันมาฆบูชา ก็พยายามเตรียมทุกอย่างไว้ให้เรียบร้อยถูกต้องตามพิธี แต่เทียนทั่วไปเดี๋ยวนี้ไม่หอม เลยไม่จุดในวันที่ไม่ใช่วันสำคัญ ไม่ใช่ไม่รักษาธรรมเนียม แต่ก็เป็นอย่างที่ว่ามานี้ เพราะฉะนั้นถึงวันสำคัญทางศาสนา โดยเฉพาะวันมาฆบูชา ขอให้มาเวียนเทียนร่วมกันที่วัดพระธรรมกายเถอะ รับรองได้จุดเทียนหอมด้วยมือตนเองกันทุกคน

๒๔. กำเลสร้างบ้าน

การสร้างบ้านหรือที่อยู่อาศัย หากตั้งอยู่ในทิศทางที่ไม่ดี ก็จะทำให้อยู่แล้วไม่เป็นสุข ไม่เจริญในชีวิตเท่าที่ควร ความเชื่อถือนี้มีส่วนความจริงอย่างไรบ้าง และข้อเท็จจริงเป็นอย่างไรคะ ?

บ้านไหน ที่ทำงานไหนจะอยู่เป็นสุข พระลัมมาลัมพุทธเจ้าทรงให้หลักไว้ ๔ ประการ ถ้ามีครบ ๔ จะอยู่เป็นสุข ถ้าไม่ครบ ความสุขก็จะลดหย่อนไปตามส่วน หลัก ๔ ประการก็คือ **หลักปฏิรูปเทศ** นั้นเอง มีดังนี้

๑. ลักษณะทางภูมิศาสตร์ หรืออवासเป็นที่สบาย ทำเลที่ตั้งบ้าน ถ้าสภาพพื้นที่ไม่ดีจะมีผลต่อสุขภาพจิต สุขภาพกายของผู้อยู่อาศัย เช่น ลุ่มเกินไป ดอนเกินไป แล้งเกินไป ฝนชุกเกินไป ลมโกรกเกินไป การเปลี่ยนแปลงของอากาศแต่ละวันมากเกินไป เป็นต้น

กล่าวคือบ้านที่อยู่ในทิศทางลมไม่ดี เช่น มีลมแรงจัดเกินไป ก็พังง่าย หรืออยู่ในช่องทางที่อับลม อากาศก็อบอ้าวตลอดปี ที่เขาใหญ่หุบเขาบางด้าน เย็นสบาย แต่บางด้านอบอ้าวตลอดปี บ้านใครตั้งอยู่ในตำแหน่งที่ภูมิอากาศไม่อำนวย คนในบ้านก็แยเหมือนกัน คนที่มีบ้านอยู่กลางแจ้ง ในที่โล่งๆ ถ้าสร้างบ้านหันหน้าไปทางตะวันออกหรือตะวันตกก็ลำบาก เพราะย่อนแสงตะวัน แดดส่องร้อนทั้งวัน ในกรุงเทพฯ ไม่ค่อยมีปัญหา เพราะบ้านอยู่ติดๆ กัน

คนที่สร้างบ้านไม่ดูทิศทางลม ไม่เปิดทางรับลมเลย บางห้องในบ้านจะร้อนอบอ้าว อากาศร้อนมีผลต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกาย เวลาสร้างบ้านจึงต้องดูแบบบ้าน แบบอาคารให้เหมาะสม เช่น อยู่ใน

ประเทศไทยอากาศร้อน แดดแรง มีฝนชุก แบบบ้านก็ควรรับลมได้ดี กันฝนได้ดีและระบายอากาศได้ดี เช่น บ้านทรงไทย

สรุปว่าในเรื่องลักษณะทางภูมิศาสตร์นี้ เราต้องดูสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ ทิศทางลม และแบบบ้านให้เหมาะสมกัน

๒. อาหารเป็นที่สบาย ควรอยู่ในย่านที่หาอาหารได้พอเพียง ราคาข้าวปลาอาหารก็ต้องไม่แพง แม้ที่สุดในบ้านก็ไม่ควรปล่อยบริเวณให้ว่างเปล่า ต้องรู้จักปลูกพืชผักสวนครัวไว้กินเองในบ้านบ้าง และถ้าได้แม่ครัวฝีมือดีก็จะยิ่งดีใหญ่ อาหารดีทำให้สุขภาพกายสุขภาพจิตของคนในบ้านดีด้วย **อาหารเป็นเรื่องใหญ่** อย่ามองข้าม คนแก่กินข้าวไม่ลง ถ้าต้องไปเจอกับอากาศร้อนอบอ้าว มีผลถึงตายทีเดียวนะ

๓. บุคคลเป็นที่สบาย แม้บ้านเราจะตั้งอยู่ในทำเลที่ดี อาหารดี คือมีที่อยู่ที่ดี แต่ถ้านักคนในบ้านไม่ได้รับการฝึกนิสัยในการอยู่ร่วมกัน ต่างคนต่างเอาแต่ใจตัวเอง นิสัยไม่ดี ความประพฤติไม่ดี ไม่มีใครเกรงใจใคร ไม่มีใครเล็กใครใหญ่ ทุกคนเก่งเท่ากันหมด ไม่ยอมกันในทุกอย่าง ถ้าอย่างนั้นบ้านนั้นไม่มีสุข ยิ่งถ้าสามีก็กินเหล้า ภรรยาก็เล่นไพ่ ลูกก็ชอบเที่ยวเตร่เฮฮา กลับบ้านดึกๆ เรียกว่า**ศึกภายใน**เต็มเพียบเลย

ยิ่งรวมเข้ากับสภาพแวดล้อมบ้าน ซึ่งมีทั้งโกโก้ หนวยงัดแงะ มีทั้งช่อง ทั้งบาร์ ยาเสพติด ฯลฯ คนภายนอกเหล่านี้ถึงไม่ได้ตั้งตัวเป็นศัตรูก็เท่ากับเป็นศัตรู **ศึกภายใน**ก็อย่าแหย่อยู่แล้ว เจอศึกภายนอกกระหนาบเข้ามาอีก บ้านนี้หาความสุขไม่ได้แน่

๔. ธรรมะเป็นที่สบาย หรือการใฝ่ธรรม พุดง่ายๆ ว่ารักดีให้ดูว่าคนในบ้านรักดีไหม พ่อแม่หรือผู้ใหญ่ในบ้านอบรมคนเป็นไหม เรื่องนี้สำคัญมาก เพราะถึงแม้คนในบ้านจะเป็นคนขยันขันแข็ง แต่ถ้าจิตใจไม่ใฝ่ธรรม **ไม่รู้เรื่องบาปเรื่องบุญพอ** ถึงขยันทำมาหากิน

มีเงินมากมายมหาศาล ก็อย่าหวังเลยว่าจะมีความสุข แม้จะมีเครื่องอำนวยความสะดวกพร้อมสรรพ แต่อยู่แล้วก็ไม่มีความสุข

ถ้าคนในบ้านแต่ละคนมีธรรมประจำใจ รู้ค่าของการทำ บุญให้ทาน ตั้งใจรักษาศีลเพื่อปรับปรุงตนเอง รู้จักนั่งสมาธิเพื่อสำรวจข้อบกพร่องของตนเอง เรียกว่ามีหลักธรรมประจำบ้าน คนในบ้านก็จะมีความสุข

อย่าลืมว่า “รอยยิ้มของเด็กๆ ความจริงใจของผู้ใหญ่ การรู้จักสละอารมณ์ที่ไม่พึงปรารถนาออกจากใจ” เป็นสิ่งที่ซื้อไม่ได้ด้วยอำนาจเงิน แต่จะได้ด้วยธรรมะที่เราศึกษามาดีแล้ว ข้อ ๔ นี้สำคัญมาก

ถ้าใครบูชาเงินตรา แต่ไม่บูชาธรรม เขาจะหาความสุขไม่ได้ตลอดชีวิต

ต่อไปถ้าจะตั้งบ้านเรือนอยู่ที่ไหน ถ้ามีหลัก ๔ ประการนี้กำกับไว้ทุกคนในบ้านก็มีความสุข ถ้ามีเหตุจำเป็นที่จะต้องลด ต้องตัด ทอนข้อไหนออกไปบ้าง เช่นเป็นต้นว่า บ้านอาจจะได้ทำเลไม่ดี อาหารอาจจะขาดแคลนไปบ้าง คนที่อยู่ด้วยอาจจะไม่ค่อยถูกอัธยาศัย แต่ว่าถ้าหลักธรรมประจำใจของเราและของทุกคนในบ้านยังมั่นคง เราก็ยังพอลาความสุขได้

ถ้ามี ๓ ประการแรก แต่ขาดประการสุดท้าย คือธรรมะไม่มี ครอบครัวนี้ไม่ว่าจะอยู่ที่ไหน ชาตินี้จะหาความสุขไม่ได้เลย ยามตื่นก็เดือดร้อนวุ่นวาย ยามหลับก็กระสับกระส่าย ยิ่งยามตายจะให้ไปดีไปสงบ ไม่มีทาง เพราะบ้านหลังนี้ไม่ใช่วิมานของเราเสียแล้ว

๒๕. ธรรมกับพระธรรม

ธรรมะกับพระธรรม ๒ คำนี้ มีความหมายและการใช้เหมือนกัน หรือต่างกันอย่างไรคะ ?

คำว่า “ธรรม” อ่านว่า “ท่า-มะ” มีหลายความหมาย แต่ว่าความหมายที่เราใช้กันโดยทั่วไป มีอยู่ ๒ ประการด้วยกัน

ประการที่ ๑ ธรรมะหมายถึงความดี เช่น ความมีเมตตา กรุณา ก็เป็นธรรมะ คือเป็นความดีประการหนึ่ง การให้ทานนั้นก็ เป็นธรรมะ เพราะเป็นความดีอย่างหนึ่ง

ประการที่ ๒ ธรรมะหมายถึงความจริง ไม่ได้เป็นความดี หรืออก แต่เป็นความจริงประจำโลก เช่น คนเราเกิดมาแล้วก็มีธรรมชาติ ประจำอยู่ว่า ต้องแก่ แล้วก็เจ็บ แล้วก็ตาย การเกิดแก่เจ็บตายไม่ได้ เป็นความดีอะไร แต่ว่าเป็นความจริงประจำโลก

ส่วนคำว่า “พระธรรม” เป็นศัพท์เฉพาะในพระพุทธศาสนา หมายถึงคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ว่าด้วยเรื่องความจริงและความดี เกี่ยวกับโลกและชีวิต

ไหนๆ ก็พูดกันเรื่องการใช้คำแล้ว ก็อยากจะเพิ่มเติมอีกเล็กน้อย อย่างเช่น คำว่า พระพุทธเจ้า พระเถระหรือคณาจารย์ทางศาสนาในอดีตถ้าพูดถึงพระพุทธเจ้าของเรา ท่านจะไม่พูดคำว่าพุทธเจ้า เฉยๆ ท่านจะเติมคำว่า “พระ” ลงไปเป็น “พระพุทธเจ้า” และเมื่อจะให้เกียรติอย่างสูงส่งก็มักจะใช้คำว่า “พระสัมมาสัมพุทธเจ้า” นี่ก็เป็นเรื่องของการยกย่องให้เกียรติบุคคล ที่เราควรยกย่องบูชา

ไปดูเถอะ ไปเปิดตำรับตำราโบราณดู ถ้าตำรานั้นเป็นพระภิกษุเขียนแล้ว ท่านจะไม่เขียนว่าพระพุทธเจ้า แต่จะเขียนว่าพระสัมมา-

ลัมพุทธเจ้า เพราะท่านมีสำนึกลึกซึ้งว่า การตรัสรู้ธรรมของพระพุทธองค์นั้น ทรงรู้ด้วยพระองค์เอง ไม่ใช่มีเทวดาหรือใครมาสอนให้ ท่านจึงได้เติมคำว่า “ลัมมา” ลงไปเป็น “พระลัมมาลัมพุทธเจ้า” ซึ่งแปลว่าผู้ตรัสรู้เองโดยชอบ

๒๖. บับอสงไขย

อสงไขยแปลว่าอะไรครับ เกี่ยวกับพระพุทธเจ้าอย่างไรบ้าง ?

อสงไขย แปลตามศัพท์ว่า “ไม่พึงนับ” เพราะมันมากเกินไป เกิน มากจนนับไม่ได้ แต่ถ้าจะนับให้ได้ก็ประมาณว่าเขียนเลขหนึ่งไว้ แล้วเติมศูนย์ลงไปอีก ๑๔๐ ตัว เขาอ่านว่า “อสงไขย” คุณลองไปนับดูก็แล้วกันนะ

ตัวเลขนี้เขาเอามานับอะไรกัน มีอะไรที่มีจำนวนหน่วยตั้งเยอะตั้งแยะอย่างนี้ มีเรื่องเล่าให้ฟังเรื่องหนึ่ง **ท่านเนรุท์** พ่อของนางอินทรีรา คานธี ท่านได้ศึกษาตำรับตำรามากเข้าๆ ก็มาคิดว่า เอ..คำว่าอสงไขย คำนี้บัญญัติไว้ใช้นับอะไรกัน จะนับคนในประเทศอินเดียในสมัยพุทธกาลหรือ มันก็ไม่น่าจะใช้ จะนับอะไรมันก็ไม่มีความมากถึงอสงไขยสักอย่าง แต่ทำไมถึงได้บัญญัติศัพท์คำนี้ขึ้นมาใช้

ท่านหาคำตอบไม่ได้ ก็จะไปตอบได้อย่างไร เพราะคำนี้บัญญัติใช้เฉพาะในพระพุทธศาสนา ท่านเนรุท์นับถือศาสนาฮินดู จึงไม่รู้ว่าหน่วยอสงไขยนี้เขาเอามาใช้คำนวณเวลาในการบำเพ็ญบารมีเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งต้องใช้เวลายาวนานมาก ยาวกว่าอายุของโลก เวลานี้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์สามารถอธิบายให้เราได้ว่า โลกเริ่มต้นกันตั้งแต่เป็นหมอกเพลิง แล้วเย็นลงจนในที่สุดเป็นแผ่นดินให้เราได้อยู่กันอย่างนี้ รู้กันมาแค่นี้ ถือว่าความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์เก่งแล้ว

แต่ทางด้านพระพุทธศาสนารู้ยิ่งกว่านั้นคือ รู้ว่าโลกเริ่มจากหมอกเพลิง แล้วเย็นลงเป็นแผ่นดิน จนกระทั่งมนุษย์สามารถอยู่บนพื้นโลกได้ แต่อีกหน่อยเมื่อบุคคลก่อเวรบรรพชาฆ่าฟันกันมากๆ เข้า โลกก็จะร้อนระอุกลับไปเป็นหมอกเพลิงอีกครั้งหนึ่ง เวลานับจากโลกเป็น

หมอกเพลิงแล้วเย็นลง จนกลับไปเป็นหมอกเพลิงอีกครั้งหนึ่ง ท่านเรียกว่ากัปหนึ่ง

ถามว่ากัปหนึ่งกี่ปี? ตอบว่าอย่าไปนับเลย นานมาก แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้อุปมาไว้อย่างนี้

สมมติว่ามีภูเขาแห่งที่บอยู่ ๑ ลูก ลักษณะเหมือนลูกเต๋า แต่เป็นลูกเต๋ายักษ์กว้าง ๑ โยชน์ สูง ๑ โยชน์ ยาว ๑ โยชน์ คือ กว้าง ๑๖ กิโลเมตร ยาว ๑๖ กิโลเมตร และสูง ๑๖ กิโลเมตร ในทุกๆ ๑๐๐ ปี มีผู้เอาผ้าบางเหมือนควันไฟไปลูบ พอลูบทีหนึ่งมันก็จะสึกไปนิดหนึ่ง อีก ๑๐๐ ปีก็มาลูบอีกทีหนึ่ง ลูบอย่างนี้ทุกๆ ๑๐๐ ปี ถ้าเมื่อโรมันสึกไป จนกระทั่งภูเขาลูกนี้ราบเตียนเสมอกับพื้นดิน เมื่อนั้นให้นับว่ากัปหนึ่ง ซึ่งไม่รู้ว่ากัป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้า สมัยที่เกิดเป็นพระโพธิสัตว์และได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ก่อน ว่าจะได้เป็นพระพุทธเจ้าพระองค์หนึ่งข้างหน้า โดยจะใช้เวลาบำเพ็ญบารมีอย่างน้อยที่สุด ๔ อสงไขย แสนมหากัป ลองเขียนเลข ๔ ลงไปตัวหนึ่งแล้วเติมศูนย์อีก ๑๔๐ ตัว แล้วประมาณเวลาว่า โลกเป็นหมอกเพลิงแล้วก็เย็นลง จนมีผู้คนมาอาศัยอยู่ แล้วในที่สุดโลกก็ไหม้กลับไปเป็นหมอกเพลิงอีก ช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์อย่างนี้นานเท่าไร นับประมาณเวลาอย่างนี้ไป ๔ อสงไขยครั้งกับอีกแสนครั้ง รวมกันเข้าไป นั่นแหละเป็นระยะเวลา น้อยที่สุดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะต้องใช้สำหรับฝึกตนเองให้เป็นคนดี จนกระทั่งสามารถที่จะสอนให้คนอื่นรู้ตามได้อีกด้วย

ท่านใช้เวลาถึงขนาดนั้น เพราะฉะนั้นเวลาปฏิบัติธรรม เราจึงได้ซาบซึ้งกันนักหนาว่า แหม...เรานี้โชคคินะ เกิดมาได้มาพบพระพุทธศาสนา แม้ไม่พบพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็ยังได้เจอคำสอนของ

พระองค์ นี้ถ้าให้เราไปค้นเองว่าบาปเป็นอย่างไร คงไม่รู้หรอก ขนาดบารมีอย่างพระลัมมัลัมพุทเธายังเสียเวลาค้นมาถึง ๔ อสงไขย กับแสนมหากัป ถ้าให้พวกเราค้นเอง อย่าว่าแต่ ๔ อสงไขยเลย อิกก็ล้านอสงไขยกัป เราก็ค้นไม่เจอ

ขนาดมีพระลัมมัลัมพุทเธเจ้ามาวางเส้นทางไว้ให้ เรายังสะเปะสะปะคลำไม่เจอเลย ท่านเนรุตที่ว่า มีปัญญา มาก มาเจอตัวเลขอสงไขยเข้ายังงง...ไม่รู้ใช้ทำอะไร เราศึกษาพระพุทธศาสนาแล้วจะพบเสมอว่า เวลาที่พระอรหันต์ท่านระลึกชาติ ไม่ใช่ระลึกแค่ ๒ ชาติ ๓ ชาติ หรือ ๕ ชาติ ๑๐ ชาติ ล้านชาติ ไม่ใช่ แต่ท่านระลึกชาติ ย้อนไปเป็นกัปเป็นอสงไขยๆ ชาติทีเดียว

ทำไมทำได้เช่นนั้น ท่านทำได้ เพราะ**ธรรมดาพระอรหันต์** **ใจท่านใสเป็นแก้ว ใสเป็นเพชร ความสว่างของใจสามารถใช้ส่องย้อนระลึกไปดูอดีตได้** การกระทำต่างๆ ที่เกิดในโลกนี้จริงๆ แล้วถูกบันทึกอยู่ในใจของเราเอง เราเกิดมาก็ชาติ ใจของเราบันทึกไว้หมด แต่เป็นบันทึกละเอียด ซึ่งพอจะอุปมาเทียบเคียงกันได้กับวิดีโอเทป ที่สามารถบันทึกได้ทั้งภาพทั้งเสียงนั่นแหละ

การบันทึกเรื่องราวในใจก็บันทึกเป็นภาพเป็นเสียงเช่นกัน เป็นภาพซ้อนภาพ เสียงซ้อนเสียง เมื่อฝึกสมาธิแล้วมาเจออย่างนี้เข้า จึงไม่แปลกใจเลยเวลาใครเขามาบอกว่า เครื่องคอมพิวเตอร์ มันบันทึกได้เท่านั้นเท่านั้น อย่ามาคุยเลยว่าคอมพิวเตอร์มันเก่ง คนเราเก่งกว่าบันทึกได้มากกว่านั้นตั้งมากมาย ค่อยๆ ฝึกสมาธิไปแล้วจะรู้เอง

๒๗. กลัวจะบวชกันหมดโลก

หลวงพ่อบอกว่า “แฟนนะ อย่ามีกันเลย มาบวชกับหลวงพ่อดีนะ” ถ้าทุกคนเชื่อหลวงพ่อก็คงจะสูญพันธุ์ไปหมดแล้วใช่ไหมครับ ?

ไปกลัวอะไรเรื่องมนุษย์จะสูญพันธุ์ อย่างไรก็ตามเสียคุณก็ไม่มีทางไปชวนคนมาบวชหมดโลกได้หรอก ความคิดเรื่องกลัวสูญพันธุ์ กลัวหมดผู้สืบสกุล นี่เป็นเรื่องถกเถียงกันบ่อยมาก เมื่อตอนที่หลวงพ่อบวช ก็มีเรื่องอย่างนี้เหมือนกัน ตอนนั้นได้ไปขออนุญาตโยมพ่อว่า

“พ่อครับ ผมขออนุญาตบวชนะครับ”

“เออ จะบวชนานเท่าไรล่ะลูก”

“ถ้าผมบวชไม่สึกละพ่อ”

“ฮิ...! (หน้าตึงเขียว) คิดให้ดีนะลูกนะ ปู่เอ็งเขาก็มีลูกชายคนเดียวคือพ่อ ตอนนี้พ่อก็คงเหลือลูกที่จะต่อนามสกุลได้อีกคนเดียวก็เอ็งนี่แหละ ถ้าบวชไม่สึก นามสกุลเราก็ขาดถ้วนแค่นี้ลูก”

ก็ตอบพ่อไปว่า “ช่างปะไรล่ะพ่อ นามสกุลมันจะถ้วนก็ช่าง นามสกุลของเราต่อไปให้มีอีกเป็นร้อยเป็นพัน เป็นหมื่นเป็นแสนเป็นล้านโลกเขาก็ไม่ตีใจด้วย หรือถ้านามสกุลของเราจะหมดไปวันนี้ โลกเขาก็ไม่เสียใจ เขาก็เฉยๆ

แต่ที่ที่น่าคิดก็คือถ้ายังมีคนมาใช้นามสกุลของเราต่อไป อีกนานๆ วันหนึ่งจะต้องมีคนเลวมาเกิด มาใช้นามสกุลของเรา อบรมอย่างไร ก็ต้องมีคนเลวลงมาก็คงได้ แล้ววันนั้นแหละแม้เราตายไปแล้วก็ยังมีคนด่าตามหลัง เพราะฉะนั้นให้มันถ้วนเสียเถอะนะพ่อ ถ้าถ้วนตอนนี้ก็จะมีเสียงชมว่านามสกุลนี้ มีแต่คนดีๆ ทั้งนั้น”

พ่อได้ฟังก็เจ็บ แต่ไม่ได้อนุญาตให้บวช ท่านไม่พูดด้วยเลย ๒ วัน ต่อมาไม่ทราบว่าหลวงพ่อัมมชโยท่านไปพูดอย่างไร จึงได้รับอนุญาตให้บวช วันนั้นหลวงพ่อไม่อยู่บ้าน ไปธุระข้างนอก หลวงพ่อ อัมมชโยไปที่บ้าน

พอกลับมาได้ยินเสียงโยมพ่อตั้งออกมาจากในบ้าน ได้ยินแว่วๆ ว่า “เออ แล้วบวชนี้จะให้โยมทำอะไรบ้าง” แสดงว่าพ่อให้บวชแล้ว แต่กว่าจะได้บวชสมใจ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย

คุณเอ๋ย อย่าไปกลัวมันเลยนะเรื่องมนุษย์จะสูญพันธุ์ เพราะไปบวชกันหมดโลก พวกที่กลัวว่าโลกจะไม่มีคนมาเกิด เลิกคิดเถอะ ความจริงโลกเราเดี๋ยวนี้มันไม่น่าอยู่นักหรอกนะ

๒๘. บวชมากเสียเศรษฐกิจ

ถ้ามีผู้เลื่อมใสพระพุทธศาสนา มาก สมมติว่าเมืองไทยเราพวก
ผู้ชายไปบวชกันหมด จะมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของ
ประเทศหรือไม่ เพราะประชาชนที่สร้างผลผลิตจะมี
จำนวนน้อยลงนะครับ ?

ไอ้หนูเอ๊ย! ขอให้มาบวชกันจริงๆ เถอะ เห็นดีแต่ปากพูด
ถ้าสมมติอย่างนั้น ก็สมมติต่อไปซิว่า ให้เป็นพระอรหันต์กันให้หมดทั้ง
เมือง แล้วดูซิว่าอะไรจะเกิดขึ้น **จริงๆ** แล้วการที่คนจะมาบวชทั้งเมือง
นั้น เป็นไปได้ยากมาก เพราะกำลังบุญของแต่ละคนไม่เท่ากัน และ
จะให้บวชเป็นโจรทั้งเมืองมันก็เป็นไปไม่ได้ เพราะกำลังบาปของแต่ละคนก็
ไม่เท่ากันอีก บางคนกำลังบาปของเขาก็ไม่พอที่จะทำให้เป็นโจร ส่วน
คนที่เคยเกิดเป็นคนดีเขาก็จะสร้างความดีของเขาต่อ จะให้ทำบาปเขา
ก็ไม่ทำ ส่วนคนที่ทำบาปมาจนคุ่น ไปชวนมาสร้างความดี มันก็ไม่เอา
มันจะทำบาปของมันต่อไป

เรื่องนี้ก็ธรรมดาคนละลูกเอ๊ย อย่าว่าแต่เมืองไทยเลย ถ้าทั้งโลก
บวชเป็นพระได้ก็จะดี ไม่เดือดร้อนเศรษฐกิจหรอก เพราะความจริง
ทรัพยากรที่มีอยู่ในโลกนี้ พอเพียงที่จะเลี้ยงคนได้ทั้งโลก แต่ที่มันเกิด
ขาดแคลนขึ้นมา ก็เพราะมีคนไม่ดีบางคนเอาไปเก็บเอาไว้เป็นส่วนเกิน

ถ้าทั้งโลกบวชเป็นพระ ตั้งใจประพฤติตามพระธรรมวินัย ไม่
กักตุนของใช้ส่วนเกิน กินพอกำลังสร้างความดี ของก็มีพอกินกันทั้ง
โลกนะลูกนะ **แค่ขบประมาทสร้างอาวุธของแต่ละประเทศขณะนี้ ถ้า
เอามาซื้อของทำทานคนในประเทศที่ยากจน ทั้งโลกก็มีกินกันเหลือ
เฟือแล้ว** อย่าได้คิดตื้นๆ แล้วล้วยไปอย่างนั้น ศึกษาคำสอนในพระ-
พุทธศาสนาเสียหน่อย ก่อนจะไปคุยเรื่องนี้กับใครนะ

๒๙. บ้านหลังนี้มีห้องเดียว

ผู้หญิงนอนห้องพระได้ไหมคะ แต่งตัวในห้องพระได้หรือเปล่า
เพราะว่าบ้านดิฉันมีห้องจำกัดคะ ?

อยากจะฝากไว้ ห้องพระไม่ควรใช้เป็นห้องแต่งตัว ห้องพระคือห้องประดิษฐานพระพุทธรูป ห้องสวดมนต์เข้าไปแล้วมีความสงบร่มเย็น ทั้งๆ ที่ไม่ได้ติดแอร์ คือมันเย็นใจ ถ้าห้องนั้นใช้แต่งตัวด้วยไหว้พระด้วย มันเลยเย็นไม่จริง เมื่อมันเย็นไม่จริง ถ้ามาสงบในบ้านของเราจะไม่มี เวลาใกล้ดกลุ่มใจอะไร ไม่มีห้องสำหรับอบรมจิตใจ นี่มันก็แยเหมือนกันนะ

ถ้าในบ้านมีห้องจำกัดจริงๆ จะใช้ห้องพระทำอย่างอื่นด้วยก็ขอไว้เป็นแค่เข้าไปนอนเถอะ สวดมนต์ไหว้พระแล้ว คินที่ถือศีล ๘ จะนอนที่นั่นก็ไม่ใช่ไร แต่ไปแต่งตัวในห้องพระนี่ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง อย่าทำเลยไม่สมควร ถ้ามัวพิศใหม่ ก็ไม่พิศหรอก แต่มันไม่สมควร

๓๐. บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย

คนไทยเชื่อกันว่าการบวชพระลูกชาย เป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ แต่กรรมขี้เกียจไม่ออกว่าจะทดแทนบุญคุณพ่อแม่ได้อย่างไร ในเมื่อก็เห็นๆ กันอยู่ว่าบวชแล้ว ก็ไปบิณฑบาต ไปทำความดีตามลำพัง ทั้งพ่อทั้งแม่ทั้งครอบครัวเสียด้วยซ้ำ ?

เรื่องความเชื่อ ใครจะเชื่ออย่างไรก็เรื่องของเขา ส่วนเราซึ่งเป็นชาวพุทธและเป็นคนรุ่นใหม่ จะตัดสินใจเชื่ออย่างไรควรพิจารณาเหตุดูผล เหตุผลตามหลักของพระพุทธศาสนาบอกไว้ว่า **ใครทำดีคนนั้นก็ได้ดี ใครทำชั่วคนนั้นก็ได้ชั่ว ใครทำใครได้**

ลูกบวชลูกก็ต้องได้บุญ ในฐานะที่ได้ฝึกหัดขัดเกลาตัวเองตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ส่วนคุณพ่อคุณแม่ไม่ได้ไปฝึกหัดขัดเกลาตัวเองตามลูก บุญส่วนนี้จึงไม่ได้ แต่จะได้บุญส่วนอื่นคือ**ได้บุญในฐานะที่สนับสนุนให้ลูกบวช** และในฐานะที่ลูกบวชแล้ว ก็เลยตามไปตักบาตรให้ด้วยความเป็นห่วงพระลูกชาย ครั้นเมื่อไปตักบาตรแล้ว ก็ไม่ได้ตักให้เฉพาะพระลูกชายของตัวเองหรอก ตักบาตรให้พระองค์อื่นๆ ด้วย ท่านก็เลยได้บุญจากการให้ทานเพิ่มขึ้นมาอีกงบนหนึ่ง

คุณพ่อคุณแม่บางคนด้วยความเป็นห่วงลูกมาก จึงตามพระลูกชายไปอยู่ที่วัดตั้งครึ่งก่อนวันเกือบทุกวัน ก็เลยได้โอกาสฟังเทศน์ ได้ความรู้เรื่องบุญเรื่องบาป ทำให้รักบุญกลัวบาปมากยิ่งขึ้น ท่านจึงได้บุญตรงนี้อีกส่วนหนึ่ง หรือไหนๆ ก็มาถึงวัดแล้วเห็นญาติโยมคนอื่นๆ ที่มาวัดเขาถือศีล ภาวนา เขานั่งสมาธิกัน ก็เลยทำตามเขาไปด้วย ได้

เข้าพวกเข้าหมู่เป็นนักปฏิบัติธรรมไป เพราะฉะนั้นนอกจากท่านจะได้บุญจากการตักบาตรทำทานแล้ว ท่านยังได้บุญจากการรักษาศีล และเจริญภาวนาอีกด้วย

บุญที่เกิดขึ้นคนละลักษณะ คนละส่วนกัน แต่ว่าได้บุญแน่นอน ยกเว้นคุณพ่อคุณแม่บางคน พอลูกบวชแล้วท่านก็อยู่เฉยๆ คิดว่าจะได้รับบุญจากพระลูกชาย ทำแบบนี้ไม่ได้บุญหรอกนะ ก็ไม่ได้ตักบาตร ไม่ได้ตามไปฟังเทศน์ที่วัด จะได้บุญมาจากไหน แต่ก็มีเหมือนกันที่พ่อแม่ไม่ไปวัด แต่พระลูกชายมาเทศน์ให้ฟังถึงบ้านก็เลยชื่นใจ ยอมทำตามที่พระลูกชายสอน ไปตักบาตร ไปถือศีล นั่นแหละคุณพ่อคุณแม่จะได้บุญตรงนั้น

๓๑. แบบจากวัดเบญจมบพิตร

ตามที่ผมได้มาชมบริเวณวัดพระธรรมกาย ผมได้เห็นโบสถ์ ซึ่งไม่เหมือนกับโบสถ์โดยทั่วไปเลยในประเทศไทย ได้นำเอาแบบมาจากไหนครับ ?

โบสถ์รูปร่างลักษณะนี้ ขนาดนี้ ไปเอามาจากไหน ตอบว่าเอามาจากวัดเบญจมบพิตรฯ นะ จะต่างกันก็หลังคา เพราะว่าถ้าจะทำหลังคาเหมือนที่วัดเบญจมบพิตรฯ แล้วละก็ต้องเพิ่มเงินอีกหลายล้านเหลือเกิน ก็เลยทำได้อย่างที่เห็นนี้แหละ ต้องประหยัดแล้วคำนึงถึงความคงทนด้วย

หลังคาก็ใช้กระเบื้องสมัยนั้นนั่นแหละ มุงง่ายๆ เลือกเอาที่ดีที่สุดเท่าที่จะหาได้ในสมัยที่เริ่มก่อสร้าง เดี่ยวนี้บางโรงงานอาจจะมีการเบื้องชนิดดีกว่านี้ก็ได้ ผนังของโบสถ์ใช้เสาเข็มของซีแพค ขนาด ๒๓ เมตร ตอกลงไปจนกระทั่งตอกไม่ลง ก็คำนึงถึงความคงทน แม้แต่ท่อน้ำ ก็ใช้ท่อแอสตันเลสไปเลย

ตอนสร้างก็ตั้งใจทำเอาไว้อย่างดี ให้แข็งแรงทนทาน ให้อยู่ได้สัก ๑,๐๐๐ ปี ก็แล้วกัน ถ้าจะอยู่คู่กับพระศาสนาได้ก็ยิ่งดี แต่เราก็ต้องยอมรับว่ามันต้องพังสักวันหนึ่ง แต่ว่า...เมื่อทำแล้วก็จะให้มีความคงทนที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และก็หวังว่าในยุคสมัยของผู้ร่วมการก่อสร้างโบสถ์นี้จะไม่มีการซ่อมแซม เพื่อจะได้มีเวลาในการศึกษาปฏิบัติธรรมมีเวลาค้นคว้า นำพระลัทธิธรรมของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเผยแผ่แก่สาธุชนให้มากที่สุด นี่เป็นความตั้งใจของพวกเขา

๓๒. แบบพระพุทธรูป

พระประธานที่ประดิษฐานอยู่บนศาลาแห่งนี้ รู้สึกว่าสวยงาม
แปลกตาดี ผมอยากทราบว่าได้แบบมาจากไหนครับ ?

พระพุทธรูปที่ประดิษฐานอยู่ตามศาลาต่างๆ ในวัดพระ-
ธรรมกาย คือพระธรรมกาย เรื่องก็มีอยู่ว่า หลังจากที่เราปฏิบัติธรรม
กันมากเข้าๆ ก็พบลักษณะของพระธรรมกาย ที่เกิดในตัวของแต่ละคนว่า
เหมือนกันทุกคน คือมีลักษณะมหาบุรุษครบ ๓๒ ประการ

เราเคยเรียนลักษณะมหาบุรุษกันมาแล้ว เราก็ไปเห็น
ลักษณะมหาบุรุษของพระธรรมกายที่อยู่ในตัวเราด้วย เห็นว่าไม่
ขัดแย้งกัน เราก็เลยจำลองเอาออกมาปั้นเป็นองค์พระ

คุณโยมค่อยๆ ฝึกสมาธิไปเถอะ ฝึกไปจนกระทั่งเห็นธรรม-
กายในตัว ก็พบว่า แหม..ที่หลวงพ่อบั่นออกมานี่ใกล้เคียงจริงๆ แม้
ไม่เหมือน ๑๐๐ % แต่ก็ใกล้เคียงทีเดียว

ฝรั่ง หรือชาวต่างประเทศ ชาตินไหนก็ตาม เวลาฝึกสมาธิก็
จะเห็นอย่างเดียวกัน ค่อยๆ ฝึกไป อย่าเพิ่งเชื่อทันทีในขณะนี้ แล้วก็
อย่าเพิ่งปฏิเสธ

ถ้าเชื่อโดยยังไม่ได้พิสูจน์ ท่านเรียกว่า “งมงาย”

แต่ถ้าปฏิเสธโดยยังไม่ได้พิสูจน์ ท่านเรียกว่า “ดี้อัน”

ไปพิสูจน์คำพูดที่หลวงพ่อบั่นเอาเองก็แล้วกัน

๓๓. โบสถ์วัดพระธรรมกาย

โบสถ์วัดพระธรรมกายทำไมไม่เหมือนโบสถ์ที่วัดอื่นๆ

ที่ว่าไม่เหมือน เพราะมองว่าไม่มีข้อห้ามอะไร ไม่มีลวดลาย กนกใช้ไหม? พอไม่เห็นก็เลยรู้สึกผิดตาผิดหูไป แล้วก็ลงความเห็นว่ามีผิดแปลก จะอย่างไรก็ตามอยาก**ให้หยุดคิดถึงเหตุผลและความเป็นมา** **สักนิด** คือโบสถ์หรือการก่อสร้างวัดวาอารามของไทยเราตั้งแต่สมัยโบราณ เป็นสถาปัตยกรรมไม้ คือใช้โครงสร้างไม้เป็นหลัก

ข้อดีของโครงสร้างไม้ก็คือ สามารถทำให้อ่อนช้อยได้ตามต้องการ จะถากจะตัดเป็นรูปอะไร ก็ถากได้ ตัดได้ ฉลุได้ สลักเสลาได้ พอทำเสร็จก็ยกขึ้นประกอบกันข้างบน เพราะฉะนั้นโบสถ์ไทยตั้งแต่โบราณ มาจึงมีลักษณะการประดิษฐานที่อ่อนช้อยสวยงามมาก แต่ก็มีข้อเสียอยู่ว่า

ประการที่ ๑ ไม่ค่อยจะแข็งแรงคงทน เพราะเป็นไม้

ประการที่ ๒ เรื่องความแข็งแรงของโครงสร้าง ทำได้ยาก เพราะเป็นไม้ จึงต้องมีเสากลางมากๆ เพื่อรับน้ำหนักหลังคา และเพราะมีเสากลางมาก ก็เลยไม่สะดวกในการใช้สอย เราลองไปดูตามศาลาโบราณสิ หลังเล็กนิดเดียวมีเสาดังมาก เพราะถ้าไม่มากก็รับน้ำหนักหลังคาไม่อยู่ ศาลาที่มีเสามากต้น การใช้งานไม่สะดวกหรือคนเทศน์ กับคนฟังไม่ค่อยเห็นหน้ากัน เพราะเสามันบัง

ประการที่ ๓ ปัจจุบันหาไม้ดีๆ ได้ยาก เคยมีโอกาสสนทนากับท่านเจ้าประคุณสมเด็จพระพุทธชินวงศ์ อดีตท่านเจ้าอาวาสวัดเบญจมบพิตรฯ ท่านเล่าให้ฟังว่า การบูรณะซ่อมแซมวัดเบญจมบพิตรฯ นี้ต้องทำกันบ่อยขึ้น เพราะว่า

๑. ไม้ที่แก่จัดจริงๆ เตี้ยวนี้อาไม้ได้ ไม้ที่เอามาซ่อมใหม่ เก่า
ผู้เร็วขึ้น

๒. ไม้ดีมีราคาแพงมาก และยังจำเป็นต้องใช้ไม้จำนวนมาก
คือ ที่เห็นอ่อนช้อยอย่างนั้น เราดูว่าเป็นไม้ท่อนเล็กๆ แต่จริงๆ แล้ว
มันทำจากไม้ท่อนใหญ่ เพราะความโค้งทำให้กินเนื้อไม้มาก อย่างสมมติ
ขาโต๊ะหมู่บูชาที่เห็นว่าเล็กๆ นี้อะหละ จริงๆ แล้วมันใหญ่ คือต้องใช้
ไม้ท่อนใหญ่ แล้วก็มาแต่งให้โค้งอย่างนั้นโค้งอย่างนี้เพื่อให้ดูเพรียว เหลือ
ทิ้งเป็นเศษไม้เยอะแยะ ไม้ที่เอามาใช้ต้องเป็นต้นไม้ใหญ่ เพราะฉะนั้น
เศษที่ทิ้งไปจึงมากกว่าที่ใช้เสียอีก งานแต่ละชิ้น หมดไม้ไปมากมาย
และเมื่อมีการซ่อมแต่ละครั้งจะหมดเปลืองงบประมาณมาก

ท่านเจ้าประคุณสมเด็จฯ พระพุทธชินวงศ์ ท่านเล่าว่าเคยขอ
อนุญาตกรมศิลปากรว่าส่วนที่เป็นไม้นะ ขอหล่อด้วยทองเหลืองเถอะ
จะได้ไม่ต้องซ่อมกันบ่อยๆ ทางกรมศิลปากรก็ไม่ยอม บอกว่าต้องการ
อนุรักษ์ของไทยๆ ก็ดีเหมือนกัน ถ้าอย่างนั้นกรมศิลปากรช่วยหาทุน
มาซ่อมทีนะ กรมศิลปากรหาทุนมาซ่อมเข้าหนสองหน ตาเหลือกเลย
บอก อู้ฮู้! ทำไมมันแพงอย่างนี้

เขาทดลองกันมาแล้ว พบว่าถ้าจะทำอาคารที่เป็นไม้รูปทรง
ชดช้อยสวยงามอย่างโบราณ แต่หลัง จะต้องโคนไม้ทำลายปากกันอีก
มาก วัดพระธรรมกายจึงหลีกเลี่ยงปัญหาข้อนี้ ไม่เอาละ ใช้โครง-
สร้างปูนกับโครงสร้างเหล็กแทนดีกว่า แต่แน่นอนโครงสร้างปูนโครง-
สร้างเหล็กจะให้อ่อนช้อยสวยงาม เหมือนไม้ของโบราณมันทำไม่ได้ ไม่
เชื่อคุณลองมาตัดเหล็กเป็นท่อนๆ ให้มันอ่อนช้อยดูบ้างซิ ดัดไม้ไหว
หรือก ส่วนปูนซีเมนต์ถ้าจะให้คอนกรีตแข็งแรงทนทาน ต้องหล่อให้
เป็นแท่งๆ ตรงๆ แม้แต่ข้อฟ้าของโบสถ์ก็ต้องเป็นแท่ง

ถามว่าโบสถ์ของวัดพระธรรมกายมีชื่อฟ้าไหม? มีนะ ไปดูสิ เราหล่อไว้เป็นคู่เลย แท่งเบ้อเร่อ ฟ้าผ่ายังไม่สะเทือน ตายแล้วเกิดใหม่ก็ยังอยู่ มีชื่อฟ้าของโบสถ์บางแห่งที่เขาพยายามเอาปูนมาปั้นเลียนแบบไม้ คือเขาเอาปูนผสมทรายละเอียด แล้วก็มาปั้นให้มันอ่อนช้อย เอากระจกปิดแล้วก็ปิดทอง ก็สวยดีแต่ไม่กี่ปีก็หลุดล่อนดำหมองไปหมด

เอาเป็นว่า ถ้าจะให้สวยถูกตาถูกใจกันละก็ ของเดิมสวยกว่าแน่ๆ แต่วัดพระธรรมกายทำอย่างนั้นไม่ไหวหรอก เพราะต้องสิ้นเปลืองเงินทองมาก อีกอย่างหนึ่งไม่ดีๆ ช่างที่มีฝีมือดีๆ ก็หายากมาก ในยุคที่เริ่มสร้างวัด เลยตัดสินใจเอาทรงนี้ **เราเลือกเอาความแข็งแรง ทนทาน เอาความประหยัด และเอาประโยชน์ของการใช้สอยเข้าไว้** เพราะมันใจว่าอีกไม่ช้าเมืองไทยเราจะไม่มีไม้มาให้ใช้ ไม่มีช่างที่มีฝีมือเก่งๆ มาทำลวดลายให้ ต่อไปในภายภาคหน้าสถาปัตยกรรมทรงอย่างนี้แหละที่จะต้องเอามาทำกัน

ขณะนี้ก็มีคนมาขอแบบแล้ว เขามาบอกว่า “หลวงพ่อบอกพิมพ์เขียวเถอะ จะเอาไปทำบ้าง”

อ้าว..ก็เห็นบ่นว่าของหลวงพ่อมันไม่เป็นทรงไทย? “เมื่อก่อนก็บ่น แต่คิดแล้วค่าก่อสร้างมันถูกดี แล้วก็ทนด้วย เลยเปลี่ยนใจ” แล้วที่ค่าหลวงพ่อไว้เมื่อก่อนล่ะจะว่ายังไง “ก็ขออภัยก็แล้วกัน เจ้ากันไปนะหลวงพ่อ” ก็เป็นกันอย่างนี้แหละ

ก่อนจะสร้างโบสถ์ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เป็นศาสนสถาน คู่บ้านคู่เมือง ก็ทั้งคิด ทั้งค้น ทั้งศึกษา ไม่ว่าจะในพระไตรปิฎก ในตำรับตำราช่าง ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ สังคมศาสตร์ ความเป็นไปได้ต่างๆ นานา ในที่สุดก็มาสรุปได้ว่า โบสถ์วัดพระธรรมกายจะต้องเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่อุตริทำให้แปลกกว่าคนอื่น เพราะอยากดั่งทรอกนะ

๓๔. ปัญหาบุญ

ท่านคิดว่า ในปัจจุบันการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของแต่ละวัด มีแนวทางที่เหมาะสมหรือควรปรับปรุงแก้ไขอย่างไร จึงจะทำให้การเผยแพร่พระพุทธศาสนาได้ผลอย่างรวดเร็วทันกับปัญหา ? (พระเรียนถามมา)

ปัญหาในเมืองไทยหรือปัญหาในโลกนี้ ที่เป็นประเด็นใหญ่คือ คนส่วนมากแยกไม่ออกว่า อะไรจำเป็นสำหรับชีวิต หรืออะไรเป็นของฟุ่มเฟือย

เพราะฉะนั้นก็เลยเหมาเอาว่าของอะไรที่อยากได้ ของนั้นก็จำเป็นหมด รถยนต์ก็จำเป็น สำหรับคุณผู้หญิง ลิปสติกก็จำเป็น น้ำหอมก็จำเป็น ไม่ว่าจะไรก็จำเป็นไปเสียทั้งนั้น ถ้าขาดไปแล้วดูเหมือนจะตายไปที่เดียว

ชาวโลกส่วนมากเขาแยกไม่ออกกันอย่างนี้ แต่พวกเราที่เป็นพระภิกษุศึกษาธรรมะแล้วรู้ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนว่า**ปัจจัย ๔** คือสิ่งที่จำเป็นของชีวิต ได้แก่

- ๑) อาหาร ที่จำเป็นจริงๆ ก็เพียง ๒ มื้อ
- ๒) เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่มของพระ มีสบง จีวร อังสะ หรือผ้าไตร ๑ ชุดก็พอแล้ว
- ๓) ที่อยู่อาศัย คือกุฏิ ท่านให้ทำพออยู่ได้ ถึงกับบอกขนาดเอาไว้เลยว่าเท่านั้นเท่านั้น ไม่ให้ใหญ่โตเกินไป
- ๔) ยารักษาโรค ให้หาจากของใกล้ตัวก่อน ถ้าหันซ้ายหันขวาหาอะไรไม่ได้ ทรงชี้ไปเลยจะให้ฉันทอดองน้ำมูตรเนา (น้ำปัสสาวะ)

พระพุทธองค์ทรงตีกรอบให้รู้ว่า ของจำเป็นสำหรับชีวิตพระมีแค่นี้ แต่ว่าชาวบ้านชาวโลกน่าจะจะไปตีกรอบเขาแบบนี้ไม่ได้หรอก **แล้วจะทำอะไรให้เขารู้ความจำเป็นของชีวิตว่า จริงๆ แล้วคืออะไร** แต่จะชี้ให้ชัดให้ตรงจริงๆ ยากเหลือเกิน จึงได้แต่สอนอะไรโน้นๆ นี่ๆ เลียบเคียงไป

มีประเด็นหนึ่งที่โบราณจารย์ท่านสอนไว้ และทำกันมาตั้งแต่สมัยปู่ย่าตาทวดของเรา แต่เดี๋ยวนี้เราทิ้งไปเสียแล้ว ท่านสอนวิธีการไว้ว่าให้พยายามหาทางให้ญาติโยมที่มาวัดเข้าไปอยู่ในกลดให้ได้ให้อยู่หลายๆ วัน

คนเราอยู่ในกลदनานเข้า คือพาเดินรูดงศ์ลัก ๓-๗ วัน วันดีคืนดีเขาจะได้คิดเองว่า เออ..จริงๆ แล้วแค่งลดนี้ก็พอให้ออน

ใครที่เคยเป็นประเภทมือใครยาวสาวได้สาวเอา พออยู่กลดแล้วมือซักจะสั้น เริ่มมีสติ ไม่อยากไขว่คว้าเอาอะไรมาสะสมไว้

เรื่องเสื้อผ้าก็เหมือนกัน ขอให้โยมมาหัดนุ่งชุดขาวอยู่กลดอย่างนี้ แล้วโยมเองจะรู้ว่า **เสื้อผ้าที่มีอยู่ในตู้ก็ชุดๆ นั้น ที่ไม่จำเป็นเลยมีมาก ต่อไปควรจะลดๆ ลงเสียบ้าง** ลิปสตึกอีกก็แพง น้ำมันน้ำหอมอีกเท่าไรนั่นนะ น่าจะลดไปตั้งครึ่งตั้งค่อน ไม่อยากจะแต่งตัวสวยๆ ไปอวดใครให้กามกำเริบ

ยิ่งกว่านั้น คนไม่เคยถือศีล ๘ พอถือเข้าแล้ว ต้องอดมือเย็นจะได้คิดว่า เออ...เราอดไปมือเดียวเท่านั้นหิวแทบตาย เมื่อคืนนอนแทบไม่หลับเลย **แล้วคนยากคนจนอดมืออีกกินมือที่อยู่ในสลัมจะเป็นอย่างไรบ้างหนอ?**

นี่ความเห็นใจเริ่มเกิดขึ้นแล้ว การทำทานด้วยข้าวปลาอาหารจะตามมา ศีลข้อที่ ๖ ที่ให้งดอาหารมือเย็น จะเป็นผลให้ญาติโยมอยาก

ทำทานกันเองด้วย อยากรวยทานกับพระด้วย เหตุผลก็มักกันอย่างนี้

ศีลข้อ ๗ ห้ามร้องรำทำเพลง ห้ามดูการละเล่น ห้ามเขียนคิ้วทาปาก ใส่น้ำหอม ประดับประดาเพชร นิล จินดาต่างๆ

ห้ามทำไม? ห้ามซี ก็เพลงที่มนุษย์ร้องนะเพลงอะไรละ ๙๙ เปอร์เซนต์ร้องแต่เพลงรัก ร้องแล้วเป็นอย่างไร? ร้องแล้วคนที่ไม่มีคู่ชักร้องอยากจะมี ที่มีแล้วก็ชักร้องอยากได้อะไหล่

เพราะฉะนั้นใครที่ร้องเพลงมาแล้ว ๖ วัน พอวันที่ ๗ เป็นวันพระหยุดเสียบ้าง มุดเข้าไปอยู่ในกลด แล้วก็หยุดร้องเพลงด้วย พอเข้ากลด ฤทธิ์เจ้าผู้มีเท่าไรๆ ลดไปตั้งเยอะ

ทำไมไม่ให้ดูการละเล่น? ก็เจ้าการละเล่นนะ ดูแล้วเป็นอย่างไร? การละเล่น เช่น ลิเก ละคร มันมีพระเอกมีนางเอก คนดูจะเป็นผู้ชายที่รูปชั่วตัวดำอย่างไรก็ตาม พอไปดูละครเข้า เดี่ยวเถอะอยากจะเป็นพระเอกขึ้นมาเชียว แล้วจากนั้นสองตาก็ส่ายหางนางเอกของตัวบ้าง ซึ่งเท่ากับบอกว่าการละเล่นทำให้คนที่ไม่มีคู่อยากจะมี ที่มีแล้วก็อยากจะมีเพิ่มเป็นอะไหล่

เพราะฉะนั้นหยุดร้องเพลง หยุดดูการละเล่นเสีย แม้ที่สุด การเขียนคิ้วทาปาก ประดับประดาเนื้อตัวด้วย เพชรนิลจินดาต่างๆ รวมทั้งน้ำมันใส่ผม น้ำหอมก็เลิกใช้ให้หมด

ทำไมต้องเลิก? หลวงพ่อหลวงพี่ลองนึกย้อนกลับไปเมื่อสมัยเป็นหนุ่มดูเถอะ ตอนเราแต่งตัวชะล่อเชียวนะ แต่งสำหรับจะดูเองหรือให้ชาวบ้านดู...ชาวบ้าน แล้วชาวบ้านที่หลวงพ่อหลวงพี่อยากให้เหลียวมาดูนะผู้หญิงหรือผู้ชาย? ผู้หญิง จะให้เขาดูว่าอย่างไร? ดูว่าล่อเหมือนกันนะ ไซ้ไหม? ...หุ่่นยังกับอึดก็ยังไม่คิดว่าฉันล่อ พอ

นึกว่าฉันหล่อ นั่นแหละๆ ที่ไม่มีคู่ก็อยากมี มีแล้วก็อยากได้อะไรเพิ่ม

เพราะฉะนั้นเลิกหล่อ ไม่ต้องไปใช้ของที่ทำให้มันนึกว่าฉันหล่อ ซึ่งก็เป็นวิธีตัดเสปิงกามนั่นเอง พุดไปแล้วถึงต้องห้ามในศีลข้อที่ ๗ นี้ ล้วนแต่ของฟุ่มเฟือยทั้งนั้นเลย พอดัดของฟุ่มเฟือยออกไป งบค่าใช้จ่ายก็จะเหลือ งบนี้แหละจะได้นำไปใช้ทำบุญทำทานต่อ

หลวงพ่หลวงพี่ต้องพยายามเทศน์ให้โยมรู้ว่าค่าเขียนคิ้วทาปาก ค่าตัวลูกทุ่งลูกกรุงของโยม คืองบประมาณในการทำทาน หรืองบการลงทุนให้ได้บุญติดตัวไป และทำให้พระศาสนายังดำรงอยู่ต่อไปได้อีกยาวนาน

เพราะฉะนั้น ใครมาถึงวัดแล้ว ท่านพยายามสนับสนุนให้ถือศีลให้ได้ ยิ่งถ้าให้ไปนอนอยู่ในกลดได้ จะยิ่งทำให้เขาได้คิดเร็วขึ้น

ศีลข้อที่ ๘ ไม่ให้นอนฟูกหนาๆ นิ่มๆ ใครถือข้อนี้ได้อีกข้อก็หมดห่วง ทำไมล่ะ? ปัดโร้! ถ้าหลวงพ่หลวงพี่ลองได้นอนฟูกหนาๆ นิ่มๆ ป่านนี้สึกหมดแล้ว อยู่ไม่ได้ มันหนานักมันนิ่มนัก เป็นไง? ก็ไม่อยากตื่น ตื่นแล้วก็ไม่อยากลุก พอไม่ลุก พลิกไปพลิกมาเดี๋ยวก็คิดเรื่อยเปื่อย แหม...เรานี้มันน่าสงสารมานอนอยู่คนเดียว...คิดไม่นานหรอก? เดี่ยวพระก็สึกหมด

เพราะฉะนั้นเป็นพระนอนกับเสื่อนะดีแล้ว กามไม่กำเริบ แล้วญาติโยมถือศีลข้อนี้ดีอย่างไร? ดี ยิ่งหน้าหนาวถือศีลนี้ยิ่งดี ดีอย่างไรอยู่...หนาวเข้ากระดูกเลย นี่ตายจริง ฉันมีผ้าห่มตั้ง ๒-๓ ผืน ยังหนาวเข้ากระดูกอย่างนี้ แล้วคนที่อยู่ตามสลัมตามป่าเขาจะเป็นอย่างไรกัน หนาว เห็นใจคนจนแล้ว รุ่งขึ้นเช้าเท่านั้นแหละ รีบทำทานด้วยผ้าห่ม เมืองไทยพอหน้าหนาวจะมีผ้าห่มแจกกันทุกปี ก็มาจากอิทธิพลของศีล ๘ นี้เอง

แล้วในกรอบของศีล ๘ นี้ศีลข้อที่ ๓ ก็เปลี่ยนจากกาเม-
สุมิฉฉาจารา เป็นอพรหมจริยา คือการอยู่เยี่ยงพรหม คือไม่เกี่ยวข้อ
ด้วยเรื่องเพศ นี่คือการวางแผนครอบครัว ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า
วางแนวไว้ ไม่ต้องวิ่งไปหาคุณมีชัยหรอก พระพุทธองค์ทรงวางไว้ให้แล้ว
ครบครันหมดเลย

ที่ยกตัวอย่างมาให้ดูนี้ ก็เพื่อให้พระภิกษุทุกรูปได้เห็นชัดว่า ถ้า
เรารู้จักวิธีอธิบายแยกแยะธรรมะออกมาใช้ในชีวิตประจำวันให้
กับญาติโยมแล้ว แม้แต่หมวดธรรมะพื้นๆ ก็สามารถอธิบายให้เข้าถึง
จิตใจของญาติโยมได้ ไม่ว่าจะเรื่องอะไรก็ตาม เมื่อญาติโยมเห็นจริง
ตามที่พระคุณเจ้าทั้งหลายนำมาสอน เขาก็จะเกิดความเลื่อมใสใน
พระภิกษุ เลื่อมใสในพระพุทธศาสนา แล้วก็ช่วยกันทำนุบำรุง
ช่วยกันเผยแผ่พระพุทธศาสนาให้กว้างขวางออกไป หลวงพ่อ
หลวงพี่ก็ไม่ต้องเหนื่อยยากมากนัก

๓๕. ผู้หญิงขอบวช

ผู้หญิงจะบวชที่วัดพระธรรมกายได้หรือเปล่าคะ ?

คนถามคงหมายถึงการบวชชี ถ้าหมายถึงการบวชเป็นภิกษุณี ละก็บวชไม่ได้แล้ว เพราะไม่มีอุปัชฌาย์บวชให้ ที่วัดพระธรรมกายไม่มีการบวชชี

ฝ่ายหญิงที่รับเข้ามาเป็นเจ้าหน้าที่อยู่ในวัด เรียกว่า “อุบาสิกา” คือเป็นผู้ที่ปฏิบัติตนว่ารักษาศีล ๘ แต่ไม่ได้ปลงผมเหมือนแม่ชีทั่วไป และที่นี้ก็มีกฎระเบียบว่า ก่อนรับเข้ามาเป็นอุบาสิกาของวัด ต้องผ่านการอบรมเป็นธรรมทายาทหญิงเสียก่อน

ทำไมต้องตั้งกฎอย่างนี้ บอกตรงๆ ว่าผู้หญิงปกครองยาก ปกครองผู้ชาย หรืออบรมธรรมทายาทชายตั้ง ๑,๐๐๐ คน ยังไม่ยุ่งยากเหมือนอบรมธรรมทายาทหญิง ๑๐ คน

เพราะผู้หญิงมีเรื่องหยุ่มหยมมากเหลือเกิน ประเดี๋ยวก็มาฟ้อง “หลวงพ่อกำลังเปลี่ยนที่นอนแล้ว”

ทำไมล่ะ? “คนนอนข้างๆ เขากรนทั้งคืน นอนไม่หลับ”

ดูเอาเถอะเรื่องอย่างนี้ก็ต้องมาถึงหลวงพ่อกับด้วย ธรรมทายาทชายใครจะนอนกรนก็กรนไป คนข้างๆ พ่อกลับสบายไม่อยากจะตื่นเสียอีก แต่สำหรับผู้หญิงแค่นี้ก็มีเรื่อง

ความจริงน่าจะคิดกันบ้างว่าคนนอนกรน เขาอยากกรนเสียเมื่อไหร่ แล้วยังมีเรื่องจุกๆ จิกๆ กันอีก บางทีก็เดิน หน้าจ๋ามาฟ้อง “หลวงพ่อกำลังพูดกับเขาดีๆ เขายังไม่พูดกับหนูเลย” ก็ไม่รู้ไปเดือดร้อนอะไรด้วย เขาไม่พูดก็ช่างเขาปะไร ต้องเอามาฟ้องด้วย นี่ขนาดตั้งใจมาเข้ารับการอบรมด้วยตัวเองนะ ไม่มีใครบังคับมาเลย

เมื่อก่อนก็ไม่เข้าใจว่า ทำไมพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงตั้งกฎเกณฑ์ให้ภิกษุณีบวชได้ยากนัก พอรับผู้หญิงเข้ามาทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ในวัดได้พักหนึ่งถึงได้รู้ อ้อ...มันเป็นยังงี้แล้ว แต่ยังไงๆ อุบาสิกาก็ต้องมีที่วัดนี้ คงต้องคัดสักหน่อย ต้องวางกฎระเบียบให้รอบคอบ ที่ฟ้องเก่งๆ ไม่อยากได้นะ

ถ้าใครไม่อยากเป็นคนฟ้องเก่ง จนหลวงพ่อก็ไม่ไหวละก็ ฝึกสมาธิให้มากๆ นะ จะได้มีสติกำกับการกระทำอยู่ตลอดเวลา และทำให้ไม่คิดจับผิดคนอื่น

ถ้าจะจับผิด ก็ให้จับผิดตัวเอง เพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงตัวเองให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป

๓๖. ผู้หญิงขัดพระพุทธรูป ..บาปหรือไม่

ดิฉันถูกใช้ให้ทำความสะอาดพระพุทธรูปขนาดพระประธานในโบสถ์ แต่อยู่ในโรงพยาบาลซึ่งมีผู้สร้างไว้ให้ กรณีผู้ที่ทำความสะอาดเป็นผู้หญิง ต้องขัดถูพระพุทธรูปให้ขึ้นเงางามเป็นประจำทุกปี ในช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ ผู้ทำความสะอาดต้องใช้สัมมะขาม และ Brasso ขัดพระประธานองค์นั้น ถามว่าจะมีผลอย่างไรต่อผู้กระทำ จะเป็นบาปหรือเปล่าคะ ?

จะเป็นบาปได้อย่างไร คุณตั้งใจให้พระเป็นเงางาม มีแต่ว่าถ้าคุณทำเป็นประจำและคุณก็ตั้งใจทำจริง อย่างว่าแต่ชาติหน้าเลย แม้ชาตินี้ผิวพรรณของคุณจะมีแต่ฟ่องใสขึ้น เพราะว่าในใจของคุณมีแต่คิดจะให้พระพุทธรูปนั้นเงางามให้สะอาดให้ฟ่องใส ไม่มีฝุนละอองหรือจุดต่างดำเข้ามาเจือปน ใจคุณสว่าง ฟ่องใสนำไปก่อนแล้ว เพราะฉะนั้นหน้าตาผิวพรรณของคุณมันผืนอยู่ไม่ได้หรอก ต่อให้เป็นคนผิวดำ อีกไม่นานถึงดำก็ดำฟ่องน่ามอง ยิ่งภพชาติต่อไปจะเกิดมาสวย ผิวอย่างกับทองคำ

เกี่ยวกับเรื่องอานิสงส์ของผู้ทำความสะอาดสิ่งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับศาสนา มีอยู่วันหนึ่งคุณยายอุบลิกาจันทร์ ขนนกยูง คุณยายอาจารย์ของพวกเรา ท่านนั่งสมาธิบุญของพวกขัดห้องน้ำวัด คือห้องน้ำของวัดพระธรรมกายเราที่เห็นสะอาดๆ นี้ เราไม่ได้เอาคนงานที่ไหนมาขัดหรอกนะ เราได้อาสาสมัครจากพวกที่มาวัดนี้แหละ

พวกอาสาสมัครเหล่านี้พอฟังเทศน์ไปถึงตอนท้ายๆ สังเกตว่าเทศน์จะจบแล้ว คือฟังว่าเป็นบทสรุป หรือเริ่มสวดมนต์ทำวัตรเย็น เขาจะลุกออกไปก่อน ไปอาสาสมัครช่วยขัดห้องน้ำกัน ทุกห้องทางวัด

จัดอุปกรณ์การชดไว้ให้พร้อมอยู่แล้ว เขาจองคนละห้องๆ แล้วลงมือชดล้างอย่างเต็มอกเต็มใจ ๕-๑๐ นาที ก็เสร็จ สะอาดเกลี้ยงเกลาทีเดียว

วันหนึ่งเด็กๆ ก็ไปถามคุณยายว่า เขาจะได้านิสงส์อย่างไร จะได้บุญอะไรจากการชดห้องน้ำของวัดของพระ

คุณยายก็นั่งสมาธิเข้าที่ไปตรวจก็พบว่า ด้วยความที่เขามีจิตปรารถนาดี อยากจะให้ห้องน้ำสะอาด ใครเข้ามาใช้ก็ใช้ด้วยความสะดวกสบาย ในความคิดของเขามีแต่จะทำให้สะอาดๆ ความคิดอันนี้มันติดเข้าไปในใจของเขา แล้วผลบุญก็เกิดในใจของเขานั้นแหละ คิดถึงความสะอาด คิดถึงความผ่องใสมากเข้าๆ

คนพวกนี้ขณะมีชีวิตอยู่ จิตใจของเขานับแต่นี้ไป สะอาด ผ่องใส จะไม่หมกมุ่นในเรื่องถือเนื้อถือตัว เพราะขนาดส้วมสาธารณะอย่างนี้ เขายังน้อมเข้าไปชดล้างให้ ขึ้นชื่อว่าส้วม ใครก็มาถ่ายหนักถ่ายเบาด้วยกันทั้งนั้น แต่เขาไม่รังเกียจัดัดมานะความถือตัวออกได้ยอมไปชดส้วม

พอความมานะความถือตัวมันหลุดออกไปจากใจ ใจมันก็สว่างโพล่ง ใจสว่างโพล่งอย่างนี้เวลาใช้ตริภริกรรมะ จะสามารถเห็นแจ้งแทงทะลุได้มากกว่าคนอื่น และเข้าถึงธรรมะได้เร็วอีกด้วย

ยิ่งกว่านั้น ภพต่อไปเมื่อละจากโลกมนุษย์ ไม่ว่าเขาจะเป็นเทวดาหรือนางฟ้าก็ตาม **รัศมีกายของเขาจะสว่างกว่าเทวดานางฟ้าองค์อื่นๆ** พอเกิดมาเป็นมนุษย์อีกที ผิวพรรณจะผ่องใสนุ่มนวล ไปถึงไหน ก็พบแต่สถานที่ที่สะอาดสะอาด เพราะว่าเขาได้เพาะเชื้อความสะอาดไว้ตั้งแต่ชาตินี้

ในทางตรงกันข้าม ใครก็ตามถ้าเข้าห้องน้ำแล้วทำให้สกปรก ชี้เกียจราดน้ำล้าง พวกนี้เกิดก็ชาติๆ นอกจากเนื้อตัวผิวพรรณจะกระดำ

กระต่างแล้ว ยังมีกลิ่นตัวเหม็นสาบฉุนๆ อย่างกับกลิ่นห้องน้ำติดตัวไป
ระวังไว้ก็แล้วกัน

ในสมัยพุทธกาล มีกษัตริย์อยู่พระองค์หนึ่ง เป็นกษัตริย์ที่ผิด
จากกษัตริย์ทั่วไป คือมีพระปรีชาสามารถฉลาดเฉลียวดี อะไรๆ ก็ดี
ทุกอย่าง แต่ว่ารูปร่างอัปลักษณ์ ผิวพรรณหยาบกร้าน หน้าดำอย่าง
กับถ่านไปแถบหนึ่ง คือเป็นปานดำครึ่งหน้า ก็มีการวิพากษ์วิจารณ์กัน
ในหมู่พระภิกษุว่า พระองค์มีเวรมีกรรมอะไรกัน มีบุญได้เป็นถึงกษัตริย์
แต่ว่าหน้าดำเป็นปานขึ้นจัน ก็มีการระลึกชาติตามไปดู

ในที่สุดก็พบว่าภพในอดีตเป็นคนมีความปรารถนาดี ชอบทำ
บุญทำทาน ช่วยกิจการงานวัด ช่วยกิจการสงฆ์ โดยเฉพาะช่วย
งานโรงครัวของวัดมาก เข้าไปช่วยเขาหุงข้าวหุงปลาเลี้ยงพระ แต่ว่า
ไม่รักษาความสะอาดให้ดี ปล่อยให้ควนรมพระพุทธรูป รมศาลา รม
อะไรต่ออะไรในวัด ให้เลอะเทอะเประอะเปื้อนไปหมด แต่ก็มีความ
ปรารถนาดีมีใจเป็นบุญเป็นกุศล

เพราะฉะนั้น บุญที่ทำเอาไว้จึงส่งผลให้มาเป็นกษัตริย์ แต่
ความสะอาดที่ทำเอาไว้ก็ส่งผลมาในเวลาเดียวกัน หน้าเลยดำไปแถบ
หนึ่ง

นี่ก็คือคำตอบว่าทำไมบางคนหน้าเป็นปานดำ **หว่านพืชเช่น
ไรได้ผลเช่นนั้น** ถ้าเป็นไผ่เม็ดเล็กหน้อยก็ชุ่น้อยหน้อย ชนิดที่ว่าบาง
วันอารมณ์ดีก็ทำเสียดีทีเดียว วันไหนขี้เกียจก็ทำแบบชุ่นส่งไปเลย
จึงได้มาเป็นเม็ดเป็นไผ่เประอะหน้า เรื่องนี้ก็มึที่มาอย่างนี้แหละ ขอให้
ระมัดระวังกันให้ดีนะ

๓๗. เมาศพวันพระ

หลวงพ่อบ้างจริงหรือไม่ที่ว่า ห้ามเมาศพในวันพระ ?

ไม่จริง จะเมาวันไหนก็เมาได้

แต่มีข้อสังเกตว่า วันพระ โดยเฉพาะวัน ๑๕ ค่ำ พระภิกษุทุกรูปต้องลงโบสถ์ประชุมสวดพระปาฏิโมกข์กัน คือสวดทบทวนศีลของพระ เพราะฉะนั้นเวลาจะเมาศพ ถ้าไปเมาตรงกับเวลาที่พระท่านจะลงสวดปาฏิโมกข์ละก็ ท่านไม่มาสวดบังสุกุลศพให้หรอก

เพราะฉะนั้น เขาก็เลยหยุดเมาศพไปโดยปริยาย แต่ว่าถ้าบางแห่งเขาจัดเวลาให้ได้ เช่น วันนี้จะเมาศพวันพระ จำเป็นจริงๆ เลยถ้าอย่างนั้นบอกพระท่านล่วงหน้าได้ จะได้ขยับเวลาไม่ให้เกิดตรงกัน แต่ถ้าเวลาตรงกัน อย่งไรเสียพระภิกษุก็ต้องยึดพระวินัยของตัวเองไว้ก่อน ท่านจะต้องไปลงปาฏิโมกข์ งานอื่นต้องวางหมด

อีกประการหนึ่ง พิธีกรรมที่ยึดถือในการเมาศพ และแขกที่มาในงานมากมาย อาจรบกวนสมาธิของพระที่กำลังสวดพระปาฏิโมกข์ได้ ท่านจึงไม่นิยมเมาศพในวันพระ ๑๕ ค่ำ

เหตุผลเป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ถือเคล็ดอะไรหรอก

๓๘. WSKM ๔ หน้า

การที่ผมไม่เคยรพพรหม ๔ หน้า ไม่กราบไหว้ ผมจัดเป็นพวก
มิจฉาทิฎฐิหรือเปล่าครับ ?

คุณทำถูกแล้ว ความจริงพรหมนั้นมี แต่ไม่ใช่ ๔ หน้าอย่างที่
ช่างเขาปั้น ถ้าอยากรู้ว่าพระพรหมหรือกายพรหมเป็นอย่างไร คุณ
ต้องไปฝึกทำสมาธิให้ถึงดวงปฐมมรรค เอาใจสอดเข้าไปกลางดวงปฐม-
มรรคเรื่อยไป ไม่ช้าจะเห็นกายพรหมในตัวชัดเจน

กายพรหมนี้เกิดขึ้นด้วยอำนาจธรรมะ คือพรหมวิหาร ๔
ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ที่มีอยู่ในตัวเรา ไม่ใช่อยู่บน
ศาลนะ

๓๙. WS:INIS

การที่พระบางรูปปฏิบัติตนไม่เหมาะกับการเป็นพระ ทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาในพระพุทธศาสนา เรื่องนี้ทำไมพระผู้ใหญ่ไม่จัดการให้เด็ดขาดลงไปเสียที่ครับ ?

ก็เคยได้ยินประชาชนบ่นกันว่า พระบางรูปบิดบาตแข่งกันบ้าง มารยาทไม่ดีบ้าง ความประพฤติไม่ดีบ้าง อะไรทำนองนี้ เรื่องนี้ไม่ใช่พระเถระผู้ใหญ่ดูดยไม่แก้ไข ท่านพยายามแก้ไขอยู่ แต่ว่าแก้ไขไม่ตก เพราะมันไม่ใช่เรื่องที่ทำได้ง่ายๆ

สมมติว่า นาย ก. นาย ข. อยู่ๆ ก็โกนผมแล้วห่มจีวรเอาเอง เข้าซั้ก็เดินอุ้มบาตรเรียไรเงินชาวบ้าน พอสายก็เอาจีวรออก นั่งกินเหล้ากัน เจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอรู้เข้า ท่านก็ไปแจ้งตำรวจ ถ้าตำรวจไม่ใส่ใจ พระท่านก็ทำอะไรไม่ได้ คนพวกนี้ถ้าไม่ทำประเจิดประเจ้อจริงจั่ง ก็รอดหลุดตาไปได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเขาข้ามถิ่นมาเราก็ไม่รู้ว่าเขาบวชจริงหรือบวชปลอม

ในกรณีที่เขาบวชมาจริงๆ แต่มีความประพฤติไม่ดี ทำผิดวินัยจนถูกจับสึก จับสึกที่นี้เขาก็ไปบวชใหม่ที่อื่นอีก จะทำอย่างไร จับสึกเดียวก็มาบวชอีก นำปวดหัวเหมือนกัน

แล้วอีกอย่างหนึ่ง สมมติหลวงพ่อบีนี้มีอายุ ๔๗ ปี โดยการศึกษา โดยความประพฤติ ดูแล้วไม่เสียหายอะไร ถ้าพระผู้ใหญ่ท่านเกิดให้หลวงพ่อไปคอยจับพระเถระ หลวงพ่อก็คงไม่เอา ถ้าเป็นพระในวัดของเราเอง หลวงพ่อก็พอจะดูแลให้ดีได้ แต่ถ้าเป็นพระวัดอื่นก็ไม่เอาด้วย เรื่องนี้ไม่สนุกหรอกนะ

พวกที่ทำผิดๆ ทำไม่ดีไม่งามอะไรนั้นนะ ถ้าถือตามความผิดทางโลก ก็ไม่มากพอให้ตำรวจจับ ตำรวจเขาก็ลำบากใจ ไม่อยากมายุ่งด้วย

ทางแก้ไขให้เกิดเรื่องแบบนี้ก็คือ ให้การศึกษาที่ถูกต้องแก่ประชาชนให้มาก และถ้าเจอพระที่ประพฤติผิดๆ ก็อย่าไปทำบุญตักบาตรให้ หรือไปสนับสนุน เมื่อไม่มีใครสนับสนุน ไม่ใส่บาตรให้ พวกพระเกเรก็อยู่ไม่ได้เอง ในที่สุดก็ต้องสึกไปนะ

๔๐. พระไตรปิฎกในสายตาฝรั่ง

ทำไมฝรั่งบางคนเก่งพระไตรปิฎก แต่ไม่ยอมเป็นชาวพุทธ ?

เมื่อปีพ.ศ.๒๕๒๙ อาตมาได้เดินทางไปยุโรป ไปที่เมืองอ็อกฟอร์ดและเคมบริดจ์ เนื่องจากวัดพระธรรมกายได้ส่งพระภิกษุรูปหนึ่งไปเรียนวิชาบาลีสันสกฤต อยู่ที่มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด เหตุที่ส่งไปเรียนที่อังกฤษ ก็เพราะว่าตั้งแต่อังกฤษเข้าไปปกครองอินเดียแล้ว ได้ครูอินเดียเก่งๆ มาไว้ที่มหาวิทยาลัยนี้มาก เพราะฉะนั้นผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาบาลีสันสกฤต ขณะนี้ไม่ได้อยู่ในอินเดีย แต่อยู่ในอังกฤษ เป็นคนอังกฤษ

เหมือนภาษาล้านนาขณะนี้หาคนไทยที่เก่งภาษาล้านนาจริงๆ ไม่ได้แล้ว ผู้เชี่ยวชาญภาษาล้านนาขณะนี้กลับเป็นชาวเยอรมัน เพราะคนไทยเรียนแล้วไม่รู้จะเอาไปทำไมหาकिनอะไร คนไทยที่เก่งภาษาล้านนา ก็ตายไปเมื่อ ๔-๕ ปีที่แล้ว ก่อนตายไม่กี่ปี เขาอยากจะทำวิทยานิพนธ์ก็เลยเปิดรับสมัครเรียนภาษาล้านนา แต่ไม่มีคนไทยคนใดคิดจะเรียน คนเยอรมันกลับบินมาเรียน เพราะฉะนั้นตอนนี้ถ้าใครอยากจะเรียนภาษา ล้านนาให้คล่องแคล่ว ก็ต้องไปจ้างครูเยอรมันมาสอน

ผู้เชี่ยวชาญพระไตรปิฎกขณะนี้ ไม่ใช่ชาวพุทธ แต่เป็นชาวคริสต์อยู่ที่มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ดบ้าง เคมบริดจ์บ้าง **แต่เขาเชี่ยวชาญในลักษณะที่เป็นอักษรศาสตร์ไม่ใช่ในเชิงพุทธศาสตร์** ที่มหาวิทยาลัยอ็อกฟอร์ด ซึ่งพระจากวัดพระธรรมกายไปเรียนนั้น อาจารย์ของท่านเป็นประธานสมาคมภาษาบาลีแห่งโลก แต่เขานับถือศาสนาคริสต์ ใครอยากรู้เรื่องอะไรในพระไตรปิฎกท่านบอกได้หมด บอกข้อบอกหน้าให้ด้วย แทบจะบอกบรรทัดให้ด้วยซ้ำๆ คุยไปคุยมาเขาเปลอพุดออกมาว่า

ตั้งแต่เขาศึกษาคัมภีร์โบราณ และวรรณคดีที่ว่าเยี่ยมทั้งหลายมาทั่วโลก ก็เพิ่งจะพบว่าพระไตรปิฎกนี้แหละ ที่เป็นวรรณคดีที่เยี่ยมที่สุดในโลก

เขามองพระไตรปิฎกเป็นอักษรศาสตร์เป็นลีลาการเขียนเป็นวรรณคดี ไม่ได้มองว่าเป็นคัมภีร์เป็นความเชื่อในพระพุทธศาสนา

ทำไมเขามองอย่างนั้น ก็เพราะเขาไม่มีต้นแบบ ไม่มีตัวอย่างบุคคลให้ดูนั่นเอง

ยกตัวอย่าง เช่น ชันติ แปลว่า “ความอดทน” ความอดทนที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ นั่น อดทนขนาดไหน ในพระไตรปิฎกเขียนว่าท่านอดทนข้ามภพข้ามชาติ ชนิดที่ใครมาแล้วเนื้อเถื่อกระดูกก็ไม่โกรธ พวกยุโรปไม่ยอมเชื่อ บอกว่าเป็นนิทานประโลมโลก เป็นไปไม่ได้ที่คนถูกแล้วเนื้อแล้วไม่โกรธ แต่จริงๆ แล้วมี พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราเคยมีชีวิตอยู่จริงในโลกเป็นบุคคลตัวอย่าง เป็นต้นแบบไว้แล้ว

เรื่องนี้ย่อว่าแต่ฝรั่งไม่เชื่อเลย แม้พวกเราชาวพุทธเองนี่แหละ ขนาดศึกษารรณะกันมาอย่างดี บางคนยังอดแคลงใจไม่ได้ว่าทำได้จริงหรือ เพราะไม่เคยเห็นตัวอย่าง เช่น พอมาถึงยุคนี้พวกเราหลายๆ คนก็ซักสงสัยในใจว่า เอ..ในโลกนี้มีคนรักษาศีล ๕ ได้จริงหรือ เรื่องนี้ขอยืนยันว่ามีคนรักษาศีล ๕ ได้จริง

ก่อนหลวงพ่อกจะมาบวชก็รักษาศีล ๕ มาก่อน พอรักษาศีล ๕ ได้ ก็ลองรักษาศีล ๘ พอรักษาศีล ๘ ได้สำเร็จ ก็ดูว่าถ้าจะรักษาศีล ๒๒๗ ละจะสู้ไหวไหม ไม่ใช่ปู่ป๊า มารักษาศีล ๒๒๗ เลย ก็ต้องไต่อันดับมาเหมือนกัน เหมือนกับชิงแชมป์มวยนั้นแหละ จะเป็นพระ ถ้ารักษาศีล ไหวก็ไม่บวช ถ้าไหวก็จะสู้ต่อ ทดลองมาอย่างนี้

จนบัดนี้เชื่อมั่นแล้วว่า สามารถครองความเป็นพระภิกษุได้ตลอดชีวิต เพราะฉะนั้นจึงได้เชื่อมั่นการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าจริงแท้แน่นอน

๔๑. พระบรมสารีริกธาตุ

ผมอยากทราบเรื่องราวพระบรมสารีริกธาตุ หรือพระธาตุเกิดขึ้นมาได้อย่างไร เราจะทราบได้อย่างไรว่าเป็นของจริง และมีผลอย่างไรต่อผู้มีไว้บูชาครับ ?

พระบรมสารีริกธาตุ หมายถึงอัฐิของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ปรินิพพานไปแล้วก็ถวายพระเพลิงกัน วันที่พระองค์จะปรินิพพานพระองค์ทรงอธิษฐานว่า ให้อัฐิของพระองค์ส่วนที่เป็นกระดูก จะเป็นฟืน หรือจะเป็นส่วนไหนก็ตาม ให้แตกออกเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย ๘๔,๐๐๐ ชิ้น ตามจำนวนข้อพระธรรมที่มีตรัสไว้ ซึ่งปรากฏต่อมาในพระไตรปิฎก ๘๔,๐๐๐ ข้อ

ลักษณะของพระบรมสารีริกธาตุที่จะพอสั่งเกตเห็นได้ชัดๆ คือมีลักษณะคล้ายมุก ที่วัดพระธรรมกายมีอยู่จำนวนหนึ่ง หลวงพ่อคิดว่าจะเอามาให้พวกเราได้เห็นกันชัดๆ ได้บูชากันชัดๆ เมื่อสร้างมหาธรรมกายเจดีย์เสร็จ

ส่วนที่ถามว่าทำไมจึงใสเหมือนมุก ก็บอกว่าเพราะธาตุของพระองค์ถูกกลั่นบริสุทธิ์แล้วจริงๆ เมื่อพระองค์ยังทรงพระชนม์ คือยังมีชีวิตอยู่ ธาตุที่ประกอบเป็นร่างกายก็บริสุทธิ์จนมีรัศมีแผ่ออกมารอบพระวรกายข้างละวา

มีบันทึกว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบางพระองค์ ในอดีต มีรัศมีแผ่ออกถึงข้างละ ๑ โยชน์ คือประมาณ ๑๖ กิโลเมตร บางพระองค์ข้างละ ๑๐ วา บางที ๒๐ วา ซึ่งก็แล้วแต่บารมีของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์นั้นๆ เพราะว่าแต่ละพระองค์ทรงสร้างบารมีมาไม่เท่ากัน

อย่างไรก็ตาม ถ้าธาตุภายในบริสุทธิ์ก็หมายความว่า แม้แต่กระดูกก็จะบริสุทธิ์ตาม ส่วนพวกเรานี้ก็เลยยังหนาอยู่ มีโลก โกรธ หลงอยู่อีกเยอะ กระดูกของเราเมื่อเผาแล้ว เขาเอามากองรวมกับกระดูกแพะ บางที่ยังแยกความแตกต่างไม่ออก เพราะมันมีลักษณะใกล้เคียงกันมาก

ส่วนพระธาตุ หมายถึงอัฐิของพระอริยสงฆ์ นับตั้งแต่อัฐิของพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์ อัฐิของท่านเหล่านี้ก็ยังต่างจากอัฐิของพวกเราอีกนั่นแหละ คือหลังจากที่เขาประชุมเพลิงแล้ว อัฐิของท่านจะมีลักษณะกึ่งหินกึ่งกระดูก แต่ไม่ใช่ Fossil และอัฐิแต่ละชั้นก็มีลักษณะเฉพาะๆ ของท่าน

พระอรหันต์แต่ละท่าน ก็มีลักษณะพระธาตุต่างกัน เพราะสร้างบุญสร้างบารมีมาไม่เหมือนกัน

ส่วนของพวกเราเนื่องจากทำบาปไว้มาก พอตายแล้วเขาเอากระดูกไปกองรวมกับกระดูกสัตว์เมื่อไร ก็แยกแทบไม่ออก แต่ว่าถ้าตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป นั่งสมาธิให้ดี รักษาศีลไม่ให้ขาด กระดูกจะเริ่มเปลี่ยนสภาพตั้งแต่ตอนยังมีชีวิตอยู่ พอตายแล้ว แม้อัฐิไม่ถึงกับเป็นพระธาตุอย่างพระอรหันต์ท่าน แต่ก็มีความวิเศษ เรื่องนี้เคยเจอมาแล้ว

พระภิกษุบางรูป แม่ชีบางท่านที่ตั้งใจรักษาศีลอย่างดีเยี่ยม นั่งสมาธิมาอย่างดีเยี่ยม เมื่อท่านตายแล้ว พอเอาร่างนำไปเผา อัฐิของท่านมีลักษณะคล้ายเป็นพระธาตุ แต่ยังไม่เต็มที อย่างนี้เคยเจอ ดังนั้นขอให้ตั้งใจนะ รักษาศีล ๘ ให้ดี นั่งสมาธิมากๆ เมื่อตายแล้วอัฐิจะค่อยๆ เปลี่ยนสภาพไป ที่เปลี่ยนก็เพราะชั้น ๕ ได้บริสุทธิ์ขึ้นมาตามลำดับงั้นละ

เขาเก็บพระบรมสารีริกธาตุ และพระธาตุเอาไว้ทำไม ?

เขาก็เก็บไว้กราบไหว้บูชา **ถามว่ากราบไหว้บูชาแล้วได้อะไรก็ได้เกิดความสุข** บางคนพอมารับพระบรมสารีริกธาตุเข้าก็ได้คิด อ้อ..นี่กระดูกของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า โอ้โฮ..ใส..ใส่ยังกับไข่มุก มองแล้วเกิดความรู้สึกประทับใจมากกว่าจะรังเกียจว่านี่เป็นกระดูก อย่างเราเห็นไข่มุก เรายังชอบใจว่า แหม..ไข่มุกสวยจริงๆ ไข่มุกเกิดจากน้ำลายในตัวสัตว์ เรายังเชิดชูเอามาทำเครื่องประดับราคาแพง แต่ว่าพระบรมสารีริกธาตุบางองค์ใสมากกว่าไข่มุก เห็นแล้วเกิดความรู้สึกไม่ว่าชิ้นเล็กชิ้นใหญ่ ที่มีลักษณะคล้ายๆ กับเมล็ดข้าวสารหักก็มี คล้ายเมล็ดพันธุ์ผักกาดก็มี ชิ้นเล็กๆ สวยๆ

พอเห็นแล้วใจมันฟู ทำให้อยากทำความดีตามท่าน อยากจะให้ท่าน **รักษาศีล เจริญภาวนาตามท่าน** เกิดกำลังใจว่า อ้อ..คนที่ทำความดีเต็มที่จริงๆ นี่ แม้แต่กระดูกยังเปลี่ยนไปในทางดีหมด ความดีที่ท่านทำได้เข้าไปกลั่นธาตุให้บริสุทธิ์ขึ้น แม้ที่สุดกระดูกของพระอรหันต์ซึ่งมีความบริสุทธิ์หย่อนลงมาตามส่วน เมื่อเผาแล้วอัฐิธาตุของท่านยังมีคุณประโยชน์ คือเมื่อเราเห็นแล้วก็ยังก่อให้เกิดศรัทธาที่จะประพฤติปฏิบัติธรรมตามอย่างท่าน

บางท่านที่อยากทราบว่าพระธาตุที่ตนมีอยู่เป็นของจริงหรือไม่ตอบว่าเชื่ออยากจริงๆ จะจริงหรือไม่จริง ก็เชื่อไปก่อนก็แล้วกัน แล้วฝึกสมาธิไปเรื่อยๆ จนกระทั่งถึงธรรมกายในตัวแล้วค่อยไปดู เพราะว่าถ้าเรามาคิดเสียตอนนี้ว่าไม่จริง ใจมันเลยห่อเหี่ยว เลยขี้เกียจปฏิบัติธรรม

แม้คนที่เชื่อก็ต้องระวัง ไม่ใช่คิดเชื่อแต่เพียงว่า เต็มนี้เรามีของจริงแล้ว บุญของเราคงมากพอแล้ว จึงมีของดีของจริงมาอยู่ด้วยต่อไปนี้สมาธิไม่ต้องปฏิบัติก็ได้ เอาแต่ไหว้ๆ ก็พอ ถ้าคิดอย่างนั้นละก็

ได้ชื่อว่าประมาทและผิดแล้วนะ ให้ตั้งใจปฏิบัติธรรมต่อไปเรื่อยๆ

พระธาตุที่เราถืออยู่จะจริงหรือไม่จริง เราก็ทำถูกแล้ว ได้ปฏิบัติบูชาแล้ว ถ้าหากของนั้นไม่จริงก็แล้วไป แต่ของจริงคือการปฏิบัติบูชาได้เกิดขึ้นแก่เราแน่นอน กราบของไม่จริง จนได้ของจริงเกิดขึ้นในตัว คุ่มเกินคุ่มนะลูก

แต่มีอีกวิธีหนึ่งที่เคยใช้ได้ผลมาแล้ว คือให้อาพานมาลักใบพานแก้วก็ได้ เอาผ้าขาวปูลงไป หาเจดีย์เล็กๆ ที่ทำด้วยไม้มาลักกองคี่ ซึ่งวางขายตามร้านขายเครื่องสังฆภัณฑ์นั้นแหละ ปิดฝาวงไว้บนพานแล้วเอาดอกไม้ อาจจะเป็นดอกมะลิก็ได้ บูชาทุกคืน แล้วก็นั่งสมาธิด้วยพร้อมทั้งอธิษฐานว่า

“ด้วยความตั้งใจปฏิบัติธรรมของข้าพเจ้า ขอให้พระบรมสารีริกธาตุ รวมทั้งพระธาตุด้วย จะอยู่แห่งหนตำบลใดก็ตาม ขอให้เสด็จมาอยู่ในเจดีย์ของข้าพเจ้า”

ทำอย่างนี้สักวันหนึ่งจะได้สมใจ เพราะเคยได้มาแล้ว ทั้งๆ ที่เจดีย์ปิดฝาอยู่ที่นี่แหละ มีพระภิกษุรูปหนึ่งฝึกสมาธิมาโล่งๆ กันนี้แหละ แต่ท่านอายุมากกว่าหลวงพ่อดอนนั้นเรายังไม่ได้บวชเป็นพระทั้งคู่ วันหนึ่งก็นั่งสมาธิด้วยกันที่บ้านของท่าน หลังคาบ้านเป็นสังกะสี นั่งสมาธิแล้วก็อธิษฐานว่า ขอให้พระธาตุหรือพระบรมสารีริกธาตุเสด็จมาโปรดเราทีเถอะ เราอยากเห็นของจริงว่าเป็นอย่างไร นั่งสมาธิกันมาอย่างนั้นประมาณสักครึ่งปี

มีวันหนึ่งขณะกำลังนั่งสมาธิอยู่ เกิดเสียงดังกราว เหมือนใครเอาทรายขว้างมาบนหลังคาบ้าน เราก็ไม่สนใจ ครั้นพอเลิกนั่ง ลืมตาขึ้นกราบพระ พอกราบพระเสร็จ ก็เห็นมีพระธาตุตกอยู่ที่พื้นหลายองค์ จะว่าใครขว้างเข้ามา แต่ดูแล้วหลังคาบ้านก็ไม่ได้ทะลุ นี่ก็เป็นเรื่องแปลกที่เคยพบเห็นมาแล้วด้วยตัวเอง

เล่ากันว่า บางคนลืมนดาขึ้นมา อ้าวพระธาตุมาอยู่ในมือ...มีอีกคนตอนนี้บวชแล้ว ท่านก็อธิษฐานต่อไปว่า “ที่ตกอยู่กับพื้นนี้ของแท้หรือไม่ก็ไม่รู้” ดุลิขนาดมาเองอย่างนั้นแหละ แท้หรือไม่แท้ยังไม่มั่นใจ ท่านอธิษฐานใหม่ ว่า “ถ้าเป็นของจริงขอให้อยู่บนหัวเลย” ท่านเป็นคนหัวล้าน ซึ่งอะไรก็ตามยากจะไปติดหัวท่านได้

ท่านอธิษฐานแล้วก็ลงกราบ พอก็ลงกราบพระธาตุก็หล่นลงมาจากหัวองค์หนึ่ง ท่านก็เลยคว้ามาเก็บไว้ ขนาดหัวล้านนี้แหละ ยังติดได้ แปลกไหมล่ะ

หลวงพ่อบอกแล้วอย่าเพิ่งเชื่อว่าเป็นอย่างนี้จริงๆ ไปทดลองทำดูเองก็แล้วกัน เพราะได้ทำกันจนได้ผลอย่างที่ว่า หลวงพ่อเองเมื่อก่อนบวชก็ไม่เชื่อ คุณป้าของหลวงพ่อบอกให้ทำ ท่านบอกว่ขนาดเจตีย์ปัดๆ อย่างนี้ ป้ายังได้เลย แต่ของท่านได้มาแต่พระธาตุ ส่วนพระบรมสารีริกธาตุท่านยังไม่เคยได้ ตอนท่านเอามาให้ดู สมัยนั้นหลวงพ่อยังไม่เชื่อนะ เลยชั้ดคอป้าออกไปว่า

“ฮื่อ ป้าหลอกใครก็หลอกเถอะ มาหลอกคนอย่างผมไม่ได้หรอก” ว่าป้าไปเสียอีก ป้าก็ไม่รู้จะเถียงอย่างไร ท่านไม่ได้เรียนหนังสือเถียงสู้เราไม่ได้ แต่วันหลังพอได้กับตัวเอง ถึงได้เชื่อ อ้าว...มันเป็นจริงๆ เพราะฉะนั้นไปลองทำดูก่อน อย่าเพิ่งเชื่อ และก็อย่าเพิ่งปฏิเสธ

ในโลกนี้มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เราไม่เคยทราบ ไม่เคยรู้ ไม่เคยเห็นมาก่อน แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าสิ่งนั้นจะอยู่ในวิสัยที่เราจะรู้ได้ แต่การที่จะอยู่ในวิสัยที่เราจะรู้ได้ ก็ต้องอาศัยการฝึกฝนตนเองอย่างยิ่งยวดเหมือนกัน ไปลองดูเถอะ คงไม่เกินความสามารถ และสติปัญญาของเราไปได้ หากว่าเราได้ทุ่มเทชีวิตและสติ ปัญญา ลงไปจริงๆ

๔๒. พระปกครองพระ

กรรมการศาสนา มีหน้าที่ปฏิบัติอย่างไรในเรื่องการปกครองพระ ?

ข้อนี้ไม่ใช่ไม่ยากตอบ แต่ขอไม่ตอบ เพราะไม่อยู่ในฐานะ แม้กรรมการศาสนาเองจะใช้คำว่ากรรมการศาสนาปกครองพระ ก็พูดได้ไม่เต็มปาก เพราะจริงๆ แล้วตามพระวินัย การปกครองสงฆ์จะอยู่ในลักษณะให้อยู่ร่วมกันด้วยความเคารพ แบบพอกับลูก

ยกตัวอย่างเราโตเป็นผู้ใหญ่ แต่งงานมีครอบครัวแล้ว เวลาทำอะไรไม่ถูกไม่ควร คุณพ่อคุณแม่เตือน เราเคารพท่านเราก็ทำตาม ถ้าเราไม่เคารพเราก็ไม่ทำตาม ท่านจะมาทำอะไรเราได้ อย่างมากท่านก็ถอนใจ บอกว่าโตๆ กันแล้วไปรับผิดชอบกันเองก็แล้วกัน

พระภิกษุก็เช่นกัน พระอุปัชฌาย์บวชให้พระใหม่แล้ว ช่วงเวลาระหว่าง ๕ พรรษาแรกท่านก็ให้การอบรมดูแล ต่อจากนั้นถ้าพระลูกศิษย์จะไปสร้างวัดเอง ก็แยกตัวไป ถ้าเขาเคารพนับถือพระอุปัชฌาย์ เขาก็มาปรึกษา ถ้าไม่มาก็ไม่รู้จะทำอย่างไร

ส่วนกรรมการศาสนาจะมีหน้าที่อย่างไรเกี่ยวกับพระ คุณต้องไปหาอ่านระเบียบปฏิบัติ และหน้าที่ของกรรมการศาสนาเอาเอง หน่วยงานนี้สังกัดกระทรวงศึกษาธิการนะ

๔๓. พระพุทธรูปลีลา

พระพุทธรูปบางองค์นั่งวางมือไว้บนตักข้างหนึ่ง อีกข้างหนึ่งไว้ที่เข่า คอว่าบ้างหงายบ้าง และบางองค์ก็เอามือไว้ที่อก ท่าทางต่างๆ กันอย่างนี้ หมายถึงอะไรคะ ?

จริงๆ แล้วการสร้างพระพุทธรูปในยุคต้นๆ หลังพุทธปรินิพพานไม่นานนัก ก็คือการจำลองเอาพระธรรมกายในตัวออกมา แต่มายุคหลังเขาเรียกว่าปั้นเอาไว้เล่น คือประดิษฐ์ทำโน้นทำนี้ ว่ากันไป ในลีลาต่างๆ เรียกตามภาษาช่างศิลป์ว่า “ปาง” เช่น ปางสมาธิ จะคอว่ามือหงายมือก็ปั้นกันไปต่างๆ นานาตามที่พุทธประวัติกล่าวไว้ เช่น นั่งเอามือซ้ายไว้บนตัก มือขวาไว้ที่เข่า หรือนั่งขัดสมาธิ

ตามธรรมดาพระพุทธรูปนั่งสมาธิ ก็ต้องวางมือขวาทับมือซ้าย นิ้วชี้มือขวาจรดนิ้วหัวแม่มือซ้าย เท้าขวาทับเท้าซ้าย **พระนั่งสมาธิจะท่าลักษณะนี้เป็นเครื่องบอกให้รู้ว่า พระธรรมกายในตัวของเราที่อยู่ในตัวจริงๆ ท่านนั่งขัดสมาธิทำนี้** เพราะฉะนั้นเวลาเรานั่งสมาธิเราจึงควรนั่งตามแบบพระธรรมกายในตัวของเรา

คราวนี้จากการที่มีเรียนพุทธประวัติกัน ผู้เรียนก็เกิดนึกถึงอิริยาบถต่างๆ ของพระพุทธรองค์เมื่อทรงกระทำกิจต่างๆ แล้วก็ปั้นพระพุทธรูปในอิริยาบถนั้นๆ ขึ้นมา พระพุทธรูปที่มีอิริยาบถมือขวาวางบนหัวเข่า และนิ้วชี้ให้ชี้ลงที่แผ่นดิน ส่วนมือซ้ายวางไว้ที่หน้าตัก เขาเรียกว่าพระพุทธรูปปางมารวิชัย ปาง แปลว่า **เมื่อ**

ที่มาของปางนี้ก็มีการเล่าว่า เวลามารมาผจญ มันจะมาไล่ที่ให้พระพุทธรองค์ลุกจากรัตนบัลลังก์ ที่โคนต้นพระศรีมหาโพธิ์ พระองค์ก็บอกว่ารัตนบัลลังก์นี้เป็นของพระองค์ แต่พญามารก็บอกว่าเป็นของ

มัน แล้วก็ถามว่าพระองค์มีพยานไหม พญามารก็ชี้ว่านี่ไงพยาน พรรคพวกที่มาที่นี่เป็นพยานของมันทั้งหมด

มันถามว่า “พระสมณโคดมพยานมีไหม?”

ก็ทรงนั่งอยู่องค์เดียวจะไปเอาพยานที่ไหน พระองค์จึงตอบว่ามีแต่แผ่นดินเป็นพยาน แล้วก็ทรงชี้ลงไปที่ดิน พญามารก็เลยทำอะไรพระองค์ไม่ได้

ในที่สุด มันก็แพ้ไปด้วยอำนาจบารมีของท่าน เพราะเหตุนี้จึงเกิดพระพุทธรูป ปางมารวิชัยขึ้นมา นั่งอยู่ในท่าดังกล่าวแล้ว

อย่างไรก็ตาม ที่มีปางอะไรมากมายนั้นนะ เป็นเรื่องของความคิด หรือจินตนาการในเชิงศิลปะของศิลปินช่างปั้นในยุคหลังทั้งนั้น คืออ่านประวัติว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อครั้งยังทรงพระชนม์อยู่ ทรงทำอะไรๆ บ้าง เขาก็นึกคิดประดิษฐ์เอา ก็ตามแต่อัธยาศัยของเขา

๔๔. พระธรรมกายเป็นพระประธาน

ทำไมพระประธานของวัดพระธรรมกาย จึงไม่เหมือนพระประธานของวัดอื่นๆ ในลักษณะรูปร่างและความหมาย ?

พระประธานในโบสถ์วัดพระธรรมกาย ได้ปั้นขึ้นโดยจำลองเอา **พระธรรมกายในตัว** ออกมา คือ พวกเราพอเข้าถึงพระธรรมกายในตัว แล้วก็เห็นองค์ท่านเป็นอย่างนี้ แต่ว่าแน่นอนที่จำลองออกมานี้ ถ้ามองเหมือนกีเปอร์เซ็นต์ ตอบว่าโดยลักษณะโครงสร้างก็ประมาณ ๖๐-๘๐ เปอร์เซ็นต์เข้าไปแล้ว แต่ว่าเนื่องจากเป็นวัสดุหยาบนอกตัว จะให้ใสเป็นแก้วเหมือนพระธรรมกายในตัว เรายังทำไม่ได้ ก็คงได้ อย่างที่เห็นนี้แหละ แต่ก็พยายามที่จะเก็บรายละเอียดให้ยิ่งขึ้นไป

ช่างปั้นพระที่อื่นเขาไม่ได้นั่งสมาธิ หรือนั่งก็วางใจไม่ค่อยถูก ส่วน เขาก็เลยไม่เห็นพระธรรมกายในตัว เมื่อไม่เห็นก็ไม่รู้จัก เขาก็ปั้นพระพุทธรูปตามแต่เขาจะจินตนาการกันไป หลากๆ แห่งทีเดียวที่ปั้นผิดพุทธลักษณะ เช่น เกตุต้องเป็นดอกบัวตูม ก็ทำเป็นเปลวเพลิง ยาวตั้งคอก พระกรรมหรือหูของพระพุทธรองค์งามมาก ใบหูใหญ่กว่าของพวกเรา แต่ก็มีส่วนกับพระพักตร์ ช่างปั้นไปอ่านตำราว่าหูของพระองค์ใหญ่ยาวกว่าคนอื่น ก็จินตนาการว่ายาวไปถึงไหล่ นั่นไม่ใช่ทุกคนแล้วนะ

เราพยายามจะอธิบาย เพื่อให้ช่วยกันแก้ไขให้ตรงตามพุทธลักษณะที่แท้จริง แต่ว่าเนื่องจากผิดจนเคย พอเจอของถูกเข้า จึงสงสัยไม่แน่ใจ ของจริงเป็นอย่างนี้ ค่อยๆ ฝึกไปเถอะ อีกหน่อยพอฝึกใจใสสว่าง จนใช้ใจดูกายในตัว เห็นชัดละเอียดดีแล้ว มาช่วยกันปั้นพระพุทธรูปให้ถูกพุทธลักษณะเสียทีนะ

ใครไปเห็นข้อบกพร่องตรงไหนในองค์พระที่ปั้น ที่บกพร่อง
จนไม่เหมือนกับพระธรรมกายในตัว จะได้มาช่วยแก้ไขกันอีก อยากให้
ทุกคนที่นั่งอยู่ที่นี้นั่งสมาธิให้มากๆ จนเข้าถึงธรรมกาย จะได้มาช่วย
กันปั้นพระ มาเป็นเจ้าของพระธรรมกายด้วยกัน อย่าชี้เกียจนั่งล่ะ

๔๕. พระภิกษุสงฆ์

คำว่า “พระ” คำว่า “ภิกษุ” คำว่า “สงฆ์” แต่ละคำมีความหมายถึงบุคคลเดียวกัน ทำไมนิยมใช้ทั้ง ๓ คำ มาเขียนติดกันเป็นพระภิกษุสงฆ์ละคะ ?

คำว่า “ภิกษุ” โดยคำศัพท์แปลว่า ผู้ขอ ผู้พึ่งเลี้ยงเอา หมายถึงชายที่บวชในพระพุทธศาสนาดำรงชีวิตอยู่ โดยไม่ได้หุงหาอาหารกินเอง ใช้เวลาเพื่อปฏิบัติธรรม และสอนชาวบ้านเท่านั้น เรื่องอาหารแต่ละวันต้องขอชาวบ้านเขากิน อย่างที่เราเห็นท่านออกบิณฑบาตทุกๆ วันนี่แหละ

“พระ” หมายถึงชายที่บวชในพระศาสนาที่ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรมตามพระวินัยที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติเอาไว้ มีศีล ๒๒๗ ข้อ เป็นต้น ส่วนธรรมะต่างๆ ก็ศึกษาเล่าเรียนกันไป ภิกษุที่มีความตั้งใจปฏิบัติตามธรรมตามพระวินัยอย่างเคร่งครัด จะเกิดความประเสริฐ หรือเกิดความดีขึ้นในตัวคือความโลภน้อยลง ความโกรธน้อยลง ความหลงน้อยลง เป็นผลให้สติปัญญาทางธรรมก้าวหน้ายิ่งขึ้น ความประเสริฐก็ยิ่งเพิ่มขึ้นตามมา

คำว่าประเสริฐมาจากคำว่า “วร” [อ่านว่า วะ-ระ] แล้วก็แผลงมาเป็น “พระ” ฉะนั้น พระคือภิกษุผู้ประเสริฐ

ส่วนคำว่า “สงฆ์” ในพระวินัย หมายถึงกลุ่มภิกษุตั้งแต่ ๔ รูปขึ้นไป ร่วมกันทำกิจอย่างหนึ่งอย่างใดของศาสนา เช่น สงฆ์ลงสวดปาฏิโมกข์ เป็นต้น

ความหมายของแต่ละคำ ก็อย่างที่ว่ามานี้ เวลาจะแยกใช้ก็เลือกใช้คำให้เหมาะสมตามวาระตามโอกาส แต่คำว่าพระเป็นความ

หมายเชิงยกย่อง เรานิยมใช้ชื่อนเป็นคำนำหน้า เช่น พระภิกษุ พระสงฆ์
หรือรวมทุกคำ

๔๖. พระพุทธเจ้ามีกี่องค์

พระพุทธเจ้ามีกี่พระองค์ครับ ?

ในคัมภีร์พระไตรปิฎกได้กล่าวไว้ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ได้ตรัสรู้ล่วงไปแล้วในอดีตนั้นนะ นับไม่ถ้วนทีเดียว

แต่สำหรับในกัปนี้ ในโลกมนุษย์ของเรานี้ ได้มีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นผ่านไปแล้ว ๔ พระองค์ คือ

พระกกุสันธะพุทธเจ้า

พระโกนาคมะพุทธเจ้า

พระกัสสปะพุทธเจ้า

และพระพุทธเจ้าในยุคของพวกเราเรามีพระนามว่า พระโคตมะพุทธเจ้า

ส่วนพระองค์ที่ ๕ มีพระนามว่า พระเมตไตรยพุทธเจ้า ยังไม่เสด็จอุบัติขึ้นมาหรอกนะ

๔๗. พระพุทธรูปถูกติดสินบน

ทำไมพระพุทธรูปที่มีชื่อเสียงต่างๆ หลากๆ องค์ จึงมีอภิไศยหารักศักดิ์สิทธิ์ไม่เหมือนกัน ทั้งๆที่เป็นรูปปั้นของพระพุทธรูปเจ้าองค์เดียวกัน บางทีมีคนกล่าวว่าพระพุทธรูปกินสินบน เพราะอยากได้อะไรต้องบนบานศาลกล่าว จึงจะสำเร็จ อยากทราบว่าพระพุทธรูปเจ้าปรีณิพพานแล้ว เหลือแต่รูปปั้นจะช่วยได้จริงหรือ ?

พวกเราทั้งพระภิกษุและฆราวาสหลายท่าน ยังมีความเข้าใจไขว้เขวอยู่มากในเรื่องเกี่ยวกับพระพุทธรูป

เอาอย่างนี้ก่อน อย่าเพิ่งพูดไปถึงเรื่องการบนบานศาลกล่าวอะไรเลย อยากฝากข้อคิดเอาไว้เรื่องกราบพระ พวกเราจำนวนพันที่มานั่งอยู่ที่นี้ ถ้าจะแบ่งประเภทของผู้ที่กราบพระพุทธรูป พระธรรมกาย องค์นี้แหละ เรากราบพร้อมๆ กัน เป็นจำนวนพันคน แต่ผลที่แต่ละคนได้รับไม่เหมือนกัน สามารถแบ่งประเภทได้ดังนี้

๑. ประเภทยิ่งกราบยิ่งฉลาด
๒. ประเภทยิ่งกราบยิ่งเมื่อย
๓. ประเภทบางคนยิ่งกราบยิ่งโง่

ประเภทยิ่งกราบยิ่งฉลาด คนพวกนี้จะคิดก่อนกราบว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงคุณธรรมความดีอะไร ฉันทจึงต้องกราบ อ้อ...เมื่อสมัยที่พระองค์ยังทรงพระชนม์อยู่เมื่อกว่า ๒,๕๐๐ ปีก่อนโน้น **พระองค์ทรงมีพระปัญญาธิคุณเป็นเลิศเลย** พูดภาษาชาวบ้านว่าทรงเป็นมนุษย์ที่ฉลาดที่สุดในยุคสมัยที่มนุษย์จะสามารถฉลาดได้ จึงได้ตรัสรู้ธรรม ฉะนั้นเราจะกราบพระปัญญาธิคุณของพระองค์

กราบแล้วนี่ก็อย่างไร? ก็นี่กว่านับแต่ขึ้นไปเราจะตั้งใจศึกษา

หาความรู้ทั้งทางโลกและทางธรรม โดยเฉพาะทางธรรมจะลงมือปฏิบัติจริงให้รู้ ให้เห็นธรรมะ สร้างปัญญาตามพระองค์ อย่างนี้กราบครั้งหนึ่งก็ฉลาดขึ้นมาส่วหนึ่ง

พอจะกราบครั้งที่ ๒ ก็คิดว่าพระองค์ทรงมีความดีอะไรอีก อ้อ..**ทรงมีพระกรุณาธิคุณเป็นเยี่ยม** ตรัสรู้แล้วไม่ทรงหวังวิชา ยอมเหนื่อยสั่งสอนชาวโลกอยู่ถึง ๔๕ ปี แล้วยังสอนวิธีถ่ายทอดพระศาสนามาจนกระทั่งถึงพวกเรา พระองค์ทรงมีพระกรุณาธิคุณอย่างนี้จะไปหาได้จากที่ไหน กราบครั้งที่ ๒ ก็ฉลาดเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง

ก่อนจะกราบครั้งที่ ๓ ก็คิดอีกว่า พระองค์ทรงมีความดีอะไรอีก อ้อ..**ทรงมีพระบริสุทธิ์คุณเป็นเยี่ยม** จะหาใครๆ ที่มีความบริสุทธิ์เสมอเหมือนพระองค์ไม่มีเลย เมื่อตรัสรู้แล้วไม่ทรงคิดร้าย พุดร้าย หรือทำร้ายใครเลย มีแต่ทรงคิดดี พุทธิ ทำดีตลอด มีหน้าซำยังทรงบัญญัติศีลเอาไว้เพื่อให้พวกเราได้ปฏิบัติ และมีความบริสุทธิ์ตาม เพราะฉะนั้นพอจะกราบพระก็เตือนตัวเองด้วยว่า นับแต่นี้ไปเราจะต้องรักษาศีลให้เยี่ยมเลย แล้วก็ตั้งใจกราบ

กราบอย่างนี้เรียกว่ายิ่งกราบยิ่งฉลาด ผลบุญจากการกราบอย่างนี้ จะเตือนตัวเราให้ตั้งใจปฏิบัติธรรมให้ยิ่งๆ ขึ้นไป มรรคผลนิพพานก็คงไม่ไกลเราแล้ว

ประเภทที่ ๒ ยิ่งกราบยิ่งเมื่อย พวกนี้ไม่เคยศึกษา ไม่เคยคิดพิจารณาอะไรทั้งนั้น เห็นเขากราบ ฉันก็กราบบ้าง กราบอย่างนี้ได้ อะไรบ้าง ก็ได้แต่ความเมื่อย เพราะฉะนั้นคนฉลาดต้องศึกษาด้วย ว่ากราบพระทำไม?

ประเภทที่ ๓ ยิ่งกราบยิ่งโง่ พวกนี้พอจะกราบพระบูบเขาก็นึกเหมือนกัน แต่นึกว่า “หลวงพ่อ ตอนนนี้ก็ปลายเดือนแล้วขอเลข ๒ ตัวเถอะ เงินมันขาดกระเป๋า” เขาขอเลขท้าย ๒ ตัว ไปแทงหวย ซึ่ง

จัดเป็นการพนัน พระลัทธิมัลลิกปุทธเจ้าทรงจัดการพนันว่าเป็นอบายมุข
อบายมุข แปลว่า ทางนำไปสู่ความฉิบหาย ฉะนั้นคนที่พอ กราบพระ
แล้วขอเลขท้าย ๒ ตัว ก็เท่ากับบอกว่า หลวงพ่อขอให้ฉิบหายเร็ว
ๆ นะ อย่างนี้เรียกว่ายิ่งกราบยิ่งโง่

**พวกเราชาวพุทธ ถ้าจะกราบพระ ขอให้กราบแบบประ-
เภทที่ ๑ คือ ยิ่งกราบยิ่งฉลาดเพิ่มมากขึ้นนะ**

ส่วนการที่คนเราไปบนบานศาลกล่าวกัน ไปกราบพระตามที
ต่างๆ กัน แล้วได้ผลตามที่เขายบนบานศาลกล่าวบ้าง ไม่ได้บ้างก็มี คน
ที่ได้นั้นความจริงเขาได้เพราะอะไร

เขาได้เพราะบุญที่ทำไว้ในอดีตถึงคราวจะให้ผล ไม่ใช่เพราะ
พระพุทธรูปองค์นั้นองค์นี้ให้ บุญของเขามี อุปมาเหมือนฝนที่ตกจากฟ้า
เราเป็นเจ้าของของโถ่งน้ำ พอกราบพระ ใจก็เปิดกว้าง เหมือนเปิดฝาท่อ
น้ำฝน คือบุญที่เราได้ทำไว้แล้ว ก็ถึงแก่เราเต็มร้อย

ส่วนคนที่ไม่ได้ผลก็เพราะว่าไม่เคยทำบุญทำทานเอาไว้เลย
แต่ว่าจะเอาผลของบุญ จะเป็นไปได้อย่างไร ธรรมดาแล้วคนปลูกถั่วก็
ได้กินถั่ว ปลูกงาก็ได้งานนะ **เพราะพระพุทธรูปเจ้าองค์เดียวกัน พระ-
พุทธรูปย่อมจะต้องศักดิ์สิทธิ์เหมือนกัน แต่ที่ยังไม่ศักดิ์สิทธิ์ก็คือ
ตัวเรานี้แหละ** เรายังไม่ได้ตั้งใจละชั่ว ประพฤติชอบทำความดี กลับ
ใจให้ปล่อยไป ตามที่พระองค์ตรัสสอน เราจึงต้องมาเกิดมาทำมาหากิน
จนตัวเป็นเกลียวอย่างนี้

เพราะฉะนั้นนับแต่ไปรักษาศีลให้เยี่ยม นั่งสมาธิให้ตัวตั้ง
ปัญญาทางธรรมก็สั่งสมกันเข้าไป ถ้าอย่างนี้พระพุทธรูปซึ่งท่านศักดิ์สิทธิ์
อยู่แล้ว จะยิ่งศักดิ์สิทธิ์มากขึ้น

ส่วนตัวเราถ้าทำตามอย่างที่ว่านี้ สิ่งสมบุญบารมีมากเข้าๆ ตัวเราเองก็ศักดิ์สิทธิ์ขึ้นมา คราวนี้คิดจะทำอะไรก็สำเร็จ แล้วตอนนั้นก็ไม่ต้องไปบนบานศาลกล่าวขอใครอีก

ที่สำคัญขอเตือนไว้ว่าไม่ควรไปพูด ล้วงเกินพระพุทธรูป ว่ากินสินบน เท่ากับแกว่งปากหาบาปแท้ๆ นะลูกนะ

๔๘. พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเป็นที่พึ่ง

ทำไมเราจึงนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า เป็นที่พึ่งสูงสุด ทั้งที่พระองค์ก็มาจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง ?

ชาวพุทธที่แท้จริงเป็นคนมีเหตุผล ไม่ใช่คนงมงายเชื่องาย การที่คนใดคนหนึ่งจะเลือกใครมาเป็นศาสดาที่เคารพของตนนั้น ที่ถูกต้องแล้วเขาควรจะต้องคำนึงถึงประวัติของศาสดานั้นๆ เสียก่อนว่า

๑. เป็นบุคคลที่มีประวัติชัดเจน ว่ามีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์โลก ไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่ประวัติไม่ชัดเจน หรือคลุมเครือ ไม่น่าเชื่อถือ

๒. เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาความรู้ และคุณธรรมมาก รู้เรื่องโลกและชีวิตอย่างลึกซึ้ง ที่เรียกว่าตรัสรู้ และคิดค้นคำสอนได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่แอบอ้างเอาคำสั่งสอนของคนอื่นมาสอนต่อ คือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้จริง มีความสามารถจริงด้วยตัวเอง

๓. คำสั่งสอนของศาสดานั้นๆ เป็นคำสอนที่สาวกหรือลูกศิษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตามจนบังเกิดผลดีได้ หรือมีความสุขได้จริง ถ้าไม่มีใครสามารถประพฤติตามคำสอนเหล่านั้นได้เลย ก็แสดงว่าคำสอนเหล่านั้นไร้ประโยชน์ เพราะใครๆ ก็ทำตามไม่ได้

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์เหล่านี้แล้วก็จะทราบว่า การที่ชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุดอย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเหตุที่สอดคล้องกันทั้ง ๓ ประการ คือ

๑) พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบุคคลที่เคยมีตัวตนจริงอยู่ในโลกมนุษย์ ประวัติศาสตร์รับรองและระบุถึงผู้ให้กำเนิดชีวิตแก่พระองค์อย่างชัดเจนเหมือนมนุษย์ทั่วไป ยิ่งกว่านั้นยังทรงมีชาติตระกูลสูง คือ

เป็นที่ถึงพระโอรสของกษัตริย์ ซึ่งบ้านเมืองที่เคยรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ มีตำแหน่งแหล่งที่ปรากฏอยู่ในแผนที่โลกมาถึงปัจจุบัน

๒) พระองค์ทรงกระทำความเพียร ค้นคว้าหาลัทธิธรรมโดยลำพัง จนได้ตรัสรู้เอง ทรงบัญญัติคำสอนโดยใช้ความสามารถของพระองค์เองโดยแท้ ไม่ได้รวบรวมคำสอนของคนอื่นมาอ้างว่าเป็นของตนเอง หรืออ้างเลยไปถึงว่าได้นำคำสอนของผู้มีอำนาจบนสวรรค์มาสอน ซึ่งเท่ากับเป็นการอาศัยอิทธิพลผู้อื่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศชัดว่าตรัสรู้ธรรมด้วยพระองค์เอง ไม่อยู่ในอาณัติของใคร ไม่เป็นทาสรับใช้ใคร และไม่บังคับให้ใครเชื่อคำสอนของพระองค์

๓) คำสอนของพระพุทธองค์ทุกๆ คำเป็นลัทธิธรรม คือเป็นความจริงล้วนๆ ที่ไม่เคยล้าสมัย ข้อใดที่พระองค์ตรัสว่าควรกระทำ ข้อนั้นถ้าใครตั้งใจทำตาม ก็ได้ผลดีจริง

ส่วนข้อใดที่พระองค์ตรัสว่าควรละเว้น ถ้าหากใครฝ่าฝืนไปทำ ก็ได้รับผลเป็นความทุกข์จริง ฉะนั้นคำสอนของพระองค์ที่เราเรียกว่า **“พระธรรม”** จึงเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย แม้ทุกวันนี้ หากใครประพฤติตามย่อมได้รับผลดี คือไม่ตกไปสู่ฐานะอันชั่วต่ำ เช่น ไม่ตกไปเป็นโจร ไม่เป็นอันธพาล ไม่เป็นคนเลว ตายแล้วก็ไม่ตกไปสู่อบายภูมิ

ยิ่งกว่านั้นในการสอนธรรม แม้พระองค์ต้องทรงเหน็ดเหนื่อยอย่างยิ่งยวด อีกทั้งยังต้องเผชิญต่อการมุ่งร้ายหมายชีวิตจากฝ่ายปรปักษ์อย่างแสนสาหัส พระองค์ก็ได้ทรงท้อถอย และยังมีได้ทรงปรารภนาจะรับหรือเรียกร้องสิ่งตอบแทนใดๆ จากผู้ฟังคำสอนของพระองค์เลย

แม้ในที่สุดเมื่อใครจะบูชาพระองค์ด้วยอามิส คือสิ่งของมีค่า พระองค์กลับทรงแนะนำว่า **การบูชาด้วยอามิสบูชาอย่างนั้น สู้การ**

ปฏิบัติบูชาไม่ได้ นี่ย่อมแสดงถึงพระมหากษัตริย์อันเลิศศาสนา
ใดๆ ในโลกก็ไม่อาจเทียบได้

นอกจากนี้ สาวกของพระองค์ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ หรือ
คฤหัสถ์ผู้ครองเรือน เมื่อตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรม และพระวินัยที่ทรง
สั่งสอนไว้ ก็สามารถเป็นผู้บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ หมดกิเลส มีความสุข
อันเป็นอมตะตามพระองค์ ซึ่งเท่ากับได้เป็นพยานยืนยันพระบริสุทธิ์คุณ
ได้ว่า คำสอนของพระองค์ชื่อตรงถูกต้องดีจริง มนุษย์ทุกคนสามารถ
ปฏิบัติตามได้และได้ผลจริง สาวกของพระองค์ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์
ในยุคนั้นมีนับเป็นล้านๆ องค์

โดยสรุป เราชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็น
ที่พึ่งสูงสุด โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ ทั้งที่พระองค์มาจากมนุษยธรรมดา
คนหนึ่ง เพราะพระองค์เป็นมนุษย์ที่เลิศด้วยพระปัญญาธิคุณ หรือพูด
ภาษาชาวบ้านว่าทรงเก่งที่สุดเท่าที่มนุษย์จะพึงเป็นได้ เพราะทรงเก่ง
กล้าสามารถปราบกิเลสได้ด้วยพระองค์เอง และทรงมีพระมหากษัตริย์
ธิคุณ ทุ่มเทศสอนวิธีปราบกิเลสให้คนทั้งโลก เหมือนไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย
ด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่ทรงหวังสิ่งตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

เราเชื่อในพระปัญญาธิคุณ พระบริสุทธิ์คุณ และพระมหา
กษัตริย์คุณของพระพุทธองค์ เราจึงพร้อมที่จะยึดถือเอาพระองค์เป็นที่พึ่ง
ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของท่านโดยไม่ลังเลใจ เพื่อจะได้หมดกิเลส
ตามพระองค์ไปในที่สุด

๔๙. พิธีรดน้ำดำหัว

การรดน้ำดำหัว มีประเพณีเป็นมาอย่างไรคะ เด็กควรรดให้
ผู้ใหญ่ หรือผู้ใหญ่ควรรดให้เด็กกันแน่คะ ?

ประเพณีของปู่ย่า ตาทวด ที่ดี ๆ งาม ๆ มีมาก ประเพณีรดน้ำ
ดำหัวหรือประเพณีรดน้ำขอพรเป็นประเพณีทางโลก กระทำในวัน
สงกรานต์ เนื่องจากวันสงกรานต์อยู่ในช่วงหน้าร้อน ความที่อากาศ
ร้อนมาก จึงคิดเตรียมน้ำมารดกันให้เย็นชุ่มฉ่ำ แต่ไม่ได้ใช้วิธีสาดกัน
โครม ๆ อย่างที่ทำกันในบางแห่งในปัจจุบันนี้หรอกนะ

ปู่ย่าตาทวด เมื่อเริ่มธรรมเนียมนี้ขึ้นมา ท่านเอาน้ำฝนที่เก็บ
ไว้อย่างดีมาใส่ขันเงินขันทองใบใหญ่ที่สุดที่ท่านมี ใส่น้ำหอม อบดอก
มะลิวางไว้หน้าพระพุทธรูปตลอดคืน แล้วท่านก็นั่งสมาธิตั้งแต่หัวค่ำ
นี่ก็แผ่เมตตาแผ่ความปรารถนาดีลงในน้ำนั้น

รุ่งเช้าท่านก็อุ้มขันน้ำลอย ดอกมะลินั้นมาหน้าบ้านลอยขัน
หรือจอกใบเล็กๆ ไว้ พอพบใครที่ต้องการอวยพรให้ ท่านก็กล่าวคำขอ
อนุญาตรดน้ำ คนรับก็ก้มหลังให้รด คนรดน้ำก็ให้พรไปด้วย ถ้าอีก
ฝ่ายหนึ่งเตรียมน้ำไว้เช่นกัน ก็จะรดน้ำอวยพรให้เป็นการตอบแทน

การรดน้ำอวยพร เป็นกุศโลบายในการประสานใจ ใจคน
เรานี้อูปรมาเหมือนแผ่นดิน คือแผ่นดินถึงจะแตกกระแหง พอได้รับน้ำ
ฝนที่ตกมาชุ่มเดียว แผ่นดินก็ประสานเป็นเนื้อเดียวกันได้ ใจที่ได้รับน้ำ
คือความปรารถนาดีก็ประสานกันได้เช่นกัน

บางประเทศไม่รู้จักหาวันประสานใจ พอกระทบกระทั่งกัน
จากประเทศใหญ่ก็แตกกันเป็นฝ่ายๆ ไปเลย โอกาสรวมตัวกันใหม่ให้
เหมือนเดิมก็ยาก จนมองไม่เห็นทาง เหมือนแผ่นดินแห้งจนแตกเป็น

เม็ดกรวดเม็ดทราย รดน้ำเท่าไรๆ ก็ไม่มีวันประสานเป็นเนื้อเดียวกันได้

ประเพณีดั้งเดิมเป็นอย่างไร ก็ดัดแปลงกันมาเรื่อยๆ การรดน้ำดำหัวนิยมทำกันทางภาคเหนือมาก่อน และเป็นธรรมเนียมที่ผู้น้อยกระทำต่อผู้ใหญ่ หรือผู้สูงอายุ ปัจจุบันใช้กันทั่วไปในหลายวาระ ที่ต้องการแสดงมุทิตาจิตต่อผู้ใหญ่หรือผู้สูงอายุที่มีผู้เคารพนับถือมาก ส่วนมากจะใช้วิธีรดน้ำใส่มือท่าน และท่านผู้ใหญ่ก็จะกล่าวคำให้พรไปในขณะนั้นด้วย

ในท้องถิ่นชนบทบางแห่ง ไม่รดน้ำเพียงจอกเล็กๆ แต่รวมกันทั้งหมู่บ้านมาอาบน้ำให้ผู้เฒ่า ที่เคารพนับถือ ทุกคนพร้อมกันไปเลย ทั้งอาบน้ำ สระผม ประแป้ง ให้เสร็จสรรพ จึงเรียกพิธีในวันนี้ว่า **“รดน้ำดำหัว”**

ถ้าผู้ใหญ่รดน้ำให้พรเด็ก ส่วนมากทำกันในพิธีมงคลสมรส ที่เรียกว่ารดน้ำสังข์ ประเพณีรดน้ำดำหัวนี้ดีมาก พยายามรักษาให้เป็นประเพณีที่นุมนวลไปนานๆเถิดนะ

๕๐. พุทธมามกะ

หลวงพ่อกะ เวลาสวดบูชาพระรัตนตรัย และกล่าวย่ำตอนท้าย ว่า “พุทโธ เม นาโถ, อัมโม เม นาโถ, สังโฆ เม นาโถ” ไม่ถือว่าเป็นการกล่าวที่เราขอเป็นพุทธมามกะหรือคะ และที่สวดว่า “พุทธัง สรณัง คัจฉามิ, อัมมัง สรณัง คัจฉามิ, สังฆัง สรณัง คัจฉามิ” อันนี้จะถือว่าได้ แสดงตนเป็นพุทธมามกะหรือเปล่า พิธีแสดงตนเป็น พุทธมามกะที่ถูกต้องเป็นอย่างไรคะ?

คำกล่าวทั้ง ๒ อย่างที่คุณโยมว่าก็ได้ใช้ได้เหมือนกัน แต่ยังไม่ เป็นพิธีการ อุปมาเหมือนอย่างนี้ ในการประชุมรัฐสภา สมมติว่าเรา มี ส.ส. ครบตามจำนวน พอถึงเวลาก็ดูกันว่าวันนี้ไปประชุมกันที่ สนามหลวงก็แล้วกัน ไม่ต้องไปที่รัฐสภาหรอก มีอะไรก็ค่อยๆ ว่ากันไป การประชุมลักษณะนี้ เรียกว่าเป็นการประชุมรัฐสภาใหม่ ไม่เป็นนะ

หรือการบวชพระภิกษุ มีความจำเป็นต้องบวชกันในโบสถ์ ซึ่งผูกพัทธสีมาแล้ว ถ้าโบสถ์นั้นยังไม่ได้ฝังลูกนิมิต ยังไม่ได้ผูก พัทธสีมา การบวชนั้นก็ไม่ใช่ถือว่าเป็นการบวชพระ เพราะไม่ถูกต้อง ตามพุทธบัญญัติ

เพราะฉะนั้นพิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะ เมื่อกล่าวว่าเป็นพิธี ในการแสดงตนเป็นพุทธมามกะ ก็จะต้องมีระเบียบพิธี ด้วย คือ

๑. การมอบตัว ผู้ประสงค์จะประกอบพิธี ต้องไปมอบตัวกับ พระอาจารย์ที่ตนนับถือและมุ่งหมายให้เป็นประธานสงฆ์ในพิธีด้วย ถ้าเป็นเด็กต้องมีผู้ปกครองนำไป ถ้าไปกันเป็นพิธีหมู่ เช่น นักเรียน ก็ ให้ครูใหญ่ หรือผู้แทนโรงเรียนเป็นผู้นำไป หรือนำแต่เพียงบัญชีรายชื่อ

ของนักเรียนที่จะเข้าพิธีไปก็พอ ไม่ต้องนำนักเรียนทั้งหมดไปก็ได้ คือ เอาเฉพาะนักเรียนตัวแทนจำนวนหนึ่ง การมอบตัวควรมีดอกไม้ธูป เทียนใส่พานไปถวายพระอาจารย์ตามธรรมเนียมโบราณด้วย เมื่อไปถึงให้ปฏิบัติ ดังนี้

๑.๑ เข้าไปหาพระอาจารย์ทำความเคารพพร้อมๆ กับผู้นำ

๑.๒ แฉ่งความความประสงค์ให้พระอาจารย์ทราบ เมื่อพระอาจารย์ทราบแล้วจึงมอบตัว

๑.๓ การมอบตัว ให้ผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ ถือกพานดอกไม้ธูปเทียนที่เตรียมไปนั้น ไหว้พระอาจารย์โดยคุกเข่ากราบลงกับพื้น กะว่าเข้าของตนห่างจากพระอาจารย์ศอกเศษ แล้วยกพานนั้น น้อมตัวประเคน เมื่อพระอาจารย์รับพานแล้ว เขยิบกายถอยหลังทั้งๆ ที่อยู่ในท่าคุกเข่านั้น ห่างออกมาเล็กน้อย ประนมมือก้มลงกราบด้วยเบญจางคประดิษฐ์ตรงหน้าพระอาจารย์ ๓ ครั้ง

ถ้าเป็นตัวแทนมอบตัวแทนหมู่คณะ ให้ผู้แทนปฏิบัติเช่นเดียวกัน พร้อมกับถวายบัญชีรายชื่อผู้ขอแสดงตนเป็นพุทธมามกะ

๑.๔ กราบแล้วนั่งท่าพับเพียบลงตรงนั้น เพื่อฟังข้อแนะนำและการนัดหมายจากพระอาจารย์ให้เป็นที่เข้าใจเรียบร้อย

๑.๕ เมื่อตกลงกำหนดการกันเรียบร้อยแล้ว ก็ขอเผด็จสงฆ์ คือขอประชุมสงฆ์หรือบอกนิมนต์สงฆ์อื่นต่อพระอาจารย์ตามจำนวนที่ต้องการซึ่งต้องไม่น้อยกว่า ๓ รูป รวมเป็น ๔ ทั้งพระอาจารย์ด้วย

เมื่อเสร็จธุระนี้แล้ว ให้กราบลาพระอาจารย์ด้วยเบญจางค-ประดิษฐ์ อีก ๓ ครั้ง นี้แค่ขั้นมอบตัวนะ ยังต้องมีเรื่องอื่นๆ ต้องทำอีกคือ

๒. การจัดสถานที่ เมื่อมอบตัวเสร็จแล้ว การเตรียมการก่อนถึงวันประกอบพิธีก็แบ่งเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายสงฆ์กับฝ่ายผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ

สำหรับฝ่ายสงฆ์ พระอาจารย์ผู้เป็นประธานสงฆ์ ผู้รับมอบตัวต้องเตรียมบริเวณพิธีภายในวัดไว้ให้พร้อมก่อนกำหนด พิธีแสดงตนเป็นพุทธมามกะนี้จัดในวัดเป็นเหมาะสมที่สุด ถ้าจัดในอุโบสถได้ยิ่งดี เพราะเป็นสถานที่สำคัญอันเป็นหลักของวัด แต่ถ้าในอุโบสถไม่สะดวกด้วยประการใดๆ ควรจัดในวิหารหรือศาลาการเปรียญ หรือหอประชุมแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ ในสถานที่นั้นควรมีโต๊ะหมู่บูชาพระพุทธรูป ซึ่งถือเป็นพระประธานในพิธี บริเวณพิธีควรจัดให้สะอาดเรียบร้อยและจัดให้เด่น ด้านข้างซ้ายของโต๊ะหมู่บูชา หรือตรงหน้าพระพุทธรูปประธานให้ตั้งหรือปูอาสนะสงฆ์ หันหน้าออกตามพระพุทธรูปประธาน นี่เป็นเรื่องของสงฆ์นะ

ฝ่ายผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะ ในสมัยโบราณ ฝ่ายผู้แสดงตนจะนุ่งขาวห่มขาว และมีผ้าสไบเฉียงห่มทับอีกผืนหนึ่ง ถ้าเป็นนักเรียนหรือข้าราชการก็แต่งเครื่องแบบของตนให้เรียบร้อยทุกประการ เว้นแต่รองเท้า ต้องถอดในเวลาทำพิธี อีกประการหนึ่งต้องเตรียมเครื่องสักการะเฉพาะตนสำหรับถวายพระอาจารย์ในพิธีด้วย คือมีดอกไม้ธูปเทียนสำหรับบูชาพระรัตนตรัยในพิธี นอกนั้นจะมีเครื่องไทยธรรมถวายพระสงฆ์ในพิธีด้วยก็ได้

๓. พิธีการ เมื่อเตรียมการพร้อมทุกอย่างแล้ว พอถึงวันประกอบพิธีพึงปฏิบัติดังนี้

๓.๑ ให้ผู้แสดงตนเป็นพุทธมามกะนุ่งขาวห่มขาว หรือแต่งเครื่องแบบของตนให้เรียบร้อย ไปถึงบริเวณพิธีก่อนกำหนด นั่ง

รอบที่บริเวณพิธีตามที่จัดให้

๓.๒ ถึงเวลากำหนด ให้พระอาจารย์และพระสงฆ์เข้า สู่ บริเวณพิธี กราบพระพุทธรูปประธานแล้วนั่งประจำอาสนะ

๓.๓ ให้ผู้แสดงตนเข้าไปคุกเข่าหน้าโต๊ะหมู่บูชา จุดธูป เทียนแล้ววางดอกไม้บูชา น้อมใจระลึกถึงคุณพระรัตนตรัย แล้วเปล่ง วาจาว่า

“อิมินา ลักกาเรนะ พุทธัง ปูเชมิ ข้าพเจ้าขอบูชาพระพุทธเจ้า ด้วยเครื่องสักการะนี้” (กราบ)

“อิมินา ลักกาเรนะ ธัมมัง ปูเชมิ ข้าพเจ้าขอบูชาพระธรรม ด้วยเครื่องสักการะนี้” (กราบ)

“อิมินา ลักกาเรนะ สังฆัง ปูเชมิ ข้าพเจ้าขอบูชาพระสงฆ์ ด้วยเครื่องสักการะนี้” (กราบ)

ถ้าเป็นการแสดงตนหมู่ ให้หัวหน้าเข้าไปจุดธูปเทียนบูชาคน เดียว นอกนั้นวางธูปเทียนดอกไม้ในที่ๆ จัดไว้ แล้วนั่งคุกเข่าประนมมือ หัวหน้านำกล่าวคำบูชา ให้ว่าตามพร้อมๆ กัน การกราบต้องก้มลงกราบ ให้ถึงพื้นด้วยเบญจางคประดิษฐ์ทุกครั้ง

๓.๔ เข้าสู่ที่ประชุมสงฆ์ตรงหน้าพระอาจารย์ ถวายพาน เครื่องสักการะแด่พระอาจารย์ แล้วกราบพระสงฆ์ตรงหน้าพระอาจารย์ นั้นด้วยเบญจางคประดิษฐ์ ๓ ครั้ง

๓.๕ กราบเสร็จแล้วคุกเข่าประนมมือ กล่าวปฏิญาณตนให้ ฉะฉานต่อหน้าคณะสงฆ์ทั้งภาษาบาลี และคำแปลเป็นตอนๆ ไปจนจบ คำกล่าว ก็ไล่เรื่อยกันไป ตั้งแต่ตั้ง นะโม ๓ จบ จนกระทั่งกล่าวคำ ปฏิญาณ ซึ่งท่านกำหนดเป็นแบบเฉพาะไว้ว่า

“เอสาหัง ภันเต, สุจิรปรินิพพุตัมปิ, ตัง ภควันตัง สรณัง
คัจฉามิ,

ธัมมัญจ ลังขัญจ, พุทธมามโกติ มัง ลังโข ธาเรตุ”

“ข้าแต่พระสงฆ์ผู้เจริญ ข้าพเจ้าขอถึงพระผู้มีพระภาคเจ้า
พระองค์นั้น แม้ปรินิพพานแล้ว ทั้งพระธรรมและพระสงฆ์ เป็น
สรณะที่ระลึกนับถือ ขอพระสงฆ์จงจำข้าพเจ้าว่าเป็นพุทธมามกะ ผู้
รับเอาพระพุทธเจ้าเป็นของตน คือผู้นับถือพระพุทธเจ้า”

(ถ้าเป็นผู้หญิงคนเดียวก็เปลี่ยน “พุทธมามโกติ” เป็น “พุทธ
มามกาติ” ถ้าปฏิญาณพร้อมกันหลายคน ชายเปลี่ยน “เอสาหัง” เป็น
“เอเต มะยัง” หญิงเป็น “เอตา มะยัง” และเปลี่ยน “คัจฉามิ” เป็น
“คัจฉามะ”)

จากนั้นก็ฟังพระอาจารย์ให้โอวาท จบแล้วก็รับคำว่าสาธุ แล้ว
กล่าวคำอาราธนาศีล ๕ รับศีล ๕ จบแล้วกราบ ถ้ามีเครื่องไทยธรรม
ก็ถวายท่านเสียตอนนั้น เมื่อพระสงฆ์สวดอนุโมทนาเรารับพรแล้ว ก็
เป็นอันเสร็จพิธี

เพราะฉะนั้น ที่ถามรายละเอียดมาคงเข้าใจนะ

พิธีกรรมนั้น แม้จะไม่ใช้สาระสำคัญที่สุด แต่ก็ยังเป็นสิ่งสำคัญ
ยิ่งในการเหนี่ยวนำใจคนหมู่มาก ทำให้เกิดการรวมคนได้ ทำให้ระลึก
ความสำคัญของเรื่องที่เราต้องการระลึกได้ง่ายขึ้น เป็นการแสดง
ออกที่เด่นชัดของความเป็นชุมชน เป็นประเทศชาติ เป็นชาวพุทธ

๕๑. เพลงธรรมา

ทำไมที่วัดพระธรรมกายถึงได้เปิดเพลงในตอนเช้าๆ ก่อนพิธีด้วย
จะเปลี่ยนเป็นเทศนามงคลชีวิต หรือบทเทศน์อื่นๆ ได้
ไหม ?

สำหรับเรื่องการเปิดเพลงนี้เมื่อก่อนที่วัดนี้ก็ไม่ได้เปิด จนมา
ในระยะ ๒-๓ ปีที่ผ่านมา เราพยายามสอบถาม เก็บข้อมูลศึกษาในทุก
เรื่องราวเกี่ยวกับคนที่มาวัด ในที่สุดก็ได้ข้อสังเกตว่าผู้ที่มาวัด มีอยู่หลาย
ระดับ เช่น ระดับผู้เฒ่า ระดับกลางๆ คน ระดับเด็กวัยรุ่น และระดับ
เมื่อเริ่มจะรุ่น คือในระดับประถมปลาย จะขึ้นมัธยมอีกระดับหนึ่ง

เราพบอีกว่าสำหรับผู้เฒ่าและผู้มีอายุล่วงเข้าวัยกลางคน ท่าน
เหล่านี้เมื่อเข้ามาในวัดแล้วก็ไม่อยากจะได้ยินเสียงเพลง เสียงอึกทัก
อะไรทั้งนั้น แต่ว่าในกลุ่มเด็กๆ แยกย่อยอยากได้ยินเสียงเพลงอยู่ แยกออก
มาวัดแล้วมันเซ็ง เสียงนกร้องเพราะๆ ก็ไม่มีจะให้ฟังเพลินๆ นอกจาก
เสียงนกกระจอกจ๊อกแจ๊กๆ ที่มันชอบมาเกาะแถวใต้หลังคานี้

ความจริงนกร้องนี้มีมาก นกเขาขันคู่เสียงเพราะๆ ในวัดมี
กว่าสิบตัว แต่กว่านกมันจะขันเสียงเพราะได้ต้องหลังจากมันรุ่นหนุ่ม
รุ่นสาวแล้ว มันต้องหัดขันเป็นเดือนๆ มันหัดดีแล้วเสียงจึงเพราะ แต่
ทันทีที่มีนกเสียงเพราะๆ พวกนักต่อนกจะเอากรงต่อนกมาแขวนไว้รอบ
วัดเลย ก็ไม่รู้จะไปห้ามเขาอย่างไร พอไปว่าเขาเข้า เขาตอบว่าไม่รู้ไหม?

“แหมบวชมาตั้งหลายพรรษาแล้วเรื่องสัตว์เดรัจฉาน แค่นี้ยัง
ตัดใจ ไม่ขาด ยังปลงไม่ตกอีกเทรอหลวงพ่อ”

อ้าว..แล้วกัน ไปว่ามันเข้า มันก็เลยเอาอย่างนี้แหละ

เพราะฉะนั้นในเมื่ออยากให้ได้ๆ เข้าวัดกันมากๆ ก็เลยต้องเปิดเพลงธรรมะให้ฟัง รู้ยู่ว่าผู้ใหญ่คงรำคาญ อาตมาเองก็ไม่ค่อยอยากฟังนักหรอก แต่เมื่อนึกว่ายังมีเจ้าตัวเบี้ยๆ มาวัด ไหนๆ ก็อุตุส่าห์มาวัดแล้ว ให้ฟังเพลงสักหน่อยจะได้ชื่นใจ ไม่ทิ้งวัดไปเดินศูนย์การค้าหมด

แล้วเรื่องอื่นที่กำลังศึกษาอยู่ยังมีอีกหลายเรื่อง กำลังเก็บข้อมูลอยู่ เพียงแต่ว่าไม่ได้เอามาประกาศให้พวกเราทราบ เดี่ยวจะหาว่า แหม..อะไรนิดอะไรหน่อยก็ตีฆ้องร้องปาว นี่ไม่ใช่ตีฆ้องร้องปาวนะ เมื่อถามมาเองก็ต้องตอบให้รู้ยู่อย่างนี้แหละ

๕๒. ฟักแฝงแดงกวาง

เมื่อบวชเรียนในพระพุทธศาสนาแล้วจะปลูกผักฟักแฝงแดงกวาง
ไว้ในวัดได้หรือไม่ ?

เรื่องการปลูกผักไว้กิน นี้ไม่ใช่กิจของสงฆ์ที่จะทำ

กิจของสงฆ์คือการศึกษารธรรมะ ปฏิบัติธรรมกันไป

แล้วก็เอาความรู้ทางธรรมที่ศึกษาได้ มาอธิบายขยายความให้
ญาติโยมเข้าใจ ให้มีกำลังใจทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ถ้าเด็กวัด หรือญาติโยมที่มาในวัด เขาต้องการจะปลูกฟัก
แฝงแดงกวางอย่างที่ว่าในบริเวณที่ว่างในวัด เพื่อเก็บเกี่ยวเอาผลเป็น
เสบียงไว้เลี้ยงพระ อันนั้นเป็นกิจที่เขาทำได้ ก็ปล่อยให้เขาทำไป เรา
ไม่ว่ากันละนะ

๕๓. ฟังสวดไม่เข้าใจ

ไปงานศพ ฟังสวดพระอภิธรรมไม่รู้เรื่องเลยคะ จะให้เข้าใจได้
อย่างไรคะ ?

โดยทั่วไป การสวดพระอภิธรรมเป็นการหยิบยกเอาเรื่องราว
ส่วนหนึ่งในพระไตรปิฎกมาสวด คือพระไตรปิฎกแบ่งเป็น ๓ ส่วน

ส่วนที่ ๑ เป็นพระวินัย ว่าด้วยศีลของพระภิกษุ รวมทั้งภิกษุณี
เปรียบเหมือนกฎหมายควบคุมความประพฤติ

ส่วนที่ ๒ เป็นพระสูตร ว่าด้วยเรื่องราวเหตุการณ์ในสมัย
พุทธกาลเป็นตอนๆ

ส่วนที่ ๓ เป็นพระอภิธรรม แสดงถึงหัวข้อธรรมต่างๆ ใน
พระพุทธศาสนา ที่เกี่ยวกับคุณภาพจิตของผู้ปฏิบัติตามธรรม

คุณฟังสวดเท่าไรๆ ก็ไม่รู้เรื่องหรอก เพราะเป็นคำบาลี ฟัง
เอาว่าเป็นธรรมะ เป็นเรื่องการทำสมาธิอย่างนั้นก็ได้ ถ้าเกิดครึทธา
แรงกล้า อยากรู้ว่าท่านว่าอย่างไรบ้าง ก็มาค้นคว้าตำรับตำรา หรือไป
เรียนภาษาบาลี เอามาแปลคำสวดของท่านให้รู้เรื่องไปเลย ก็คงจะหาย
ข้องใจนะ

๕.๔. กิษุณิปัญหา

หลวงพ่อกะกิษุณิจะมีอีกได้ไหม ?

เคยมีผู้แสดงความคิดเห็นว่าในการพัฒนาบุคลากรของชาติ และศาสนา ผู้หญิงเก่งๆ ขณะนี้มีอยู่เป็นจำนวนมาก ถ้าได้มาบวชเป็นพระ ก็น่าจะช่วยทำให้งานพระศาสนารุดหน้าไปอีกกว้างไกล และคงจะทำให้สังคมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงคิดไว้แล้ว พระพุทธศาสนา อยู่ในลักษณะของบริษัทใหญ่ อันประกอบด้วยหุ้นส่วน ๔ หุ้น คือกิษุณิ กิษุณิ อุบาสก อุบาสิกา

กิษุณินั้นมีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล แต่ว่าสูญไปนานแล้ว จนสิ้นเชื้อสาย จะกลับมาซื้อหุ้นบวชใหม่ก็ทำไม่ได้ เพราะไม่มีกิษุณิเป็นอุปชฌาย์บวชให้ การบวชของพระภิกษุก็เหมือนกัน ถ้าปล่อยให้พระภิกษุหมดไปจากโลกในวันใด วันต่อมาถึงใครอยากบวช ก็ไม่รู้จะบวชอย่างไร เพราะไม่มีเชื้อสายเหลืออยู่

สมมติว่าในภายภาคหน้า โลกนี้ไม่มีพระภิกษุแม้แต่รูปเดียว แต่มีผู้ไปอ่านพระไตรปิฎก พบว่าพระภิกษุเป็นอย่างไร แล้วเกิดอยากบวชเป็นพระภิกษุขึ้นมา ก็คงทำไม่ได้ เพราะไม่มีผู้บวชให้ ถ้าเขาคว่ำจิวรมาห่ม แล้วประกาศว่าฉันเป็นพระภิกษุอย่างนี้ได้ไหม ก็ไม่ได้ผิวดินย ซึ่งตัวคนนั้นจะรู้ตัวเองว่าไม่ใช่พระ คงพอนึกภาพออกนะ

เช่นกัน กิษุณิได้หมดไปจากพุทธศาสนจักร เมื่อประมาณ พ.ศ. ๓๐๐ ก็เลยไม่รู้จะทำอย่างไรต่อไป ครั้นจะมาบวชอีกก็ยาก เพราะตามพุทธบัญญัติ ต้องอาศัยปวัตตินี คือกิษุณิเถรีที่ทำหน้าที่เป็นพระอุปชฌาย์ของกิษุณิบวชให้ด้วย จึงจะถูกต้องตามพุทธบัญญัตินะ

พอภิกษุณีรุ่นที่บวชมาจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าหมดลง ก็ไม่รู้ว่าจะเอาใครเป็นต้นแบบ เลยไม่กล้าที่จะรื้อฟื้นกลับมาอีกครั้งหนึ่ง เราอยากให้มีผู้หญิงบวช แต่ทำไม่ได้ อยากรู้ก็ดีถึงจะทำได้ หลวงพ่อก็ยังไม่อยากให้มาอยู่วัด

เพราะแม้ขณะที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ ภิกษุณีเกิดเรื่องยุ่งๆ อยู่เรื่อย ผู้หญิงไม่ปลอดภัยเลย ปล่อยให้ให้อยู่วัดตามลำพัง ก็ถูกชาวบ้านปล้ำ ครั้นจะให้อยู่ใกล้พระภิกษุ ก็มีเรื่องกับพระภิกษุเสียอีก

เพราะฉะนั้นต้องเอาอย่างใดอย่างหนึ่งไว้ มีผู้หญิงมาก ปัญหา ก็มาก ในวงการทหาร หรือวงการนักปกครองเขาบอกว่า ปกครองผู้ชาย ทั้งกองทัพหรือลัทธิหนึ่งไม่ยากหรอก แต่ปกครองผู้หญิงสักห้าคนจะบ้าตาย

ขออภัยคุณผู้หญิงด้วยนะ ผู้หญิงเก่งๆ ก็มี แต่ว่าส่วนมากแล้ว มีแต่เรื่องยุ่งๆ มาให้

ฉะนั้น ภิกษุณีหมดไปแล้วก็หมดไปเลย ไม่อยากกู้กลับมาอีก เพราะขึ้นกู้กลับมาอาศัยแต่พระไตรปิฎก อ่านๆ แล้วทำกันเอง หาต้นแบบภิกษุณีที่ดีอย่างสมัยพุทธกาลเป็นตัวอย่างไม่ได้ เดี่ยวพุทธบริษัททั้งบริษัทก็ล้ม

๕.๕. เมรุเผาศพ

วัดในสมัยพุทธกาล เช่นวัดเชตวันฯ หรือวัดอื่นๆ มีเมรุเผาศพหรือไม่ ?

ไม่มี ในประเทศอินเดียเรื่องของเมรุเผาศพ ไม่ได้มีอยู่ในวัดไม่ว่าในสมัยพุทธกาล หรือสมัยปัจจุบัน แม้ในเมืองไทยเรา ดูทางภาคเหนือเป็นต้นก็เป็นอย่างที่คุ้นเคยไปเห็นมานั้นแหละ แต่ก่อนนี้เขาก็ไม่ได้มีเมรุในวัดนะ เขาเผากันกลางทุ่ง

ต่อๆ มาเราเอาศพเข้ามาในวัด เพราะอะไรล่ะ? เพราะความกลัวผีบ้าง เพราะอยากจะให้พระปลอบประโลมใจบ้าง เลยตั้งเอากิจกรรมเผาศพเข้ามาไว้ในวัด จนกระทั่งกลายเป็นว่าเดี๋ยวนี้ทุกวัดจะต้องมีเมรุเผาศพ

๕๖. เมื่อไรพระศรีอริยมะตไตรยจะมาบังเกิด

เข่าว่ากันว่าในยุคพระศรีอาริย์ พวกมนุษย์จะไม่ต้องทำมาหากิน เพราะมีของให้กินให้ใช้ตามธรรมชาติเต็มไปหมด เมื่อไรพระศรีอาริย์จะมาเกิดเสียที่เจ้าคะ ?

มีบันทึกในพระไตรปิฎก ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเคยตรัสไว้ครั้งหนึ่งว่า นับแต่เมื่อพระองค์เสด็จดับขันธปรินิพพานไปแล้ว ทุกๆ ๑๐๐ ปี อายุขัยของมนุษย์จะลดลง ๑ ปี เป็นอายุขัยโดยเฉลี่ยนะ

คือเมื่อปีที่พระพุทธองค์ปรินิพพาน อายุขัยโดยเฉลี่ยของมนุษย์ พ.ศ.๑๐๐๐ อายุขัยของมนุษย์จะเป็น ๙๐ ปี พ.ศ. ๒๐๐๐ อายุขัยเฉลี่ย ๘๐ ปี เพราะฉะนั้น พ.ศ. ๒๕๐๐ นี้ อายุขัยเฉลี่ยของมนุษย์เราจึงเป็น ๗๕ ปี

อายุขัยของมนุษย์จะลดลงเรื่อยๆ อย่างนี้ จนเหลือ ๑๐ ปี (คำนวณได้ประมาณ พ.ศ. ๙๐๐๐) เรียกว่า “ยุคมิลลัญญี” คือคุณธรรมของมนุษย์ไม่เหลือเลย พอเห็นหน้าก็จะฆ่ากันเหมือนนายพรานเห็นเนื้อสมัน การฆ่าฟันกันจะมีมาก จนกลิ่นศพเหม็นตลบไปทุกหัวระแหง เมื่อไรที่คนอายุขัย ๑๐ ปี คิดได้ แล้วตั้งใจถือศีล ๕ ประพฤติกุศลกรรมบถตลอดชีวิต บุตรของคนเหล่านี้จะมีอายุขัยค่อยๆ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เป็นรุ่นๆ ไป จนถึงอายุขัยเฉลี่ย ๑ แสนปี แล้วค่อยๆ ลดลงมา

จนมนุษย์มีอายุขัยเหลือ ๘ หมื่นปี พระศรีอริยมะตไตรย ซึ่งเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ที่ ๕ หรือพระองค์สุดท้ายของกัปนี้จึงจะมาบังเกิด

เนื่องจากมีบันทึกว่ามีพระพุทธรูปดำรัสเช่นนี้เอง ที่ทำให้มีผู้พยายามคำนวณ แล้วอ้างว่าคนนั้นคนนี้เป็นพระโพธิสัตว์ที่จะมาตรัสรู้

เป็นพระศรีอริยเมตไตรย แต่หลวงพ่อย่ารอลายนะ ธิบั้งสมาธิ
เข้านิพพานไปก่อนดีกว่า ชินนั่งรอ พลาดท่าพลาดทางไปทำดีทำ
ชั่วผสมผสานกันพอดีพอดีเป๊ะ ไปเกิดในยุคมิคสัญญีเข้าล่ะก็
ลำบากตายเลย แล้วจะหาว่าหลวงพ่อดีเกินไปไม่ได้ละ

๕๗. ไม่รับสวดศพในวัดพระธรรมกาย

วัดพระธรรมกายมีการสวดศพในวัดหรือเปล่า ?

วัดใกล้เคียงเขารับสวดศพกันอยู่แล้ว วัดพระธรรมกายขอตัวนะ เพราะว่าจะได้มีโอกาสทำภาวนา แล้วก็เตรียมสอนเตรียมเทศน์ พอพวกเรามาวัด หลวงพ่อหลวงพี่จะได้มีความรู้เทศน์ให้ฟังได้เลย ถ้ามานั่งสวดศพ มาจัดการเกี่ยวกับเรื่องศพอยู่ เดี่ยวจะไม่มีเวลาเตรียมการเทศน์การสอน เพราะฉะนั้นงานนี้ขอตัวนะ

๕๘. ลูกนิมิต-โบสิมา

เสาที่อยู่รอบโบสถ์วัดพระธรรมกายเรียกว่าเสาอะไร มีความสำคัญอย่างไร แล้วทำไมโบสถ์ของที่นี่ไม่มีโบสิมา ?

เสาที่อยู่รอบพระเจดีย์โบสถ์ซึ่งมีทั้งหมด ๔ เสา อยู่ตรงมุมแต่ละมุม เป็นทั้งลูกนิมิตและเขตพัทธสีมาไปด้วย เราเคยเห็นแต่ลูกนิมิตกลมๆ อยู่ใต้ดิน เนื่องจากฝังไว้ใต้ดิน จึงไม่มีใครรู้ว่ามียูกนิมิต

โบราณก็เลยต้องให้ทำโบสิมาโผล่ขึ้นมาครอบลูกนิมิตไว้อีกทีหนึ่ง แต่ของวัดพระธรรมกายไม่ต้องให้ทำโบสิมาครอบ เราไปเอาหินกลิ้งกลมๆ ยาวๆ มาแล้วก็ปักลงไปใต้ดิน จากพื้นโบสถ์ลึกลงไปใต้ดินประมาณเมตรครึ่ง แล้วผูกขึ้นมาเหนือพื้นอีกเมตรครึ่ง ความยาวของเสาทั้งหมด ตั้งแต่ที่เห็นข้างบนจนกระทั่งลงไปข้างล่างนั้นประมาณ ๓ เมตรกว่า เป็นทั้งลูกนิมิต และเป็นทั้งโบสิมาเรียบร้อยอยู่ในตัวเสร็จถูกต้องตามพระวินัย

เพราะจริงๆ แล้วพระวินัยไม่ได้บอกเอาไว้ว่าลูกนิมิตจะต้องมีรูปร่างหน้าตาอย่างไร โบสิมาของแต่ละแห่งก็ไม่เหมือนกัน โบสิมาไทย โบสิมาเขมร โบสิมาแขกจะทำอย่างไรก็ทำไป ขอให้สังเกตเป็นเครื่องหมายได้ก็แล้วกัน

เพราะฉะนั้นเมื่อเราสร้างวัดในยุคปัจจุบันโดยศึกษาข้อกำหนดในพระวินัย แล้วอย่างถึถ้วน เราก็คิดว่าลูกนิมิตควรจะเป็นอย่างไรได้บ้าง กลมๆ ยาวๆ ก็น่าจะได้ ก็เลยทำกันเป็นเสาเลย ไม่ได้เป็นรูปโบสิมาข้างบน และไม่ใช้ลูกกลมอยู่ข้างล่าง แต่ต่อเป็นแท่งเดียวกันตลอด

ผู้ที่มาเป็นประธานในการผูกพัทธสีมา คือสมเด็จพระธีรญาณมุนี (ธีร์ ปุณณกมหาเถร ป.ธ.๙) อดีตเจ้าอาวาสวัดจักรวรรดิราชาวาส ซึ่งขณะนี้ก็มรณภาพไปแล้ว

พระวินัยต้องการให้เครื่องหมายแสดงขอบเขตอุโบสถหยั่งลงไปถึงดิน แล้วให้โผล่ขึ้นมาเพื่อเป็นที่สังเกตเห็นได้ เราก็ทำให้มีพร้อมในแท่งเดียวกัน ไม่ต้องประดิษฐ์ขึ้นต่างหากเลื่อมล้ำกันเลย ซึ่งน่าจะดีนะ

๕๙. หลังคาโบสถ์

มีคนเขาพูดกันว่า หลังคาโบสถ์วัดพระธรรมกายเป็นฐานสำหรับ
ยิงจรวด และที่ใต้ถุนโบสถ์เป็นที่สะสมอาวุธ เป็นไป
ได้อย่างไร จริงๆ แล้วที่ใต้ถุนโบสถ์มีอะไรครับ ?

นั่นนะสิ เป็นไปได้อย่างไร สงสัยจะดูหนังการ์ตูนมากไป
หลวงพ่อกเคยได้ยินมายิ่งกว่านี้อีก เขาว่ามีอุโมงค์ขุดไปถึงเมืองจีน
เลยมันจะไปกันใหญ่แล้วนะ ถ้าหลังคาโบสถ์อย่างนี้เป็นฐานยิงจรวดได้
หลังคาชาวบ้านก็น่าจะได้เหมือนกัน ใช่ไหม? สงสัยอะไรกันแปลกๆ

ถ้าใครอยากดูใต้ถุนโบสถ์วัดพระธรรมกาย ก็เชิญมาดูได้เลย
เขาไม่ได้ใส่กุญแจหอรอก ที่ใต้ถุนโบสถ์เราเอาไว้เก็บพวกเสื่อ พวก
อาสนะพระ เก็บเครื่องมืออุปกรณ์ทำความสะอาด ถังน้ำ ไม้ถูพื้น
และเก็บกระเบื้องมุงหลังคา หินอ่อนปูพื้น เพื่อไว้ใช้ในเมื่อมีการซ่อม
โบสถ์ในอนาคต ที่ต้องเก็บสำรองไว้

เพราะของเหล่านี้เมื่อหมดยุคหมดสมัยแล้วก็ไม่มีโรงงาน
ไหนผลิตให้อีก แล้วก็ใช้ปริมาณน้อยเขาไม่ทำให้หอรอก จึงต้องเก็บ
เตรียมไว้ นี่วางแผนไว้สำหรับอนุชนรุ่นหลังในอนาคตเชียวนะ

๖๐. ไหว้ศาลพระภูมิ

มงคลที่ ๓ บุษาบุคคลที่ควรบูชา ก็เท่ากับบอกว่าไม่ให้ไหว้ ไม่ให้บูชาสิ่งที่ไม่ควรบูชาด้วย หลวงพ่อเคยบอกว่าไม่ให้ไหว้ศาลพระภูมิ เพราะไหว้ก็ไม่ได้เรื่องได้ราว เดี่ยวนี้ผมก็ไม่ไหว้แล้ว แต่ยังคงกลัวๆ อยู่ เนื่องจากเมื่อก่อนนี้เคยไหว้ พอหลวงพ่อบอกว่าอย่าไปไหว้เลย เพราะไม่เคยสอนธรรมะให้เราสักข้อ ผมก็ไม่ไหว้ละ แต่ว่าผ่านไปรู้สึกกลัวๆ ทำอย่างไรดีครับ ?

ลูกเอ๊ย..จะไปกลัวอะไร ความจริงแล้วที่เราเรียกว่าพระภูมิ นะ มีตัวตนไหม พวกนี้ภาษาทางศาสนาเรียกว่า **ภุมมเทวา**

ภุมมะ แปลว่า **เนินดิน** หรือ**จอมปลวก** ภุมมเทวานี้ถ้าเป็นภาษาชาวบ้านเรียกว่า **เทวดาตีนโรงดินศาล** ทำไมไปเรียกเขาว่าอย่างนั้น ก็ต้องดูที่มาที่ไป พวกนี้เมื่อเป็นมนุษย์ วัดไม่เข้าเหล่าไมกิน ชวนทำบุญก็ไม่ทำ ความชั่วความบาปอะไรก็ไม่สร้าง ตลอดเวลาที่มีชีวิตอยู่หลงผิด คิดว่าการไม่ทำความชั่ว นั่นคือการทำความดีแล้ว

พวกเราที่เข้าวัดกันมานานช่วยบอกหน่อยเถอะว่า คนไม่ได้ทำความชั่ว ถือเป็นคนทำความดีได้ไหม? ไม่ได้

จะมาบอกว่า “ผมไม่ได้ทำความชั่วอะไรเลย คีล ๕ ของผมทุกข้อเรียบร้อยบริบูรณ์ไม่ขาดเลย” จริง คีลของคุณจะขาดได้อย่างไร ในเมื่อคุณนอนทั้งวัน กินแล้วก็นอน คนขี้เกียจตัวเป็นขน แล้วมาบอกว่าตัวเองดีพร้อม จริงๆ แล้วยังไม่ได้ทำความดีเลย เพียงแต่หยุดทำความชั่วที่ร้ายแรงใหญ่โต ส่วนความชั่วเล็กๆ น้อยๆ ยังทำอยู่

คุณบอกว่าไม่เคยฆ่าสัตว์ ไข่ ไม่เคยฆ่าวัวฆ่าควาย แต่

ตบยุงทุกวัน บี้มดทุกวัน วันไหนบี้ไม่ทันใจใช้ DDT ฉีดพรวดเลย ถ้าม
ว่าศีลข้อ ๑ อยู่ไหม ไม่อยู่ ขาดกระจุย แต่สำคัญตัวผิดว่าดีแล้ว แต่
ความจริงยังไม่ดี ส่วนที่บอกว่าความเลวที่ร้ายแรงอะไรก็ไม่ได้ทำ
บางทีไม่ได้ทำ เพราะยังไม่มีโอกาสต่างหาก

เนื่องจากวันๆ เอาแต่นอน คนพวกนี้ถึงคราวละโลก บาบไม่
พอจะตกนรก บุญก็ไม่พอจะขึ้นไปเป็นเทวดาบนสวรรค์ บุญจะกลับมา
เกิดเป็นคนอีกก็ยังไม่พอ เลยได้แต่สิงสถิตอยู่ตามจอมปลวกเป็นภุมม
-เทวา หรือเทวดาตีนโรงตีนศาล อยู่พื้นเดียวกันมนุษย์นี่แหละ แต่
เป็นกายมนุษย์ละเอียด

ถามตัวเราเองสิว่า **คนพรรคนี่เวลาเขามีชีวิตอยู่ มีอะไรที่
ทำให้เรากลัวไหม** ก็ไม่เห็นจะน่ากลัวอะไร ยิ่งเมื่อตายไปแล้ว ยิ่งไม่
น่ากลัว แล้วเมื่อตอนเขามีชีวิตอยู่ **คนพรรคนี้นำไหว้ไหม? มีคุณ
ความดีอะไรให้นำไหว้บ้าง ไม่มีเลย**

เพราะฉะนั้นตายไปแล้ว ยิ่งไม่นำไหว้หนักขึ้นอีก นี่หลงพ่อ พุด
ตามเหตุตามผลนะ

๖๑. สมณศักดิ์

ทำไมเจ้าอาวาสบางวัดจึงใช้คำนำหน้าว่าพระอธิการ ทำไมจึงไม่ใช้ว่าเจ้าคุณ หรือสมเด็จพระเหมือนบางวัด ?

พระภิกษุโดยทั่วไปไม่มีสมณศักดิ์ ถ้าเป็นเจ้าอาวาสท่านให้เรียกว่าพระอธิการทุกวัด ถ้ามีสมณศักดิ์ คือพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานสมณศักดิ์ให้แล้วจึงจะมีคำนำ เช่น เป็นพระครู เป็นพระปลัด จนกระทั่งเป็นพระราชาคณะ ซึ่งเรียกกันทั่วไปว่า ท่านเจ้าคุณ

พระราชาคณะหรือเจ้าคุณก็มีระดับอีก เริ่มตั้งแต่เจ้าคุณชั้นต้นหรือ **พระราชาคณะชั้นสามัญ** ซึ่งท่านเหล่านี้เมื่อตั้งใจทำงานเกี่ยวกับคณะสงฆ์มากขึ้นๆ ก็ได้เลื่อนเป็นพระราชาคณะระดับสูงขึ้นไปอีก ท่านเรียก**เจ้าคุณชั้นราช** หรือ**พระราชาคณะชั้นราช** เช่น พระราชวรมุณี ทั้งประโยคนี้เป็นชื่อตำแหน่งแบบสมณศักดิ์นะ ฉายาจริงของท่านมักเขียนต่อท้ายใ้แสงเล็บไว้

เจ้าคุณชั้นราชของค์ไหนที่ตั้งใจทำงาน มีผลงานในการช่วยกิจการสงฆ์มากเป็นพิเศษ จากชั้นราชก็เลื่อนเป็น**พระราชาคณะชั้นเทพ** เช่น พระเทพโมลี ยกตำแหน่งเดิมให้องค์อื่นเลื่อนขึ้นมาแทน

ถ้าเจ้าคุณชั้นเทพตั้งใจช่วยงานของสงฆ์มาอย่างดีเยี่ยมเลย ก็จะได้เป็น**พระราชาคณะชั้นธรรม** เช่นพระธรรมกิตติวงศ์

จากชั้นธรรมนี้ ถ้ามีความรู้ความสามารถทำงานของคณะสงฆ์มาอย่างดีตลอดก็ได้เป็น **พระราชาคณะชั้นทริฎบัญญัติ** หรือเรียกอีก อย่างว่า **รองสมเด็จพระ** และจากชั้นรองสมเด็จพระ ในที่สุดก็จะได้เลื่อนเป็น**สมเด็จพระ** **พระราชาคณะชั้นสุพรรณบัฏ** หรือ **สมเด็จพระราชาคณะพระที่ดำรง**

สมณศักดิ์ถึงชั้นสมเด็จพระเจ้า ในปัจจุบันเหลือไม่กี่องค์แล้ว จากสมเด็จพระราชาคณะ ถ้าองค์ไหนมีความรู้ความสามารถมากที่สุด ก็ได้รับเลือกขึ้นมาสถาปนาเป็น **สมเด็จพระสังฆราช**

เพราะฉะนั้นตำแหน่งเจ้าอาวาสกับสมณศักดิ์ จึงเป็นคนละเรื่องกัน เจ้าอาวาสที่มีสมณศักดิ์เป็นพระราชาคณะตั้งแต่ชั้นสามัญไปจนถึงชั้นธรรม เราเรียกรวมๆ กันว่า ‘เจ้าคุณ’ ถ้าท่านมีสมณศักดิ์ถึงชั้นสมเด็จพระเจ้า เราก็เรียกท่านว่า **เจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราช** อธิบายคร่าวๆ เพียงแค่นี้คงพอเข้าใจนะ

๖๒. สวดมนต์ตามบ้าน

สมัยพุทธกาล มีการสวดมนต์ตามบ้านอย่างสมัยนี้หรือเปล่า
ครับ ?

จริงๆ แล้วสมัยพุทธกาลเท่าที่รู้มา ไม่มี แต่ว่ามีเทศน์หรือ
การกล่าวอนุโมทนาตามบ้านที่นิมนต์พระไปฉันภัตตาหาร มีหลักฐาน
ปรากฏว่ามีกรณีที่ต้องปฏิบัติอย่างนี้อยู่ ๒ กรณี คือ

กรณีที่ ๑ เมื่อมีใครนิมนต์พระพุทธเจ้ากับพระภิกษุ ๕๐๐ รูป
ไปฉันภัตตาหารที่บ้าน พอฉันเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะมีการให้พร พระ
รูปที่จะให้พรก็ขึ้นอยู่ว่า พระสัมมาสัมพุทธเจ้ากำหนดให้พระภิกษุรูป
ใดให้พร สมมติว่าทรงให้พระ ก. ให้พร พระรูปอื่นนอกนั้นก็กลับวัดหมด
แม้แต่พระองค์ก็เสด็จกลับ ให้พระรูปนั้นให้พรแก่ญาติโยมในบ้าน เพียง
รูปเดียว หรือบางทีญาติโยมขอให้พระรูปไหนให้พรก็ระบุไปเลย เช่น
หลวงพ่อก. เตี่ยให้พรพวกกระผมด้วยนะ พอโยมระบุชื่อพระที่จะ
ให้พรแล้ว พระนอกนั้นก็กลับวัด

แต่ภายหลัง ต่อมามีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง เพราะ
พระภิกษุบางรูปที่เพ็งบวช อาจถูกญาติโยมระบุชื่อขึ้นมา จะให้ท่านให้
พรทันที ท่านให้ไม่ได้หรอก แล้วจะแก้ไขอย่างไร ท่านก็แก้โดยแทนที่
จะอยู่ให้พรเพียงองค์เดียว ท่านเปลี่ยนใหม่เป็นว่า ที่มาฉันก็องค์ๆ
นิมนต์สวดให้พรพร้อมๆ กันเลย เพราะฉะนั้นก็ต้องใช้บทให้พรบทเดียว
กัน จึงเกิดธรรมเนียมอย่างนี้ขึ้นมาในภายหลัง

กรณีที่ ๒ การสวดมนต์ตามบ้าน อย่างเช่นสวดพระปริตร สวด
อัมมจักกัปปวัตตนสูตร เป็นต้น ที่เราเคยไปฟังกัน

เมื่อก่อนนี้เวลาพระลั้มาลั้พุทธเจ้าเสด็จไปไหน ไปพบใคร พระองค์ก็เทศน์ให้เขาฟังตามเหตุการณ์ตามจริตของบุคคล ต่อมาภายหลัง เมื่อพระลั้มาลั้พุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานแล้ว ญาติโยมอยากฟังเทศน์บทที่เคยทรงเทศน์ ก็นิมนต์พระไป

พระท่านก็เลยเอาบทที่พระลั้มาลั้พุทธเจ้าเทศน์สมัยก่อน โน้นมาเรียบเรียง ท่องกันให้ได้ แล้วมาสวดให้โยมฟัง แม้จะได้สาระไม่มากเท่าที่พระพุทธรองค์เคยเทศน์ไว้ อย่างน้อยก็ได้ประโยชน์เป็นการฟื้นความจำ ถ้าโยมไม่เคยฟังมาเลย ก็ถือว่าแทนการเทศน์ก็แล้วกัน แน่แน่นอนว่าการเทศน์ ย่อมจะต้องได้ผลดีกว่าการสวดมนต์

อย่างไรก็ตามในบางครั้งในบางวาระ ถ้าการสวดมนต์ทำได้ ง่ายกว่า และเหมาะสมกับสถานที่กว่า ก็เลือกการสวดมนต์แทนการเทศน์ แม้ในสมัยพุทธกาลก็จัดให้เหมาะสมกับกาลเทศะกันไปอย่างนี้

๖๓. สวดมนต์เป็นภาษาไทย

การสวดมนต์ทำวัตรเย็น ถ้าไม่ท่องเป็นภาษาบาลี แต่ท่องเฉพาะ
คำแปลที่เป็นภาษาไทยจะได้หรือไม่ ?

ได้ ท่องเข้าไปเถอะ กลัวจะไม่ท่องมากกว่า เห็นหลายคน
ชอบอ้างกันนี้กว่า “อู๊ย..บาลีท่องไม่รู้เรื่อง ไม่ท่องละ..” ถ้าอย่างนั้น
ท่องภาษาไทยซิ “โอ๊ย..มันก็ไม่ค่อยว่าง ต้องทำมาหากิน”

ตกลงทั้งชาติเลย ไม่ได้ท่องอะไรทั้งนั้น เอาเถอะจะท่องแต่
บาลีก็ท่อง จะท่องทั้งภาษาไทยและภาษาบาลีก็ยิ่งดี จะท่องอะไรก็ท่อง
เถอะนะ ชินวีรธ มัวไอ้ไอ้อยู่เดียวไม่ทันได้ท่อง ตายเสียก่อนนะ แล้ว
จะว่าหลวงพ่อดีอนไม่ได้นะ

๖๔. สวดมนต์ไม่รู้คำแปล

การสวดมนต์เป็นภาษาบาลี คนที่ไม่รู้ภาษาบาลีไม่รู้คำแปล สวดไปทั้งๆ ที่ไม่รู้ จะได้านิสงส์เหมือนกันกับคนที่สวดแล้วเข้าใจคำแปลไหมครับ ?

ได้เหมือนกัน แต่ไม่เท่ากัน

ผู้ที่สวดมนต์โดยไม่รู้คำแปลจะได้านิสงส์ระดับหนึ่ง ท่านใช้คำว่า **บุญกิริยา** คือความประพฤติอันเป็นที่ตั้งแห่งบุญ เกิดไปก็ภพก็ชาติก็ไม่ห่างวัด

ส่วนผู้ที่สวด แล้วรู้คำแปลด้วยจะได้มากกว่า คือ**ได้ปัญญาเพิ่มขึ้นอีกระดับหนึ่ง**

เพราะฉะนั้นใครที่สวดมนต์ได้แล้ว แต่ยังไม่รู้คำแปล ควรไปศึกษาให้รู้ให้เข้าใจเสีย เพราะได้แปลไว้ให้ในหนังสือสวดมนต์ด้านหลังเรียบร้อยแล้ว

๖๕. สีจิว

ดิฉันเคยได้ฟังมาว่า สีจิวพระไม่ใช่สีส้มสด ขอความกรุณา
หลวงพ่อบออธิบายด้วยคะ ?

ตั้งแต่สมัยพุทธกาลมา สีจิวของพระท่านให้ใช้สีข้อมผาด คือ
สีข้อมผ้าที่ได้จากยางไม้ หรือจากแก่นของต้นขนุน แต่ในปัจจุบันมอง
รอบตัวจะหาต้นไม้ใหญ่ๆ ขนาดมีแก่นได้สักกี่ต้นกัน

ฉะนั้นเราก็เลยต้องใช้สีที่ช่างเขาทำกันขึ้นมา ซึ่งก็ได้แค่สี
ใกล้เคียงจะให้เป็นมาตรฐาน เหมือนกันหมดทุกวัดนั่นแหละยาก แม้ใน
สมัยพุทธกาลที่ท่านให้ใช้สีที่ข้อมจากยางไม้หรือแก่นไม้ขนุน พอจะมี
ข้อมต่างก็ข้อมกันเอาเอง จึงไม่สามารถกำหนดสีมาตรฐานลงไปได้ ตก
ลงเลยเอาเป็นว่าขอให้เป็น สีข้อมจากแก่นไม้จากยางไม้สีเหลืองๆ ก็แล้ว
กัน แต่ที่แน่ๆ คือไม่ใช่แม่สีล้วนๆ และไม่ใช่สีเหลืองอ้อยเพียงสีเดียว
แต่เป็นลักษณะสีผสม

ถ้าเดี๋ยวนี้ยังให้เครื่องครัดใช้สีข้อมจากยางไม้แบบสมัยพุทธกาล
คงยุ่งยากไม่น้อย จะบวชพระสักรูป ต้องไปโค่นต้นขนุนมาข้อมจิวกัน
ก็บอกว่า ไม่มีต้นขนุนจะให้โค่นแล้ว ต้องเอาสีที่มีอยู่ในท้องตลาดนี้
แหละมาใช้ ขอเพียงว่าไม่ใช่แม่สีเหลืองอ้อย แต่ว่ามีสีใกล้เคียง ถ้า
คล้ายกับสีที่ข้อมจากแก่นไม้ก็อนุโลมใช้กันไป เราจะไปกำหนดสีนั้นสีนี้
ให้ตายตัวคงไม่ได้

เรื่องนี้ต้องยอมรับสภาพความเป็นจริงก็แล้วกันว่า เราจะไม่ใช่
แม่สี เวลาข้อมสีจิวก็เอาหลายสีผสมกัน ไม่ใช่สีใดโดยเฉพาะ แต่
ก็อย่าให้ออกสีดำหรือสีคล้ำจนเกินไป และไม่ให้เป็นสีเหลืองอ้อยชัดๆ
ก็คงทำได้เท่านี้เอง

สำหรับสี่จิวรของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตามที่บ้านทีกไว้ บอกว่า
ออกเป็นสี่เหลี่ยมทองที่เรียกว่า “สิงคิวรรณ”

สิงคิ แปลว่า เปลวไฟ หรือทอง คือสีเหมือนเปลวไฟ อยาก
จะเห็นว่าเป็นอย่างไรลองไปก่อไฟดู ไฟมันเป็นเปลวออกสีเหลืองทองๆ
ส้มๆ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงใช้จิวรสิงคิวรรณ หลักฐานที่ค้นพบมี
ว่าอย่างนี้ เพราะฉะนั้นอย่าไปฟังอะไรมา แล้วเชื่อง่ายๆ นะ

๖๖. สร้างสภาวะสมกายสากล

การสร้างศาลาสภาธรรมกายใช้เสาเพียงแต่ต้นข้างๆ ทำไม่ไม่มี
เสากลางแล้วจะแข็งแรง ๑๐๐% หรือเปล่า มันจะไม่
ยุบลงมาทับพวกเราหรือไม่ (พระเรียนถามมา)

สำหรับเสาหลังคาแบบนี้ ความที่เราไม่ต้องการให้มีเสากลาง
ให้เกะกะ ลักษณะทรงหลังคา จึงสร้างให้มีแรงถึบไปที่เสา ๒ ข้าง
คือเราแก้ปัญหาโดยที่มีลวดสลิงตั้งรั้งอยู่

เราได้คำนวณการรับแรงกดของมันไว้ และยังเผื่อไว้อีกหนึ่ง
เท่าด้วย เรื่องยุบลงมาไม่ต้องห่วง นอกจากนี้แล้วส่วนโครงข้างบน
ระหว่างห้องเรายังมีการสลัก ที่เขาเรียกว่าเบสซึ่ง ไม่ให้มีการเคลื่อน
ตัวหรือบิดตัว เพราะฉะนั้นปัญหาเรื่องยุบเรื่องพังก็จะไม่เกิดขึ้น

ถ้าสังเกตให้ดีจะเห็นว่าเสาทั้ง ๒ ข้าง แต่ละต้นมีขนาด
ค่อนข้างใหญ่ แล้วที่ข้างบนยังมีลวดเหล็กเรียกว่า เหล็กถัก [เหล็กถัก
= tuss] ถักกันไปถักกันมาอย่างนี้รับแรงกดได้ดี

คราวนี้แรงที่เหล็กมันกดลงมานี้จะลงไปที่ไหน ตอบว่าน้ำหนัก
เหล็กที่กดลงมามันก็ถึบเสานี้ถ่างออกไป เบะออกไป แต่เราวางเหล็ก
อันนี้ไว้บนหัวเสา แล้วก็มึสลิงตั้งหัวเสาเอาไว้อีกด้วย ไม่ให้ถึบจนเบะ
สลิงที่ตั้งก็ที่แขวนหลอดไฟฟ้าเอาไว้ด้วยนั่นแหละ สายไฟก็พันตาม
สายสลิง เพราะฉะนั้นการมีสลิงนี้ก็เพื่อเอาไว้สำหรับใช้ติดอุปกรณ์แสง
เสียงด้วย และซึ่งเอาไว้ไม่ให้เหล็กถักข้างบนมันถึบเสาท่างออกไปด้วย
คำนวณกันเรียบร้อยแล้ว ปลอดภัยแน่นอน ไม่ต้องกลัวนะครับ

หลวงพ่หลวงพ่อยู่ตามจังหวัดต่างๆ หรือแม้ในชนบทขณะนี้
มีพวกวิทยาลัยเกี่ยวกับการก่อสร้างมากมาย วิทยาลัยเหล่านี้มีครู

อาจารย์ที่จบวิศวะฯ จบก่อสร้าง เหมือนหลวงพี่ที่ก่อสร้างอาคารหลังนี้นั่นแหละ ไปหาเขาเถิดครับ เขาจะช่วยออกแบบ ช่วยคำนวณ เราไปบอกเขาเพียงแต่ว่า เราต้องการศาลาพื้นที่ขนาดนี้ จุคนเท่านี้ มีงบประมาณขนาดนี้ ช่วยออกแบบให้ทีสิ เอาชนิดคงทนด้วยนะ แล้วก็ถูๆ ด้วย แล้วก็สวยด้วย ใช้งานได้ดีด้วย ช่วยออกแบบที่ แล้วก็ให้ทำงานได้ง่ายๆ ด้วยนะ นายช่างพวกนี้เขามีวิธีทำครับ ให้เขาได้บุญกับเราด้วยเถอะนะครับ

งานบางอย่างไม่ต้องเปลืองหัวคิด ก็อย่าไปเปลืองมันเลย กระจายๆ งานกันไป พุทธศาสนานี้จริงๆ แล้วอยู่กันเป็นบริษัทนะ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเรียกว่า “บริษัท ๔” คือมีผู้ถือหุ้นอยู่ ๔ พวก คือพระภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก และอุบาสิกา

เพราะฉะนั้น หลวงพี่แม้แต่เณรทั้งหลายขณะนี้เราถือหุ้นอยู่ในพระพุทธรูปละ ๑ หุ้น ถึงเวลาก็กระจายๆ งานกันออกไป ให้หุ้นที่ลงในพระพุทธรูปนี้เขาได้ทำงานของเขาด้วย แล้วเราก็จะเบาแรง มีเวลาเอาความคิดไปใช้สร้างสรรค์ พัฒนางานด้านอื่นๆ ได้อีก

๖๗. สภาหลังคาจาก - สภาของลัตบุรุษ

กระผมอยากทราบว่าสภาธรรมกายสากลของวัดพระธรรมกาย
ก่อสร้างขึ้นมาอย่างแข็งแรง แต่ว่าทำไมหลังคาจึงใช้
ใบจากมุง ทั้งๆ ที่ถ้าใช้กระเบื้องก็คงจะแข็งแรงทนทาน
กว่าและไม่ร้อนด้วย ?

เราเคยทดสอบแล้วว่า ถ้าความสูงของหลังคาเท่ากันระหว่าง
มุงจากกับมุงกระเบื้อง มุงจากจะเย็นกว่ามาก แล้วประเด็นสำคัญที่สุด
ทุนรอนที่จ่ายระหว่างจากกับกระเบื้องมันต่างกันมาก

มุงจากค่าใช้จ่ายตารางเมตรหนึ่ง หมายถึงรวมค่าแรงด้วย
อาจจะประมาณ ๑๗ บาท แต่กระเบื้องตารางเมตรหนึ่ง ตกอยู่ประมาณ
๗๐-๘๐ บาท ต่างกันประมาณ ๔-๕ เท่า

หลังคาอาคารใหญ่ๆ ขนาดหลังคาจากของเราเนี่ย ทั้งค่าจาก
และไม่รวกตกเข้าไปประมาณ ๒ แสนเศษ แล้วถ้ามุงกระเบื้องมันจะ
เป็นสักเท่าไรลองคิดดู อีกประการหนึ่งโดยเฉพาะถ้าเป็นพื้นที่ใหญ่ๆ
แล้วไม่มีช่องระบายลมออกด้านบนนี้ หลังคาจากดีที่สุดที่สุด เนื่องจาก
คุณสมบัติความชื้นและความพรุนของใบจากโดยธรรมชาติจะระบายลม
ระบายความร้อนของอากาศได้ดีกว่ากระเบื้องมาก ยกเว้นว่า
กระเบื้องนั้นจะมุงแล้วมีการตีฝ้าอีกทีหนึ่งจึงจะช่วยได้ หลังคาใหญ่
ขนาดนี้ ถ้ามุงด้วย กระเบื้องแล้วไม่ได้ตีฝ้า จะทำให้ร้อนพอสมควรทีเดียว

สรุปว่าเหตุผลที่ใช้หลังคาจาก เพราะว่า

๑. ระบายความร้อนได้ดี
๒. ราคาถูก

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะเวลาแล้วมุงกระเบื้องอาจจะถูกกว่ามุงจากก็ได้ แต่ว่าตอนเริ่มลงมือสร้าง บอกตรงๆ เงินมันขาดมือจริงๆ ตกลงกันว่าเอาหลังคาจากไปก่อน ถ้าต่อไปยังงี้แล้วค่อยว่ากันข้างหน้าโน้น

ศาลาสาธารณธรรมกายนี้มีเนื้อที่กี่ไร่ครับ ?

เนื้อที่ศาลานี้ตกประมาณ ๙ ไร่ ความกว้างวัดจากศูนย์กลางเสาริม ๒ ด้าน กว้าง ๗๐ เมตร และยาวประมาณ ๑๙๘ เมตร จุคนได้ประมาณ ๑๒,๕๐๐ คน

ค่าก่อสร้างเท่าไรครับโดยไม่รวมพื้น ?

ค่าวัสดุก่อสร้างรวมค่าแรงเสร็จ ก็ประมาณสี่ล้านกว่าร่วมห้าล้านนะ

๖๘. สุยานี่สิบสาม

ห้องสามที่เป็นแถวๆ ที่วัดพระธรรมกาย การก่อสร้างราคาแพง
ไหมครับ ถ้าจะก่อสร้างตามแบบนี้บ้างจะขอแบบได้ไหม
(พระที่มาอยู่สูงสุดคัมภีร์ ๒๕๒๙ เรียนถามมา)

ถ้าเป็นห้องแบบเรียงเดี่ยว จะทำเป็นชุดๆ ละ ๕ ห้อง ถ้าเรา
จะทำ ๖ ห้อง แบบเรียงเดี่ยวก็ทำได้ ปัญหาอยู่ตรงที่ท่านอยากจะ
ทราบว่าที่ทำเป็นชุด ๔ ห้อง ๕ ห้อง ๖ ห้อง หรือเท่าไรก็ตามที่
แต่ละห้องเฉลี่ยแล้วก็บาท

ขอฝากนิดหนึ่งนะ คือของเราที่ออกแบบไว้เนี่ย ออกแบบสำหรับ
เตรียมย้าย ส่วนประกอบของห้องจึงแบ่งเป็น ๒ ส่วน ข้างบนเป็นผนัง
ห้อง เราพร้อมจะยกไปไหนก็ได้ คิดจะรื้อก็รื้อได้ รื้อออกเป็นชั้นๆ รื้อ
ออกได้หมดในเวลาไม่กี่นาที

ส่วนที่เป็นคอร์ทัน และบ่อข้างล่าง เราทำเป็นซีเมนต์บล็อก
โตะๆ เหมือนอย่างกับห้องใต้ดิน เวลาจะย้าย เราใช้รถยก จะยกไปวาง
ไว้ตรงไหนก็ได้ คือพอเราชุดหลุมเสร็จเราก็ใช้รถยกซีเมนต์บล็อกที่มี
คอร์ทันไปวางในหลุม แล้วก็เอาส่วนที่เป็นผนังห้องมาวางข้างบน
เท่านั้นแหละกลายเป็นห้องสามใช้ได้ทันที

เราออกแบบให้เป็นแบบเคลื่อนที่ได้ เพราะที่นี้มีความจำเป็น
ต้องเคลื่อนย้ายบ่อย วันนี้จัดงานที่นี้ ล้อมก็อยู่ตรงนี้ อีกอาทิตย์มีการ
จัดงานที่โน่น เอ..ล้อมอยู่ตรงนี้ไม่เหมาะแล้ว ยกกรอบข้างบนขึ้น เอา
รถยกมากว้านหัวบ่อเกรอะข้างล่างขึ้นมา แล้วเอาไปติดตั้งตรงโน้น
ตรงนี้ได้เลย

ด้วยเหตุนี้ จึงต้องทำบ่อเกรอะข้างล่างให้มีคุณภาพแข็งแรง

เป็นพิเศษ ทำให้ราคาบ่อเกรอะข้างล่างค่อนข้างจะแพง แต่ว่าถ้าเป็นแบบอยู่กับที่ละก็ จะไม่แพงเหมือนอย่างที่ออกแบบมานี้หรอก

ส่วนข้างบนเป็นส่วนที่แพงพอสมควร เพราะเป็นส่วนที่เราต้องเลือกวัสดุที่ดี ถ้าทำเป็นสังกะสีจะได้ราคาที่ถูก แต่เราจะได้ยินเสียงดังมาก เวลาเปิด-ปิดใช้งาน ทำให้บรรยากาศไม่ค่อยดี

ระยะแรกเราเคยใช้สังกะสี แต่ตอนหลังเปลี่ยนมาใช้กระเบื้องแผ่นเรียบทำแบบย้ายก็ได้เหมือนกัน ส่วนข้างล่างเราหล่อคอนกรีตเป็น ก่อช่องชุดที่เราทำนี่ ทำเป็น ๔ ห้อง ถ้าข้างล่างไม่ได้โยกย้ายเลย ถึงเกรอะนี้เราซื้อตามท้องตลาดก็ได้ จะเรียงเดี่ยวเป็นจุดละ ๓ ถังก็ได้ คิดแล้วส่วนของถังนี้ห้องหนึ่งก็ตกราวๆ ๑๐๐-๒๐๐ บาท แต่ถ้าอย่างที่วัดพระธรรมกายทำคิดเป็นเงินแพงพอสมควร เพราะต้องทำให้แข็งแรงสำหรับย้ายได้หลายครั้ง

สำหรับผนังห้องข้างบนส่วนที่เป็นกรอบ ถ้าหากกรอบอลูมิเนียมได้ยาก จะเปลี่ยนเป็นกรอบไม้ หรือกรอบเหล็กฉากประยุกต์ไปใช้ก็อาจจะถูกลงอีกได้ เพราะหาช่างได้ง่าย แล้วแทนที่จะใช้สังกะสี เรานำกระเบื้องแผ่นเรียบมาเข้ากรอบ ทำร่องประกบเสียน้อย ให้ดูเรียบร้อย ค่าใช้จ่ายมันจะถูก ใครจะเลียนแบบของที่วัดนี้ไปใช้ก็ได้

๖๙. ห้องน้ำสะอาด

ทำไมห้องน้ำวัดถึงสะอาด ในเมื่อมีคนมาใช้ตั้งเยอะ ?

ล้วนสะอาด ห้องน้ำสะอาด ก็เพราะทำความสะอาดดีนะ ซิคครับ แล้วการทํานี้ก็ตั้งใจ ทำอย่างจะเอาบุญกัน คนที่เขาขัดล้างที่นี้นะ ไม่ใช่สักแต่ตักน้ำสะอาดโครมๆ ให้เสร็จๆ ไป เขาเอาสก็อตไบร์ท ค่อยๆ ขัดค่อยๆ ถูทุกซอกทุกมุม ขัดเหมือนอย่างกับจะขัดกิเลสของเขาให้หลุดออกจากใจทีเดียวแหละ

เราสอนเขาว่าการขัดห้องน้ำนี้เป็นบุญมากนะ เป็นการลด ทุจริตออกจากใจของเราได้อย่างดีทีเดียว เพราะฉะนั้นใครว่างๆ ก่อน จะกลับบ้าน เขามักจะมาช่วยกันล้างห้องน้ำก่อน

ที่นี้พอห้องน้ำสะอาดแล้ว เราก็ขอร้องให้สาธุชนถอด รองเท้าก่อนเข้าห้องน้ำ เขาก็ยินดีทำตาม ถ้าขอร้องให้ถอดรองเท้า แต่พื้นห้อง น้ำสกปรก ทั้งซัดิน ทั้งเสลด ทั้งมีกลิ่นเหม็น

ถ้าอย่างนั้นต่อให้ขอร้องจนปากหักเขาก็ไม่ทำตาม คือเรา ต้องทำของๆ เราให้ดีก่อน แล้วการขอร้องขอความร่วมมือก็จะง่ายขึ้น มีโยมบางคนมาเล่าให้ฟังว่า มาวัดพระธรรมกาย เพราะได้ข่าวว่าล้วน สะอาด แหม...นี่กว่ามาเพราะหลวงพ่otechn์เก่ง

๗๐. หัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา

เนื่องจากมีเพื่อนชาวคริสต์หลายคน เพื่อนๆ เหล่านี้เคยถามลูก
ว่า แก่นแท้หรือหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา มี
อย่างไร ลูกตอบไม่ได้ จึงขอเรียนถามหลวงพ่อกะ ?

สำหรับของชาวคริสต์หัวใจสำคัญของศาสนาของเขา เขาบอก
ว่าจงรักกันและกัน เหมือนดังเช่นพระเจ้ารักท่าน อันนี้เป็นเมตตา ซึ่ง
เป็นข้อ ๑ ในพรหมวิหาร ๔ ซึ่งเป็นธรรมะหมวดหนึ่งในพระพุทธศาสนา

สำหรับชาวพุทธเรา พระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้หลักสำคัญของ
พระพุทธศาสนาไว้ ๓ ข้อใหญ่ ซึ่งสามารถครอบคลุมเอาคำสอนไว้
ทั้งหมด จะถือเป็นแก่นแท้ หรือหัวใจของพระพุทธศาสนาก็ได้ ซึ่งได้แก่

๑. การไม่ทำบาปทั้งปวง คือละเว้นจากอกุศลกรรมบถ ๑๐
อย่าง

ด้วยกาย ๓ คือ ๑. ไม่ฆ่าสัตว์ ๒. ไม่ลักทรัพย์ ๓. ไม่
ประพฤตินิโคตติในกาม

ด้วยวาจา ๔ คือ ๑. ไม่พูดปด ๒. ไม่พูดส่อเสียด
๓. ไม่พูดคำหยาบ ๔. ไม่พูดเพ้อเจ้อ

ด้วยใจ ๓ คือ ๑. ไม่เพ่งเล็งอยากได้ของผู้อื่น ๒. ไม่มี
จิตพยาบาทปองร้ายผู้อื่น ๓. ไม่เห็นผิดจากคลองธรรม

๒. การทำกุศลให้ถึงพร้อม โดยทำบุญหรือทำความดี ๓ อย่าง
คือ ๑. ให้ปันสิ่งของ ๒. รักษาศีล ๓. เจริญภาวนา ซึ่งตรงกับ
บุญกิริยาวัตถุ ๓

ถ้าจะพูดให้ละเอียดลงไป เป็นบุญกิริยาวัตถุ ๑๐ คือเพิ่มจากบุญกิริยาวัตถุ ๓ อีก ๗ ข้อ รวมเป็น ๑๐ ได้แก่

๑. ประพฤติอ่อนน้อมถ่อมตัว
๒. ทำบุญด้วยการชวนชววยรับใช้ช่วยเหลืองานการต่างๆ
๓. ทำบุญด้วยการแบ่งส่วนบุญให้กับผู้อื่น
๔. ทำบุญด้วยการอนุโมทนาบุญ หรือยินดีในบุญในความดีของผู้อื่น
๕. ทำบุญด้วยการฟังธรรม หาความรู้เพื่อยกใจตนเองให้สูงขึ้น
๖. ทำบุญด้วยการเทศน์สอนธรรมะให้ผู้อื่น เพื่อยกใจผู้อื่นให้สูงขึ้น และ
๗. ทำบุญด้วยการทำความเห็นให้ตรงตามคลองธรรม
๘. **การทำใจให้ผ่องใส** โดยหมั่นสวดมนต์เจริญภาวนา นั่งสมาธิกลั่นใจให้ใสละเอียดมากขึ้นเรื่อยๆ

ทั้ง ๓ ประการนี้เป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา ที่ศาสนาคริสต์เขาว่าจงรักภักดีและกัน ดังเช่นพระเจ้ารักท่าน ซึ่งก็เป็นส่วนหนึ่งในเรื่องของการทำความดีในพระพุทธศาสนานั่นเอง

๗๑. หินยาน - มหายาน

หินยาน กับ มหายาน ต่างกันอย่างไร และธรรมยุตกับมหานิกาย
ต่างกันอย่างไคร้บ ?

คู่แรก หินยานกับมหายานมีที่มาคือ เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จดับขันธปรินิพพานเมื่อวันเพ็ญกลางเดือน ๖ หลังจากนั้นพอเข้าพรรษาต่อมาประมาณเดือน ๘ ก็มีการสังคายนาพระไตรปิฎก

สังคายนาคือ การจัดหมวดหมู่ของธรรมะ เนื่องจากเมื่อสมัยพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังทรงพระชนม์อยู่ คำสอนของพระองค์มิได้บันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร มีผู้ที่รับอาสาจะบันทึกเหมือนกัน แต่พระองค์ตรัสว่าไม่เป็นไร พวกเธอดังใจปฏิบัติธรรมกันดีกว่า เอาเวลาที่มืออยู่น้อยนิดไปเผยแผ่พระพุทธศาสนากันให้เต็มที่ เวลานี้ยังไม่ต้องบันทึกหรอก เพราะว่ามีอยู่ผู้หนึ่งที่สามารถบันทึกเอาไว้ในใจโดยไม่เลอะเลือน ผู้นั้นคือ**พระอานนท์**

พระอานนท์ท่านทำหน้าที่เป็นอุปัฏฐากของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ตำแหน่งอุปัฏฐากถ้าจะเปรียบเทียบกับสมัยนี้ ก็พออนุโลมได้ว่า เป็นเลขานุการ ส่วนพระองค์ เวลาพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จไปเทศนาสั่งสอนที่ไหนก็ตาม ถ้าพระอานนท์อยู่ด้วยก็ได้ฟังและจำได้ แต่ถ้าไม่อยู่ด้วยเมื่อพระพุทธองค์เสด็จกลับมา ก็จะทรงเทศน์เรื่องนั้นให้พระอานนท์ฟังโดยเฉพาะอีกรอบหนึ่ง เพราะฉะนั้นเมื่อถึงคราวที่ประชุมทำสังคายนา พระอรหันต์ทั้งหลายก็แบ่งหน้าที่กันออกไป

ประธานในการทำสังคายนาคือ พระมหากัสสปเถระ ท่านเป็นผู้ตั้งคำถาม พระอานนท์เป็นผู้ตอบว่าเรื่องนั้นๆ พระสัมมาสัม-

พุทธเจ้าเทศน์ที่นั่น วันนั้น เดือนนั้น ปีนั้น สาเหตุที่ทรงเทศน์เพราะอะไรก็จะบอกไว้ด้วย คำบอกเล่าของพระอานนท์บันทึกอยู่ในพระไตรปิฎกส่วนที่เป็นพระสุต

สำหรับส่วนที่เป็นพระวินัย มีพระอรหันต์อีกรูปหนึ่งชื่อ**พระอุบาลี**เป็นผู้ตอบ พระอุบาลีท่านเก่งในด้านพระวินัยหรือด้านกฏระเบียบของสงฆ์ พอดีและจัดหมวดหมู่พระธรรมเรียบร้อยแล้ว ก็แบ่งได้เป็น ๓ หมวดใหญ่ๆ จึงเรียกว่าพระไตรปิฎก

ไตร แปลว่า ๓ **ปิฎก** แปลว่า ตะกร้า รวมก็คือตะกร้า ๓ ใบ
 ใบที่ ๑ ใส่**พระวินัย** คือเรื่องราวเกี่ยวกับกฏระเบียบของสงฆ์
 ใบที่ ๒ ใส่**พระสุต** คือเรื่องราวที่เกี่ยวกับสงฆ์ในสมัยพุทธกาล
 ใบที่ ๓ ใส่**พระอภิธรรม** ซึ่งเป็นหมวดที่เกี่ยวกับเนื้อธรรมะล้วนๆ เป็นธรรมะเบื้องต้น

ผู้ที่เข้าร่วมประชุมทำสังคายนาในครั้งนั้น เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด จำนวน ๕๐๐ รูป เมื่อสังคายนาเสร็จเรียบร้อยแล้วก็แบ่งกันท่อง แบ่งกันสวดเป็นตอนๆ และถือเป็นข้อปฏิบัติทั้งหมด ต่อมาเมื่อพระพุทธศาสนาเผยแผ่ลงไปตามภาคใต้ของอินเดีย พระภิกษุที่ถือปฏิบัติแบบนี้ถูกเรียกว่า **“หินยาน”**

ยาน ในที่นี้หมายถึงยานพาหนะ คือเครื่องพา เครื่องนำไปให้พ้นทุกข์ หิน (ฮิน-นะ) แปลได้ ๒ อย่าง แปลว่าต่ำก็ได้ หรือทางภาคใต้ก็ได้

พระภิกษุฝ่ายหินยานรับเอาคัมภีร์พระไตรปิฎกที่บันทึกจากคำสวดล้วนๆ ของพระอรหันต์ตามที่ท่านสังคายนาไว้ นำไปใช้เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติ โดยไม่พยายามเปลี่ยนแปลงแก้ไขวินัยใดๆ ที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้เลย แม้จะทรงอนุญาตไว้ว่า ลิกขาบทเล็ก

น้อยบางข้อ ถ้าจำเป็นก็อาจประชุมและแก้ไข หรือเพิกถอนวินัยเล็กน้อยเหล่านั้นได้ เพื่อให้ปรับเข้ากับสภาพสิ่งแวดล้อมซึ่งเปลี่ยนไป แต่หากก็เป็นข้อตกเถียงกันภายหลังว่าวินัยข้อไหนบ้างเป็นข้อเล็กน้อย และพระอานนทก็บังเอิญลืมหูลงถามว่าเล็กน้อยนั้นแค่ไหน

เพราะฉะนั้นที่ประชุมก็เลยไม่ยอมแก้ไขคงใช้ข้อความเดิมอย่างที่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงอนุญาตให้ไว้ ซึ่งก็นับว่าเป็นการมองการณ์ไกลอย่างรอบคอบ

ทำไมจึงบอกว่ารอบคอบ? เราลองมาคิดว่าหากขณะนี้พระพุทธศาสนาได้แพร่หลายไปทั่วโลกแล้ว และสมมติว่าพระภิกษุเมืองนี้แก้ไขกฎข้อนี้ พระภิกษุเมืองโน้นแก้ไขกฎข้อโน้น ถ้าเวลาผ่านไป ๑๐๐ ปี ๒๐๐ ปี พระภิกษุในพระพุทธศาสนามาเจอกัน อะไรจะเกิดขึ้น? แน่แน่นอนเลยว่าพระวินัยจะไม่ลงรอยกัน เพราะแก้กันคนละแห่ง คนละหน

ดังนั้น เพื่อป้องกันปัญหาเดือดร้อนนี้ ที่ประชุมสงฆ์จึงไม่ยอมแก้ไขใดๆ คงใช้ตามแบบเดิมซึ่งเคร่งครัดมาก และสามารถรักษาภาพลักษณ์ของเดิมได้อย่างดี พุดง่ายๆ คือเป็นพวกอนุรักษ์นิยมนั่นเอง

ในยุคเดียวกันนั้น คือในครั้งที่ทำปฐมสังคายนามีพระภิกษุกลุ่มหนึ่ง ซึ่งที่ยังไม่ได้เป็นพระอรหันต์ เกิดความน้อยใจที่ไม่ได้รับอนุญาตให้เข้าร่วมประชุมสังคายนาด้วย เลยจัดประชุมกันเอง โดยติดตามนัดหมายผู้ที่ได้ยินได้ฟังเรื่องราวจากพระโอษฐ์มาเหมือนกัน จำมาว่าอย่างไรก็ช่วยกันทำ ช่วยกันบันทึกไว้

กลุ่มนี้ได้เผยแพร่ศาสนาขึ้นไปทางภาคเหนือของอินเดีย แล้วถือหลักโอนอ่อนผ่อนตาม เพราะต้องการรับสมาชิกให้มากๆ ไว้ก่อน ท่านแก้ไขพระวินัย โดยอ้างพุทธาอนุญาตให้แก้ไขวินัยข้อเล็กน้อยได้ เพราะฉะนั้นพระวินัยทั้งหลาย เมื่อผ่านเข้าไปในประเทศต่างๆ เช่น จีน เป็นต้น ก็เป็นพระวินัย ที่มีการแก้ไขปรับปรุงกันเรื่อยมา

ในที่สุดปรากฏภายหลังว่าแก่พระวินัยจนหละหลวมกันมาก แต่ก็ได้สมาชิกเยอะ พวกนี้เรียกตัวเองพวกมหายาน หมายความว่า เป็นยานใหญ่มีสมาชิกมาก

นี่ก็เป็นเรื่องราวในประวัติศาสตร์ มาถึงเรายุคนี้ก็รับรู้เป็น อุทาหรณ์แต่เพียงว่าคนส่วนมากเวลาทำอะไรแล้ว ยากที่จะให้พร้อม เปรียงเห็นตรงกันได้

เพราะฉะนั้นขณะที่เราทำงานอยู่เดี๋ยวนี้ ก่อนจะลงมือทำอะไร ต้องวางกฎเกณฑ์ให้รัดกุมเสียตั้งแต่ต้นนั่นแหละดี

เนื่องจากฝ่ายมหายาน ซึ่งขึ้นไปทางภาคเหนือ มักจะมีการ แก้ไขพระวินัยอยู่เรื่อยๆ พระวินัยจึงเริ่มฟื้นเพื่อน เริ่มหละหลวมถึง แม้จะได้สมาชิกมามาก แต่ก็ปนเปไปกับลัทธิดั้งเดิม ซึ่งเป็นลัทธิความ เชื่อในท้องถิ่นนั้นๆ ก่อนที่พระพุทธศาสนาเผยแผ่เข้าไป เมื่อก่อนนี่ก็ เริ่มที่แผ่นดินจีนนั่นแหละเป็นจีนมหายาน ทิเบตมหายาน ต่อมาเกาหลี ญี่ปุ่น ก็เป็นมหายานด้วย

พอนานไปๆ เนื่องจากพระวินัยไม่รัดกุม การปฏิบัติก็เลย ฟื้นเพื่อนเต็มที ที่คงรูปร่างเดิมอยู่ได้มากที่สุดก็ฝ่ายหินยาน หรือฝ่าย ที่เผยแผ่พระพุทธศาสนาลงไปของอินเดีย ซึ่งขณะนี้ก็ได้กลายเป็น ว่าพระพุทธศาสนาที่มั่นคงที่สุดก็อยู่ในเมืองไทยเรานี้แหละ ประเทศไทยได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พระพุทธศาสนาปักหลักได้ มั่นคงที่สุดในโลก

สำหรับธรรมยุตกับมหานิกาย นี่เป็นเรื่องของพระภิกษุใน ประเทศไทย เรื่องนี้เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๔ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชประสงค์จะ ปรับปรุงคุณภาพสงฆ์ให้ดีขึ้น ก็เลยแบ่งพระภิกษุในเมืองไทยออกเป็น ๒

สังกัดด้วยกัน

สังกัดหนึ่งเรียกว่า**ธรรมยุต** อีกสังกัดหนึ่งเรียกว่า **มหานิกาย** แต่ที่ว่าถึงจะแยกเป็น ๒ สังกัดก็ตาม ทั้ง ๒ สังกัดนี้ก็ขึ้นตรงกับสมเด็จพระสังฆราชพระองค์เดียวกัน ตำรับตำราพระไตรปิฎก หรือทุกสิ่งทุกอย่างใช้เล่มเดียวกัน ไม่มีอะไรต่างกัน เพียงแต่ว่าแนวทางการปกครองสงฆ์ ได้แบ่งสายปกครองออกไป ๒ สังกัดเท่านั้นเอง

๗๒. อานิสงส์ของการสวดมนต์

อานิสงส์ของการสวดมนต์มีอะไรบ้างครับ ?

มนต์ แปลว่า คำศักดิ์สิทธิ์ คำสำหรับสวดพุทธมนต์เป็นคำศักดิ์สิทธิ์เพราะเป็นคำสวดพระโอวาทที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ไว้ การที่ชาวพุทธสวดมนต์ก็เพื่อเป็นการทบทวนพระโอวาทที่เป็นข้อธรรมะ เมื่อใครได้ทบทวนข้อธรรมะของพระองค์ ก็ได้ชื่อว่า

๑. เคารพในพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผู้ทรงเป็นต้นกำเนิดของมนต์
๒. เคารพในพระธรรม เพราะข้อความที่สวดเป็นธรรมะ
๓. เคารพในพระสงฆ์ เพราะบทสวดมนต์ได้ถ่ายทอดมาโดยพระสงฆ์

สิ่งที่เราเคารพ ๓ อย่างนี้รวมกันเรียกว่า **พระรัตนตรัย** การเคารพพระรัตนตรัยมีอานิสงส์ทำให้เรามีโอกาสสร้างบุญได้ต่อไป แม้ขณะที่กำลังสวดมนต์ผลบุญก็เกิดขึ้นเป็นลำดับๆ แล้ว

ตั้งแต่ขณะสวดมนต์ ร่างกายของเราอยู่ในอาการอันสงบ สำรวม ศีลก็ไม่ขาด พอดีใจสงบ ก็เป็นสมาธิได้เร็ว

เมื่อทบทวนธรรมะ ปัญญาถึงออกงามไปตามลำดับๆ ได้ อานิสงส์ทางปัญญา **ตกลงได้ครบทั้งศีล สมาธิ ปัญญา เป็นอุปกर्म เป็นพาหนะนำไปสู่การสร้างบุญ สร้างคุณงามความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป**

ยิ่งกว่านั้นผู้ที่สวดมนต์เป็นประจำ ยังเป็นผู้ที่มีโอกาสพิจารณาตนเองได้มาก ไม่ว่าจะมัว โดยเฉพาอย่างยิ่งผู้ที่สวดมนต์เป็นประจำ จะมีอานิสงส์ให้พ้นภัยทั้งปวง เนื่องมาจากใจที่สงบของเขา ใจที่เกาะอยู่ในธรรมจะสะอาดและใสมาก เมื่อจะมีเหตุอะไรเกิดขึ้นกับตัว แม้

จะหาเหตุผลไม่ได้ แต่จะเกิดการสังหรณ์ล่วงหน้า เพราะใจสัมผัสได้เร็ว ทำให้เตรียมตัวรับสถานการณ์ต่างๆ ได้ฉับพลัน

ผู้ที่สวดมนต์เป็นประจำ เทวดาจะลงรักษา เพราะเทวดาก็อยากได้นุญ เป็นการต่ออายุให้อยู่บนสวรรค์ได้นานๆ คนที่เทวดาลงรักษา จะทำอะไรก็เจริญรุ่งเรือง และคิดจะทำแต่ความดี ทำแต่สิ่งที่เป็นบุญกุศล

นี่แหละคืออานิสงส์โดยย่อของการสวดมนต์ ซึ่งอธิบายในลักษณะที่เป็นเหตุเป็นผล

๗๓. อารานาธรรม

เคยมีคนถามว่าเวลาหลวงพ่อบูชิตเทคนิ ทำไมไม อารานาธรรม เป็นภาษาบาลีก่อน ลูกอยากทราบวาก่อนเทคนิจำเป็น ต้องมีคนอารานาธรรมทุกคั้งหรือไมคะ ?

การอารานาธรรมที่เป็นภาษาบาลี ส่วนมากใช้ในกรณีที่มีพิธี เป็นทางการ พระภิกษุที่ขึ้นธรรมาสน์เทคนิมักถือใบลาน มากางอ่าน แต่หลวงพ่อบูชิตในลักษณะปาฐกถาธรรม คือเทคนิสดๆ ไมได้อ่านตาม คัมภีร์ใบลาน

เพราะฉนั้น จึงไมต้องอารานาแบบเป็นภาษาบาลี ที่กล่าว ขึ้นต้นว่า “พรหมา จ โลกา..” แต่ถ้าบางแห่งจะให้มีการกล่าวอารานา ก่อนก็ไมผิดแปลกอะไร

โดยทั่วไปถ้านิมนต์พระไปแสดงปาฐกถาธรรมในที่ประชุมต่างๆ พิธีกรจะกล่าวอารานาด้วยคำพุทธธรรมดา แบบกล่าวเชิฐวิทยากรทั่วๆ ไปขึ้นบรรยาย และพระภิกษุก็สามารถใช้เทคนิคในการบรรยายได้ เหมือนนักพูดทั่วๆ ไป แต่ก็ต้องอยู่ในกรอบในพระวินัยของพระนะ

๗๔. อาหารบริสุทธิ์

อยากทราบว่า ทำไมทางวัดพระธรรมกายไม่จัดอาหารเจไว้ด้วย เห็นอาหารที่มีเนื้อสัตว์ทุกมื้อ ทำไมพระจึงฉันเนื้อสัตว์ซึ่งเป็นอาหารไม่บริสุทธิ์ คิดว่าคงมีคนมาวัดจำนวนไม่น้อยที่ต้องการอาหารเจ ซึ่งเป็นอาหารบริสุทธิ์ ?

ขอตอบตามพระวินัยนะ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่เคยตรัสเลยว่า อาหารที่ประกอบด้วยเนื้อสัตว์ไม่บริสุทธิ์ สำหรับพระ อาหารที่ประกอบด้วยเนื้อสัตว์ ก็บริสุทธิ์ ถ้า

๑. ภิกษุไม่เห็น เขามาสัตว์นั้น

๒. ภิกษุไม่ได้ยิน เขามาสัตว์นั้น

๓. ภิกษุไม่ได้นึกถึงเกี้ยวว่า เขามาเฉพาะเจาะจงมาเพื่อตน

เพราะฉะนั้นอาหารที่ประกอบด้วยเนื้อสัตว์ ที่ถวายให้พระฉัน อยู่ทุกมือนี่ก็บริสุทธิ์ เราไม่ควรกล่าวตู่พุทธพจน์นะ

ถามว่าเรื่องอาหารเจเอามาจากไหน มาจากพระเทวทัตใช่ไหม พระเทวทัตก่อเรื่องไว้จนสงฆ์แตกแยก

เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งท่ามกลางสงฆ์พระเทวทัตลุกขึ้นยืนต่อหน้าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดเสียงดังว่า “พระพุทธรเจ้าข้า ถึงเวลาแล้วที่พระองค์ควรจะบัญญัติเป็นพระวินัยว่า ห้ามภิกษุฉันเนื้อสัตว์ตลอดชีวิต” นี่พระเทวทัตว่าอย่างนั้น

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสตอบเลยว่า “เทวทัต เราไม่บัญญัติ ถ้าภิกษุ รูปใดจะฉันเนื้อสัตว์ เราไม่ห้าม แต่เราบัญญัติว่า เนื้อสัตว์นั้นถ้าภิกษุ ไม่ได้เห็นเขามา ไม่ได้ยินเขามา และไม่ได้รังเกียจ

ว่า เขาสั่งฆ่าเฉพาะเจาะจงมาเพื่อตน ให้ภิกษุฉันได้”

เพราะฉะนั้น ถ้าบอกว่าอาหารเจบริสุทธ์ แล้วทำไมอาหารที่เป็นเนื้อสัตว์จะไม่บริสุทธ์ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ได้ทรงบัญญัติให้**ฉันเจ** เราอย่าไปบัญญัติเอง ความจริงอาหารเจนั้นเกิดขึ้นภายหลังพุทธปรินิพพาน โดยภิกษุกลุ่มหนึ่งบัญญัติขึ้นมาเอง

อีกประการหนึ่งที่อยากจะฝาก คือ**ความบริสุทธ์ของมนุษย์ไม่ได้อยู่ที่อาหาร แต่อยู่ที่การฝึกฝนอบรมใจ** ถ้าอาหารสามารถทำให้คนเราบริสุทธ์ โดยไม่ต้องอบรมใจ หรือสิ่งมีชีวิตทั้งหลายในโลกสามารถทำให้ตัวเองบริสุทธ์ได้โดยอาหาร คนเราคงไม่ต้องมาบวชพระ ไม่ต้องมารักษาศีลหรอก เสียเวลาเปล่า เลือกกินอาหารเขาก็แล้วกัน แต่ความเป็นจริง มันเป็นไปได้หรอกนะ

๗๕. อาลัยศิลปะไทย

ผมขอกราบเรียนถามว่าการที่วัดพระธรรมกายบอกว่าไม่ได้
แหกคอกเรื่องแบบการก่อสร้างวัด และไม่ได้ทำให้
พิสดารกว่าวัดอื่นนั้น มันก็ถูกอยู่ครับ แต่ผมอยากทราบว่า ถ้าวัดอื่นเขาเกิดเอาตัวอย่างการก่อสร้างแบบวัด
พระธรรมกาย ท่านไม่เกรงว่าประเพณีหรือศิลปะสมัย
ก่อนจะสูญหายหรือถูกลืมหรือครับ (พระเรียนถามมา)

เวลาจะสร้างอะไร ควรคำนึงถึงประโยชน์ที่จะได้ให้มาก
เคยคิดบ้างไหมว่าศิลปะไทยที่เห็นอยู่นี้ความจริงมันเริ่มมาตั้งแต่เมื่อไร
อาจจะเริ่มเมื่อประมาณ ๘๐๐ ปีก่อนก็ได้ และเคยคิดไหมว่าเมื่อ ๒,๐๐๐
ปีที่แล้ว สถาปัตยกรรมที่มีอยู่ในเมืองไทยมีรูปร่างอย่างไร?

วันหนึ่งมันก็สูญหายไปเป็นธรรมดา เมื่อ พ.ศ.๓๐๓ ในเมือง
ไทยก็มีวัดแล้ว คือวัดพระปฐมเจดีย์ แต่มันใจได้เลยว่าสถาปัตย-
กรรมคงไม่ใช่รูปแบบที่เราเห็นอยู่ขณะนี้ เพราะอะไร?

เพราะวัสดุก่อสร้างเปลี่ยนไปทุกวัน เดี่ยวนี้หาไม่ได้ง่ายๆ
เหมือนเมื่อก่อนไหม? ไม้กำลังจะต้องซ่งขายเป็นกิโลแล้วนะ
เข้มงวดรักษาอย่างไรก็ไม่อยู่ ถ้าจะสร้างเพื่อรักษาศิลปวัฒนธรรม
ของปู่ย่าตายายไว้ ก็เห็นด้วย แต่ควรแบ่งไว้ส่วนหนึ่ง หรือสร้างไม้
สักหลังหนึ่ง เพื่อรักษาศิลปะ

นอกนั้นจะสร้างอย่างไรก็ได้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ให้สอย
ให้มาก อย่างที่รัฐบาลไทยทำอยู่ขณะนี้ ทำถูกต้องแล้ว คือโบสถ์หรือ
วัดที่ประกอบด้วยศิลปกรรมที่ดีเยี่ยมเลย ก็เก็บรวมไว้แห่งใดแห่งหนึ่ง
ในประเทศไทย ส่วนวัดอื่นก็ดูตามสภาพ จะใช้แบบเก่าก็ได้ แบบใหม่ก็

ดี หรือในวัดต่างๆ ไป ให้สร้างกุฏิเจ้าอาวาสเป็นทรงไทยสวยๆ ไว้สักหลัง ทำด้วยไม้เนื้อดี ใครเป็นเจ้าของอาวาสก็ให้ไปอยู่กุฏินั้น ให้เป็นอาคารเกียรติยศไปเลย นอกนั้นก็นิมนต์อยู่ติดกันไปก่อน จะอยู่อาคารเป็นชั้นๆ เป็นแถวๆ ก็อยู่กันไป เก็บอาคารเกียรติยศไว้หลังหนึ่งก็พอ ก็คงทำได้เท่านี้

ความจริงเราก็เรียนกันมาว่า “อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา” อะไรถึงคราวอนิจจัง มันก็อนิจจัง มันไม่เที่ยง มันทุกขัง แล้วมันก็อนัตตาใครก็บังคับมันไม่ได้ สิ่งของมันจะต้องเป็นไป มันก็ต้องเป็นไป มันใจได้เลยว่าอีก ๑๐ ปี ข้างหน้า ชาวบ้านหาไม้กระดานมาทำบ้านไม่ได้หรอก ต้องอยู่บ้านอิฐบ้านปูนกันทั้งนั้น ถึงตอนนั้นจะไปทำบ้านทรงไทยทรงอะไรแบบโบราณได้ง่ายๆ หรือ

ของทุกอย่างมีวิวัฒนาการ คือมีความเปลี่ยนแปลงอย่างค่อยเป็นค่อยไป ไม่มีอะไรคงเดิม ไม่มีอะไรยั่งยืน และไม่มีใครฟันธรรมาชาติได้หรอกนะครับ

๗๖. ฮวงซุ้ย

ตามความเชื่อถือของคนจีน เชื่อกันว่าถ้าฮวงซุ้ยของบรรพบุรุษ อยู่ในที่ๆ ดี จะมีบทบาทสำคัญทำให้ลูกหลานมีความ เจริญก้าวหน้าร่ำรวย หรือหากฮวงซุ้ยของบรรพบุรุษ อยู่ในที่ที่ไม่ดีหรือไม่เป็นมงคล ลูกหลานจะประสบกับ ความหายนะ เท่าที่สังเกตดูก็รู้สึกว่ามีความจริงพอที่จะ เชื่อถือได้ จึงอยากจะทราบว่าจะเชื่อถือจริง จริงๆ นั้น มันเกิดจากอะไรกันแน่ ?

ตอนเริ่มแรกคนจีนทำฮวงซุ้ย เพื่อเหตุผลบางประการ คือ

ประการแรก เป็นวันนัดพบของหมู่ญาติ เพราะเมื่อพ่อแม่ตายแล้ว ลูกหลานแยกย้ายไปทำมาหากินต่างถิ่น มีโอกาสพบเจอกันยาก เพราะแผ่นดินจีนกว้างใหญ่ไพศาล จึงต้องกำหนดว่าควรจะมีการนัดพบกันสักปีละ ๑ ครั้ง **โดยคำนึงถึงความเหมาะสม** คือ

๑. สถานที่เหมาะสม คือ ได้บรรยากาศดี

๒. เวลาเหมาะสม คือ เป็นฤดูกาลที่ไม่ใช่ช่วงทำเกษตรกรรม หรือเป็นเวลาที่ว่างงาน ซึ่งมักเป็นต้นฤดูแล้ง

ถามว่าทำไมจึงต้องพบกัน ตอบว่าควรพบกันด้วยสาเหตุใหญ่ คือ

๑. ถ้าพี่น้องคนไหนตกทุกข์ได้ยาก ก็จะได้ข่าวในวันนั้น และจะได้ช่วยเหลือกันต่อไป

๒. ได้รู้ว่าคุณประพฤติก่อนคนในตระกูลแต่ละรุ่นเป็นอย่างไร มีใครนอกกลุ่มนอกทางหรือเปล่า ถ้าพบว่าใครความประพฤติไม่ดีจะทำอย่างไร ก็ต้องทบทวนโอวาทของเตี๋ยและแม่ ซึ่งท่านสอนไม่ให้ทำชั่ว

ทีนี้ถ้าจะให้ได้บรรยากาศดี จะต้องไปทบทวนโอวาทบรรพบุรุษกันทีไหน ก็ต้องหน้าหลุมศพเตี้ยและแม่ เพื่อว่าเห็นแล้วจะได้นึกออกว่า เมื่อคราวที่ท่านมีชีวิตอยู่ท่านเคยห้ามเคยสอนไว้อย่างไร โดยทั่วไปลูกคนโตจะเป็นตัวแทนกล่าวตักเตือนอบรม ซึ่งเมื่อเอ่ยอ้างถึงคำสอนของพ่อแม่ที่ล่วงลับไปแล้ว จะเตือนมโนธรรมให้เกิดได้ง่าย ความคิดที่จะแก้ไขปรับปรุงก็จะเกิดตามมา

ในเรื่องการทำมาหากิน ถ้าใครติดขัด พี่ๆ น้องๆ ก็จะได้ช่วยกัน พี่น้องบางคนอาจจะเห็นแก่ตัว แต่เมื่อมาพูดหน้าหลุมศพ ความหลังก็จะกระตุ้นมโนธรรมให้พี่น้องต้องช่วยกัน เพราะฉะนั้นความริเริ่มในการ หาทำเลดีๆ สร้างฮวงซุ้ยก็เลยเกิดขึ้น

ประการที่สอง สร้างฮวงซุ้ยเพราะคิดถึงพ่อแม่ คนเราบางคนเมื่อวัยเด็กอาจจะเกะกะเกร ไมเคารพเชื่อฟังใคร แต่เมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ก็ได้คิด ปกติคนเราจะคิดถึงพ่อแม่ ก็ต่อเมื่อ

๑. ตัวเองประสบภัยพิบัติ ถ้าสาเหตุเกิดเพราะขัดโอวาทของท่านจะยิ่งคิดถึงมาก

๒. เมื่อตัวเองมีลูก ถ้าภาระการเลี้ยงลูกนั้นลำบากหนักหนา ก็ยิ่งจะคิดถึงท่านมาก

๓. เมื่อพ่อแม่จากไป แล้วคิดได้ถึงความดีอันมากมายของท่านที่มีต่อตัวเอง จึงอยากจะทำตอบแทนท่านให้ถึงที่สุด

คนที่ไม่ศึกษาพระพุทธศาสนาไม่รู้ว่าคนตายแล้วไปไหน ไม่รู้กฎแห่งกรรม ไม่รู้เรื่องสวรรค์นิพพาน คิดว่าต้องหาที่อยู่ที่ดีที่หนึ่งที่ดีที่สุดให้ท่าน ก็เลยหาทำเลดีๆ ให้ ที่จริงคนตายเขาก็ไปตามกรรม ทำดีก็ไปสวรรค์ ทำชั่วก็ไปนรก เขาไม่มาดูหรอกว่าลูกหลานจะทำอะไรให้เขา แต่คนทั่วไปนึกว่าวิญญาณยังอยู่ต้องรับรู้ได้

ธรรมดาคนที่นึกถึงสิ่งที่เป็นคุณธรรม นึกถึงคำสอนที่ดีของพ่อแม่ ปฏิบัติต่อพระสงฆ์องค์เจ้าอย่างดี จิตใจเขาย่อมจะดี มีการประพฤติปฏิบัติที่ดีขึ้นๆ เป็นลำดับ คนๆ นั้นย่อมมีโอกาสก้าวหน้ายิ่งขึ้น รุ่งเรืองขึ้น บรรยากาศที่ดีก็มีส่วนส่งเสริมให้เกิดความคิดดีๆ ได้

ต่อมาภายหลัง ความเข้าใจเหล่านี้ได้ถูกบิดเบือน จนเลอะเลือนไป เพราะคนเรามักมองกันที่ภายนอก ไปมองว่าที่ตระกูลเขา รุ่งเรือง เพราะซองช่วยพ่อแม่ของเขาอยู่ในท่าเลดี เขามองไม่เห็นแก่นไม่เห็นหลัก ก็เลยจับเอาเปลือกๆ มาทีกทักว่าต้องทำเลดี ตัวเองจึงจะเจริญ เลอะเลือกแต่ทำเล ไม่ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

ในที่สุดทำเลดีก็ไม่เกิดประโยชน์ แต่กลับเกิดมีปัญหว่าคนตายขายคนเป็น ทุ่มเทเงินทองซื้อซองช่วย จนเป็นหนี้สินแล้วมาโทษว่าซองช่วยไม่ช่วย

เดี๋ยวนี้บางครอบครัวพบปะกันหน้าซองช่วยแต่ตัวเหี้ย คือพี่ใหญ่ ส่วนยี่เหี้ยทั้งหลายกลับมานั่งล้อมวงดื่มเหล้ากัน นี่ถ้าเตี้ยยังมีชีวิตอยู่ มีหวังถูกด่าเปิง แต่ถ้าเตี้ยเป็นคนชอบดื่มเหล้า แล้วลูกหลานมาดื่มเหล้าอีก เตี้ยที่ตกรกเพราะเหล้าอยู่แล้ว ก็ยิ่งตกลึกลงไปอีก เพราะเตี้ยอยู่ในฐานะเป็นครู เป็นแบบอย่างให้ลูกหลานดื่มเหล้าตาม

เหตุผลดั้งเดิมของการสร้างซองช่วยนั้น เพื่อประโยชน์ของลูกหลานที่ยังมีชีวิตอยู่ ไม่ใช่เพื่อคนตาย

คิดดูง่ายๆ ถ้าเราตาย เราจะอยู่เฝ้ากระดูกตัวเองไหม ไม่เฝ้าแล้วลูกหลานจะมาเฝ้ากระดูกคนตายไว้ทำไม เอาเงินไปสร้างสาธารณประโยชน์ เช่น วัดวาอาราม แล้วถึงเวลาที่เหมาะสมก็นัดกันทำบุญทำกุศลส่งให้ท่านดีกว่านะ

